ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

2. 11. 1984. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН

БРОЈ 1714

Рипли Веровали или не!

ГРАД ПОДИГНУТ У АМФИТЕАТРУ

ФРАНЦУСКИ ГРАД АРЛ ТОКОМ ЧИТАВОГ СРЕДЊЕГ ВЕКА ЗАУЗИМАО ЈЕ ПРОСТОР УНУТАР ЗИДОВА ЈЕДНОГ СТАРОГ РИМСКОГ АМФИТЕАТРА.

ЈАСТУК

НА КОМЕ СУ СПАВАЛИ СТАРИ КИНЕСКИ ЦАРЕВИ БИО ЈЕ ОД ПОРЦУЛАНА.

ГРУМЕН СРЕБРА

НАЂЕН 1891. ГОДИНЕ У МОЛИ ГИБСОНУ, РУДНИКУ У КОЛОРАДУ, ИМАО ЈЕ 830 КИЛОГРАМА.

САБЛАСНЕ МАСКЕ

У КОРЕЈИ ДУЖ ПУТЕВА ПОДИЖУ СТУБОВЕ СА САБЛАСНИМ МАСКАМА НА ВРХУ ДА БИ ОТЕРАЛИ ЗЛЕ ДУХОВЕ.

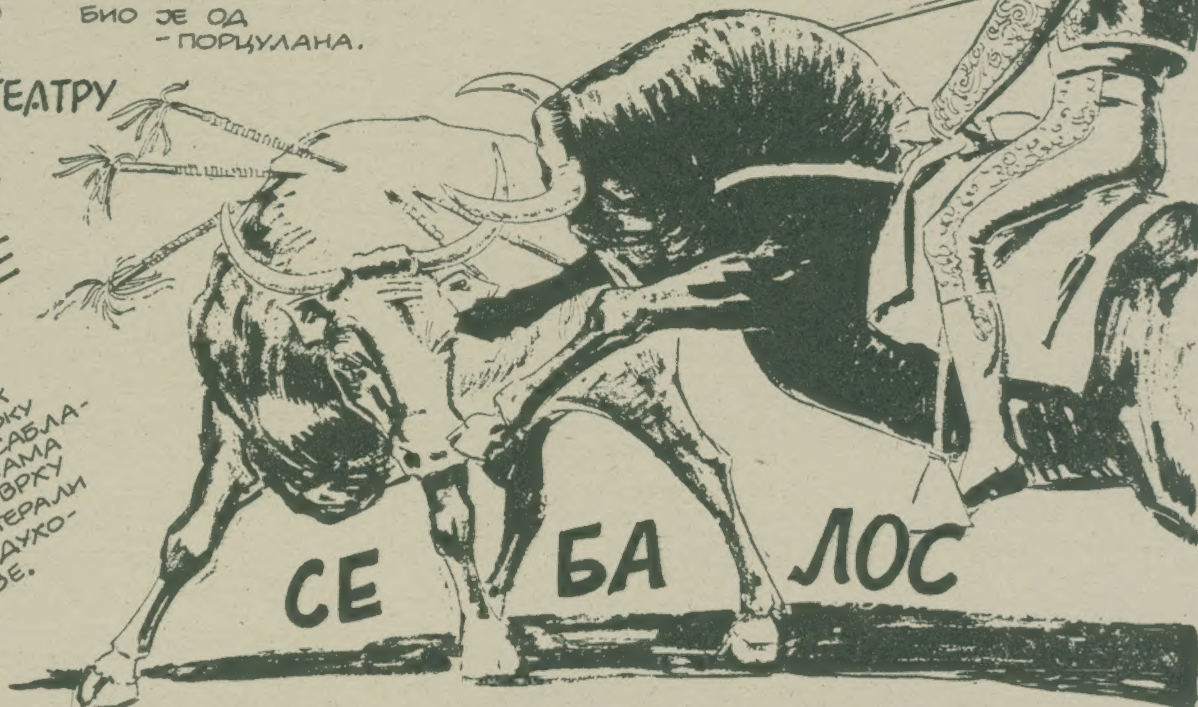

СЕ БА ЛОС

ЧУВЕНИ МАДРИДСКИ ТОРЕАДОР, БОРИО СЕ С БИКОВИМА ЈАШУЋИ ДИВЉЕГ БИКА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● слушаоци Радио-Монте Карла изабрали су недавно италијанског председника Сандра Пертинија и певачицу Рафаелу Кару за најелегантније особе на свету.

● ● ● Кинези који носе презиме Занг (најчешће у овој земљи) могли би да створе читаву једну државу која би имала више од сто милиона житеља. По броју становника она би заузимала осмо место на свету.

● ● ● најмања виолина на свету дугачка је само три центиметра. Израдио ју је од јаворовог дрвета француски фотограф Жан Демери.

● ● ● домаћица Мариа Гонсалвес Мореира у Градској болници Рио де Жанеира донела је на свет здраве лепе двојке. То не би било нимало необично да срећној мами ово нису десети близанци по реду. Прве је добила када јој је било тридесет година.

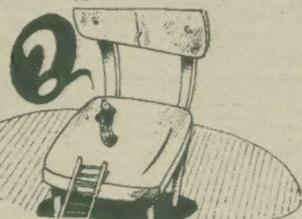

● ● ● највећа столица на свету приказана је недавно на фестивалу рекорда и необичних ствари у Нансију у Француској. Висока је дванаест метара, тешка 6554 килограма, а на њу може да се смести око сто педесет особа.

● ● ● холандска пошта најавила је својим корисницима да ће од идуће јесени моћи да шаљу звучна писма. То ће заправо бити мале магнетне траке које ће се снимати код куће и затим слати поштом.

● ● ● најбогатији пас на свету (од своје бивше власнице наследио је дванаест милиона долара) угинуо је недавно у Флориди. Сво његово богатство припало је ветеринарској школи једног америчког градића.

● ● ● срце колибрија, сићушне тропске птице има 1200 откуцаја у минути.

● ● ● израчунато је да у једној литри воде има око петнаест хиљада капи.

● ● ● градске власти Холивуда одлучиле су да на Беверли Хилсу подигну статуу Џона Вејна, најпознатијег глумца каубојских филмова. Кип ће бити израђен од бронзе и биће висок шест метара.

● ● ● група научника са Тексаског универзитета установила је да велика доза аспирина може да доведе до оштећења слуха. И истраживачи са њујоршког универзитета бавили су се испитивањем овог лека. Њихови опити показали су да аспирин може да делује као одлично средство за смирење и успављивање.

● ● ● рицинусово уље је један од најстаријих лекова. Још 1500. године пре наше ере стари Египћани познавали су његово дејство и употребљавали га у лечењу.

ЖИВОТ ПОЧИЊЕ СВАКОГ ЈУТРА

ЕНГЛЕСКОГ КОМИЧАРА ЏОРЏА БЕРНСА ЧЕСТО ПИТАЈУ КАКО ЈЕ ОСТАО МЛАД И У ОСАМДЕСЕТ ОСМОЈ ГОДИНИ. ОН КАЖЕ ДА ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ ДА ЧОВЕК НЕ ЗАРЂА

Илустровао НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ

Кажу ми: снимаш филмове и плоче, појављујеш се на телевизији, приређујеш концерте, излазиш са лепим девојкама, пијеш мартини. Како то постижеш? Свим овим радозналцима упорно одговарам да у томе нема никакве тајне.

На пример, тај мартини. Прво узмем одговарајућу чашу, ставим две коцке леда, сипам џин и кап вермута, додам једну маслинку и мој мартини је готов. Зар то није једноставно?

Знате шта? У данашње време не треба се бринути да човек не остари. Важно је да не зарђа. Због тога ја доста вежбам и свакодневно пешачим. То је чак једноставније од припремања мартинија. Искорачим прво левом ногом, потом померим десну ногу унапред, затим поново долази лева, па десна... И, пре него што сам и помислио, ја већ ходам. За то вам чак ни маслинка није потребна! Свако јутро пређем најмање два километра. То би био један од мојих савета. Пешачити што више! То је бар бесплатно. Уз то, човек се осећа боље и здравије.

Има решења и за оне који мисле да је ходање досадно. Нека играју голф. То је прави спорт јер сте по цео дан на свежем ваздуху. Само, има ту једна невоља. Сви чланови клуба којем припадам врло мало пешаче. Све време су им кола на располагању и њима јурцају по теренима. Није зато чудно што се сви осећају јадно и изгледају, наравно, исто тако.

Ако желите да доживите стоту не можете да седите у кући и чекате да вам се то догоди. Треба устати и радити на томе. Глупо би било да човек себе заварава да се и у позним годинама исто осећа као и кад је био млад. Свакако да сте успоренији и изанђалији. Само, ја и са пуних осамдесет осам могу да урадим све што сам могао и у осамнаестој. А знате ли која је једина разлика? Када сам постао пунолетан правио сам се важан. Са двадесет пет још ми је глава била у облацима. Можда сам тек сада „прави". Тако сам истина, говорио и пре десет, двадесет и педесет година. Сад знам да је важно живети баш у овом тренутку.

Рећи ћу још неке тајне за дуговечност.

Одлично си се држао!

Треба избегавати нервирања, свађе и, што је могуће више, клонити се брига. Знам да је то тешко (понекад чак и немогуће) али све то скраћује живот. Мој став је одувек био: уколико нешто већ не можете да контролишете, зашто се око тога секирати? А ако већ можете нешто да учините, због чега се онда нервирати?

Зато сам ја сасвим опуштен кад ми се догоди да авион почне да пропада (а ја сам у њему) или кад улети у олују. Признаћете, то није мој проблем. Пилот добија гомилу новца да би авионом што боље управљао, зато нек се он секира да ли ће се нешто догодити или не. Истина, никад се нисам возио у малом спортском авиону, али из других разлога. Ако се већ догоди да се срушим, желим да имам публику!

Кад су ми пре неколико година уградили бај-пас нисам ни трепнуо. Па то је ствар лекара. Они треба око тога да се брину. Зато сам се и зачудио кад ми је доктор, кад сам се пробудио из анестезије, рекао: „Џорџ, одлично си се држао!" Нисам га схватио и рекао сам да се ниједног момента нисам нервирао око операције. Изненадио се. Признао је да је био забринут. Знате ли кад је за мене наступио тренутак очаја. Кад су ми дали рачун. Тад умало што се нисам онесвестио.

Знам да је одлазак у пензију за многе нешто ужасно. Све што им је причињавало радост док су радили више није занимљиво кад престану са послом. Једва су чекали да тркну да одиграју партију голфа после посла. Сад, када могу по цео дан да јурцају по теренима и штапом ударају лопту, то више није као пре. Просто им се гади.

Одлучују да треба да крену на пецање. Набављају опрему и зором раном крећу ка оближњој реци. Неће проћи ни две недеље, а рибе ће им се смучити. Неће више моћи ниједну да виде. Не размишљају да можда ни те рибе више њих не могу да гледају. Па, остају код куће. И то им је досадно. Стално иста лица. Враћају се пецању... и никад задовољни.

Препливајте Ламанш, савладајте Нијагару...

Пензија сама по себи није заморна. Људи су ти који од тога направе проблем. Знам особе које су напуниле шездесет, отишле у пензију и схватиле да су старе. Можда се тако не осећају али сада глуме старост. Увежбавају уздисање и гунђање док седају; ако и нису погурени, почињу тако да ходају јер су видели да тако раде стари људи; тешко дишу, имају проблема са свим и свачим. За неколико година толико се уживе у улогу стараца да заиста тако и почињу да изгледају. Постају стари.

Зато је страшно важно да се нађе нека активност која ће вас истерати из кревета. Ја не бих морао да идем са концерта на концерт, са једног снимања на друго. Али, ја то желим јер немам времена да остарим. Желим да радим све док мој унук не оде у пензију. Зато је мој импресарио заказао послове за мене за следећих пет година! Ја гледам у будућност јер тамо ћу провести остатак живота.

Жао ми је оних који непрекидно живе у прошлости. Знам ја да је тада било јефтиније, али није здраво гледати уназад. Од тога може да вам се укочи шија. Ја никад нисам живео у прошлости, тренутно живим на Беверли Хилсу. Ту је знатно лепше. Сваки пут се заљубљујем у оно што тренутно радим. Кад сам радио оно јуче у то сам веровао јуче али данас је данас.

Чуо сам да људи кажу: живот почиње у четрдесетој. Па то је сасвим блесаво. Живот почиње сваког јутра, кад се човек пробуди. Не седите и не јадикујте за прошлим временима. Радите нешто. Препливајте Ламанш, измислите лек за прехладу, будите први који ће прећи Нијагарине водопаде у столици за љуљање. Видите и сами, могућности су многобројне!

А ако вам баш ништа не пође за руком, опет постоји нада.

Све у свему, са мало среће лако се доживи стота. А кад већ једном то постигнете (ипак их је мало то постигло) сетите се да је веома мали број људи који умру после стоте!

В. С.

NEDELJNI ZABAVNIK НА ТЕЛЕВИЗИЈИ И У ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ

Зијах Соколовић

Славко Штимац

Отворено писмо Славка Штимца и Зијаха Соколовића читаоцима „Политикиног забавника"

Поштовани читаоци „Политикиног забавника",

Од четвртог новембра моћи ћете сваке недеље пре подне да гледате „Недјељни забавник", емисију Телевизије Сарајево, чији смо водитељи нас двојица. Ако нам се придружите, пливаћемо заједно кроз рубрике: Историјски знамените животиње, Велике битке, Еурека, Не брукај се, Јунак вашег детињства... Показаћемо вам многе корисне трикове и предложити вам шале практичне за свакодневну употребу. Натераћемо вас да мућнете главом и навести да експериментишете. И најдосадније ствари у „Недјељном забавнику" биће занимљиве. Сазнаћете много новога, али ћете моћи да проверите и колико тога већ знате. Трудићемо се да вам у нашој емисији буде лепо, забавно и смешно.

И још једна важна ствар: на овој страни, од данас, млађи „Недјељни забавник" биће гост у старијем „Политикином забавнику", на кога тако и гледа, као млађи на старијег. За све што вам остане нејасно у „Недјељном забавнику" потражите објашњење у „Политикином забавнику". Што се у „Недјељном забавнику" начне, то ће у „Политикином забавнику" да се доврши! А са „Недјељним..." и „Политикиним забавником" живот ће вам бити још забавнији!

За сада толико, ваши Славко и Зике

НЕДЕЉНИ ЗАБАВНИК ПИТА, ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ОДГОВАРА – И ОБРНУТО

ЕУРЕКА!

Мисао иде из далека и одједном јасна сине тад вичемо ЕУРЕКА јер смо стигли до суштине!

Сигурно већ знате да је за сагоревање потребан кисеоник, што се лако може доказати уз помоћ тегле и свеће. Кад упаљену свећу поклопимо теглом, видећемо да ће свећа после краћег времена да се угаси, пошто је потрошила постојећи кисеоник. Али, овога пута ми вам предлажемо обогаћену варијанту овог експеримента. Пре него што свећу поклопите теглом, ставите је у дубоки тањир у који сте усули воду. Сад упаљену свећу поклопите теглом и посматрајте. Ускоро, свећа ће да се угаси, што смо и очекивали, али сасвим неочекивано, у тегли ће нагло да се дигне ниво воде. Зашто? Зато што у природи није природно да постоје празни простори.

Чим је пламен сагорео кисеоник, нешто је морало да дође на његово место. У овом случају – вода. Проверите и сами. Забавно је!

КАКО???

Како можете да нацртате тачку а затим и круг коме ће она бити у центру, а да оловку ни једног момента не дигнете с хартије? Немогуће? Таман посла. Можете, и то лако!

Прво савијете угао хартије до центра у коме оловком убележите тачку. Нека вам сада оловка не дође до савијеног угла, када ћете хартију исправити и довршити круг. За све ово време нисте дигли оловку с хартије а нацртали сте тачку у центру круга и круг. Значи, – успели сте!

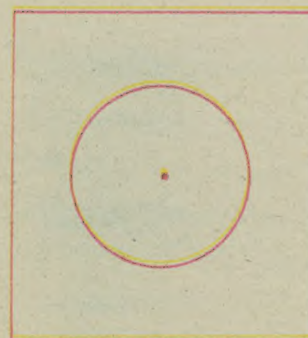

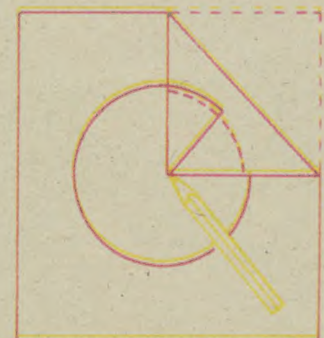

САВЛАДАЈТЕ НОВИ ТРИК

Славни илузиониста Худини, могао је к'о од шале да прође кроз прави правцати зид. Ви можете нешто још невероватније – да прођете кроз најобичнију дописницу. Ево како:

Тимоти Бајфорд

Аутор „Недељног забавника" Тимоти Бајфорд вам поручује:

Пажљиво нас гледајте и читајте, па нећете пропустити да сазнате тајну – како се добија четвртасто јаје.

ОСНОВНА ПРАВИЛА КОЈИХ СЕ ТРЕБА ДРЖАТИ ПРИ ПРАВЉЕЊУ ВИЦЕВА НА ТУЂ РАЧУН

У том смислу „Недељни забавник" вам предлаже...:

Јесте ли и ви један од оних које малтретирају честим опомињањем да треба да оперете уши? Ако је ваш одговор потврдан – ово је смишљено управо за вас!

Пре него што заспите, припремите крај свога кревета две свеже гранчице першуна.

Ујутро, кад вас први пут мајка викне да устанете, ставите у свако уво по гранчицу першуна и направите се да и даље дубоко спавате. Кад мајка дође, да вас сада лично продрма, скамениће се при погледу на вас. И то је моменат вашег тријумфа!

Гарантујемо, проћи ће дани, док ваше уши не буду поново поменуте!

– Дописницу пресавијте по дужини... (сл. 1)

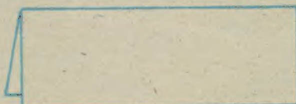

– Затим, маказама изрежите линије према слици.. (сл. 2)

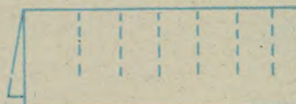

– Маказе употребите да бисте направили резове и са доње стране (сл. 3)

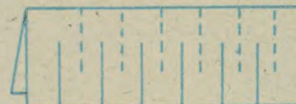

– Сада дописницу растворите и маказама спојите тачке а и б (сл. 4)

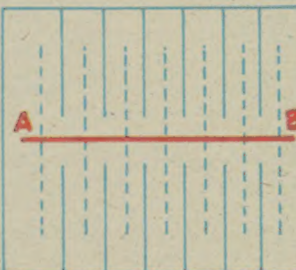

Преостаје вам још да овако изрезбарену дописницу развучете у обруч кроз који ћете се провући без по муке!

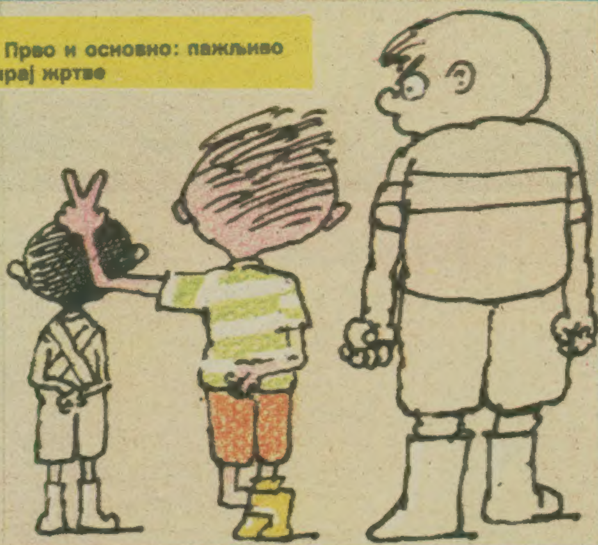

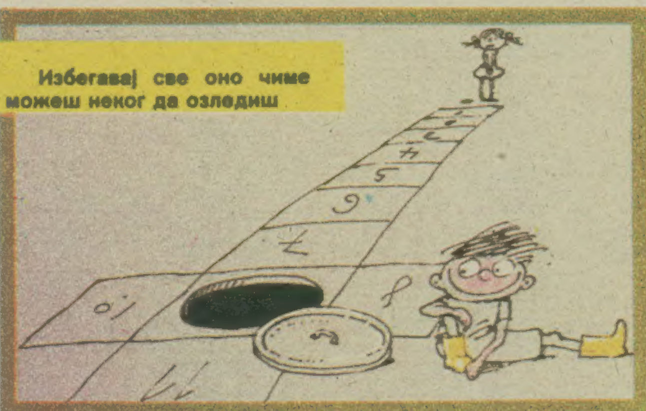

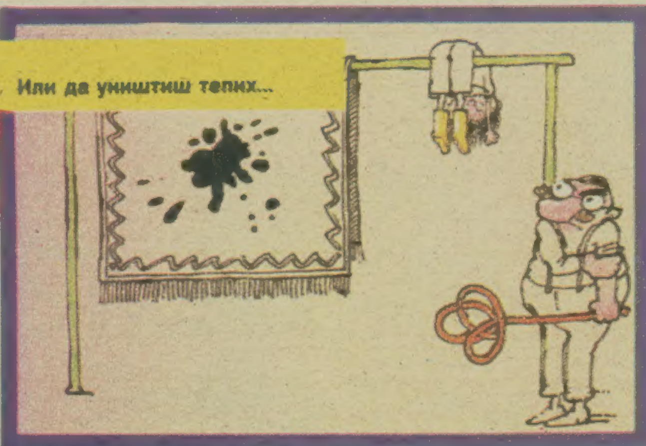

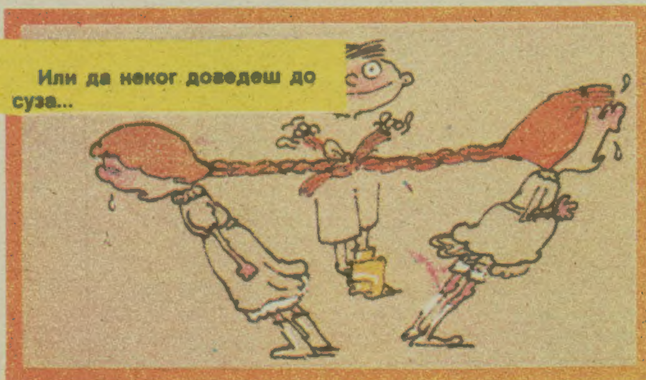

(Илустровао Д. Петричић)

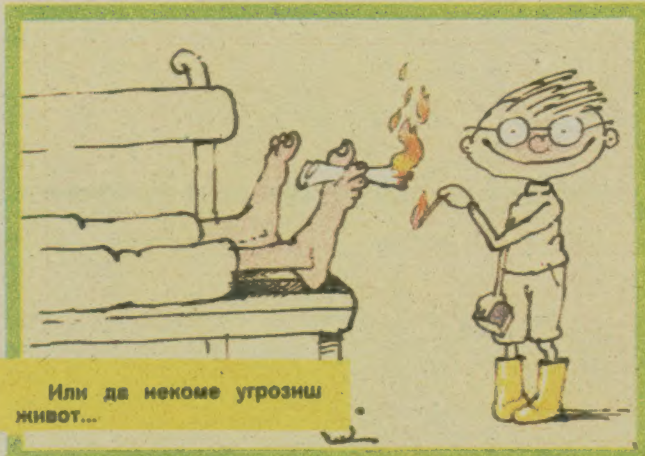

ШТО НЕ МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ У „НЕДЕЉНОМ ЗАБАВНИКУ" МОЖЕТЕ ДА ПРОЧИТАТЕ У „ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ" – И ОБРНУТО

Од дугогодишњег дописника „ПОЛИТИКЕ" из Њујорка

КАКО БИРАЈУ ПР

ПРВИ УТОРАК У НОВЕМБРУ СВАКЕ ЧЕТВРТЕ ГОДИНЕ ЈЕ ВЕОМА ВАЖАН ДАН У АМЕРИЦИ. ТАДА ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТИ СТИЖУ ПРЕД ЦИЉ ТРКЕ КОЈА ТРАЈЕ ЦЕЛУ ГОДИНУ. АМЕРИКА СЕ ДИЧИ СВОЈОМ ЈЕДНОСТАВНОМ ДЕМОКРАТИЈОМ, АЛИ ИМА ВЕОМА КОМПЛИКОВАН ИЗБОРНИ СИСТЕМ И ПРАКСУ У КОЈОЈ НИЈЕ БАШ СВЕ ДЕМОКРАТСКИ

Цео свет се слаже да су избори у Сједињеним Државама далеко најсложенији на свету, што се помало и коси са представом о демократији која би, сем права и искрена, морала увек бити једноставна – тако да њен поступак сваки човек разуме. Не може се рећи да већина Американаца разуме изборни поступак у својој земљи. Можда се и тиме објашњава чињеница да велики број бирача, грађана с правом гласа, на изборима за Конгрес и за председника САД уопште не учествује. Пре четири године, у бирању председника, формално, великом већином у односу на пораженог Џимија Картера, победио је садашњи председник Роналд Реган. Тада се говорило: то је била права лавина гласова. У ствари, пошто је на изборима учествовало само нешто више од половине свих грађана с правом гласа, Реган је, значи, добио само четвртину гласова. У неком смислу, он је „мањински" председник.

Главни разлог што се у свету говори о сложености америчких избора је тај што предизборна кампања у САД почиње знатно раније него што се у европским земљама и помишља на расписивање избора. У Британији, то је право тренутног председника владе, и ако му то одговара, он изборе расписује изненада, тако да предизборна кампања странака траје само више недеља или месец-два. У Америци се зна када су избори – за председника се гласа сваке четврте године у исто време – првог уторка новембра – а за део Конгреса сваке две године. Истовремено, бирају се и скупштине држава и општина, судије, функционери, а пред бирачима могу да буду и питања за која се гласа референдумом. На пример: да ли сте за изградњу нуклеарних централа? Или: да ли се слажете са смањењем пореза у прилог градским службама. Гласач о свему томе одлучује у гласачкој кабини која је потпуно изолована и где је обезбеђена тајност – али он има да се намучи, јер одлучује, у исти мах, о много ствари, а не само о томе ко ће бити следећи председник.

„Ја сам најбољи"

То и није највећа заврзлама. Она је, пре свега, у овоме: иако се тачно зна када су избори, борба за исход не почиње два-три месеца раније већ траје од почетка године. Како се ствари развијају, ни то више није довољно. Џими Картер 1976. године и Роналд Реган 1980. – а важили су за „аутсајдере" – почели су кампању у стилу „ја ћу бити најбољи председник кога сте имали", или „бићу такав председник каквог заслужује велики амерички народ" још у претходној години! Пошто се онда на те кампање све више усредсређују штампа, телевизија, јавне анкете и политички говори, онда се добија утисак да Америка више ништа не ради, да је ништа у свету не интересује, јер је заокупљена изборима. Може се рећи, зато, да су изборне кампање све дуже и да је зато америчка политика, у сенци тих избора, „укочена" више од годину дана. Ако у међународној политици председник који се поново кандидује није учинио неки смели потез бар до краја треће године, готово је сигурно да то неће учинити ни у четвртој. Неће да ризикује. Највећи изузетак је био Ричард Никсон који је пред изборе 1972. отишао у Кину и Москву и заједно са Брежњевом склопио споразуме које познајемо под називом „детант". Али то је разумљиво: били су то потези који су увелико допринели Никсоновом поновном избору. Крајем 1972. он је докраја потукао свог демократског изазивача, сенатора Магаверна.

Останимо, ипак, у оним оквирима који су прописани изборним одредбама. Година у којој Американци бирају председника почиње у фебруару. Тада се у малој држави Њу Хемпшир одржава прва рунда такозваних „примарних избора" који као појава веома збуњују странце. У ствари, све је то једноставније него што изгледа. „Примарни избори" који се спроводе одвојено за кандидате двеју јединих странака које нешто значе и које су заступљене у Конгресу – демократску и републиканску – нека су врста тестова популарности појединих кандидата за председничко место. Они се тада боре за то да добију довољан број делегата који ће за њих гласати у-лето на партијским конвенцијама, када се коначно одлучује ко ће бити председнички кандидат странке на новембарским изборима. То су, ето, предизбори за предкандидате.

Немају све државе америчке федерације „примарне изборе", а каткад их нема ни странка чији представник већ седи у Белој кући. У том случају, републиканци обично не супротстављају „свом" председнику противкандидате из сопствених редова већ лојално држе његову страну. Онда нема „примарних избора" на којима би се свет изјашњавао за кандидате републиканске странке. Реган нема противкандидата из своје странке, док се његов супарник Мондејл морао изборити за прво место у великом такмичењу. Али демократи никада не штеде „свог председника" као што то чине републиканци. У 1980. Џими Картер, иако председник, имао је против себе сенатора Едварда Кенедија, демократу као што је и он, а победио је као кандидат тек на страначкој конвенцији. Ово је увелико ослабило његову кампању и представљало прву препреку, због које је изгубио изборе.

Грозничава трка

Вратимо се, за тренутак, на Њу Хемпшир да бисмо указали још на нешто што збуњује. Реч је о лепој, брдовитој и шумовитој али малој држави која нема ни индустрију ни велике градове, ни много становника, али је ипак важна. Важна је због традиције. Ту се, наиме, „заузимају стартне позиције". Онај „предкандидат" који у Њу Хемпширу добро прође (као што се, тамо, 1976. први пут „прочуо" Картер), обично аутоматски важи за „озбиљног" претендента. Другим речима, добија поен предности. Отада, па све до страначке конвенције, он ће грозничаво обилазити, авионом, аутомобилом и возом, читаве Сједињене Државе, кандидовати се на „примарцима" или пролазити кроз друге облике предизборних тестова, а истовремено настојати да се на телевизији и у јавности што чешће прикаже као политичар коме, ето, све анкете јавног мнења, или барем неке најважније, предсказују победу у новембру.

Тако смо доспели још до једне истине о америчким изборима. На шансе председничких (и других) кандидата веома утиче све оно што се у јавности о њима говори, а на то како се говори, опет се може утицати. На пример, јавне анкете. Оне се издају често, а на неке од њих врше утицај и сами апарати двеју странака. Обичан човек је стално бомбардован доказима да овај или онај кандидат стоји боље. Ти подаци подсвесно утичу на опредељивање бирача, збуњују га, терају да мења мишљење, нарочито ако припада оној маси коју називају „колебљивим гласачима", који до последњег тренутка не знају за кога да гласају и на које се обе странке посебно усредсређују. На изборима 1980. Картер је пред изборе, према анкетама, стајао за само неколико процената слабије од Регана, по некима, ни толико Можда је неуспех у покушајима враћања америчких талаца из Ирана запечатио његову судбину. „Колебљивци" су се окренули ка Регану...

Улога телевизије и штампе

Више од „примарних тестова", међутим, на исход америчких избора делује оно што данас називамо медијум, то јест телевизија и штампа. Пре свега телевизија. Много се више гледа него што се чита. Већ је у време чувеног те-

АМЕРИКАНЦИ ...ЕДСЕДНИКА

Илустровао БРАНА ЈОВАНОВИЋ

левизијског двобоја између Кенедија и Никсона, 1960, утврђено да је Никсон тада слабије прошао на изборима због тога што је пред камером деловао мање уверљиво: знојио се, муцао, изгледало је као да нешто скрива, док је Кенеди био младалачки прибран и изгледао искрен.

Улога телевизије тако је порасла да је пре четири године, на конвенцији републиканске странке, дошло до смешног парадокса. ТВ репортери су обилазили делегате с питањем шта мисле о најављеној кандидатури Џералда Форда за потпредседника, а ови би разрогачили очи јер нису имали ни појма да се Форд кандидује. За то је, међутим, већ знао славни ТВ уредник Кронкајт који је то већ објавио милионима гледалаца!

Разуме се само по себи да у таквој атмосфери највише изгледа има онај ко је најближи телевизији, па и онај ко за то има највише новца. Новац није све у раним фазама, рецимо, на примарним изборима. Познати политичар Џон Конели 1980. имао је подршку банака али је на конвенцију републиканске странке стигао са свега једним делегатским гласом (већ се пре тога званично повукао). Али, у каснијим фазама, финансије играју огромну улогу. Кандидати су ограничени у давању новца на пропаганду, као и у висини прилога које смеју да примају. Постоји, међутим, сијасет начина да се те границе пређу. Ако сте већ у Белој кући и борите се за поновни избор, онда вам као председнику телевизија ионако увек стоји на располагању.

А Реган је 1980. боље пролазио него тадашњи председник Картер опет зато што је велики број десничарских организација за њега агитовао – посредно. На пример, са предикаоница многих цркава. Или иступањима познатих ТВ забављача као што је Боб Хоуп. Крајем те кампање, Реганови људи веома су се бојали да им планове не поремети неки изненадни Картеров „трик", као што би био споразум са Хомеинијем да ослободи америчке таоце. „Трик" је изостао, и републиканцима је лакнуло. Таоци су ослобођени тек после Реганове победе, иако је за њихов повратак ипак више био заслужан Картер.

Свако може да се кандидује за председника, ако...

У изборним кампањама учествују често и политичари из малих или сасвим незнатних странака и друштвених организација. Никоме није забрањено да се кандидује за председника САД, ако скупи довољан број потписа и одређену минималну суму новца. Тако се републиканац Харолд Стасен, који је само једном био озбиљан кандидат, појављује сваке четири године на изборима под паролом светског мира. Кажу Американци да га је „ујео комарац", стално га сврби па се кандидује, иако нема никаквих шанси; тако је настао појам „стасенизам". Кандидује се, међу осталима, често и вођ мале комунистичке партије Гас Холн. Кад му је једна некомерцијална ТВ станица пружила могућност да одговара пола сата на питања новинара, испоставило се да је далеко умеренији политичар него што су га, као комунисту, представљали публици. Све што је добио, разуме се, била је прилика да га види читава Америка. Ретка прилика! Кандидати великих странака, међутим, имају да се носе и са новом али већ утврђеном праксом – да иступају пред милионима гледалаца у „двобоју" са противником. Обично то изгледа тако да мала група посебно одабраних познатих новинара поставља питања једном и другом председничком кандидату. У таквом двобоју 1980, једином који је тада одржан, Картера је без тешкоћа „победио" Реган. Овај последњи, као бивши глумац и човек без видљиве напетости, деловао је самопоузданије од Џимија Картера који уз то говори јужњачким дијалектом, неразумљивим за многе друге Американце.

А када, најзад, стигну почетком новембра избори, опет се све компликује. Прво, изборни дан траје дуже него што је за то одређено време, од осам ујутру до осам увече. Јер, кад је у Њујорку осам увече, у Сан Франциску је тек пет по подне. Тамо ће гласачка места бити отворена још три сата. Али испитивачи јавног мнења већ су компјутерски, на основу резултата у источном појасу САД, израчунали ко има највеће изгледе на победу. Ово, опет, утиче на „колебљивце" у Калифорнији, па могу да се определе за онога који је, ето, већ однео превагу на истоку! Тако, у ствари, телевизија непосредно интервенише у изборном процесу, иако то баш није нарочито демократски. Управо то се догодило на изборима 1980.

А када се гласање заврши, ни онда, истина, више теоретски, још није утврђено ко је победио. Ствар је у томе што америчког председника, према уставним одредбама, не бира непосредно народ већ његови представници. То је такозвани електорски колеџ. Свака држава америчке федерације има одређени број електорских гласова, према својој величини – Калифорнија много више него већ поменути Њу Хемпшир. Могућно је скупити просту већину гласова у целој земљи али изгубити изборну битку ако нисте добили већину у неколико држава са највећим бројем „електорских гласова" – Калифорнији, Њујорку и Њу Џерсију.

До таквих несразмера, истина, и не долази, али кад амерички избори већ имају сложен почетак, годину дана пре стварног гласања, зашто не би имали и сложен крај...

Јуриј Густинчич

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

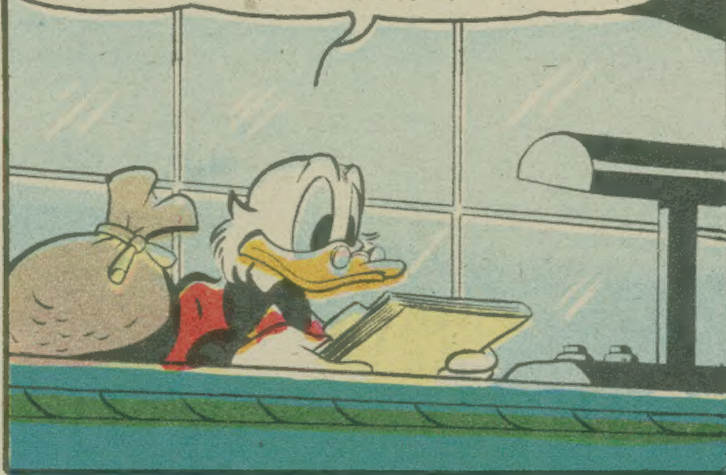

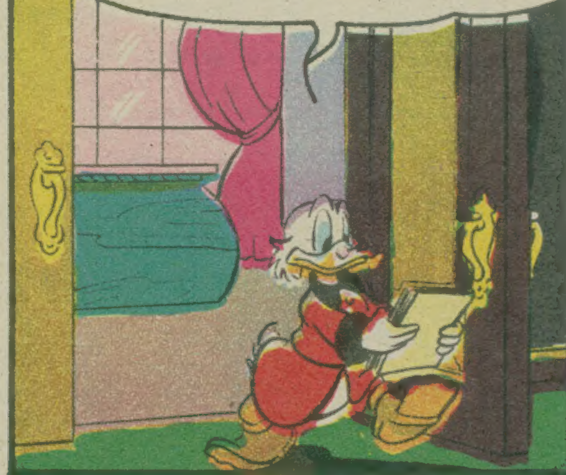

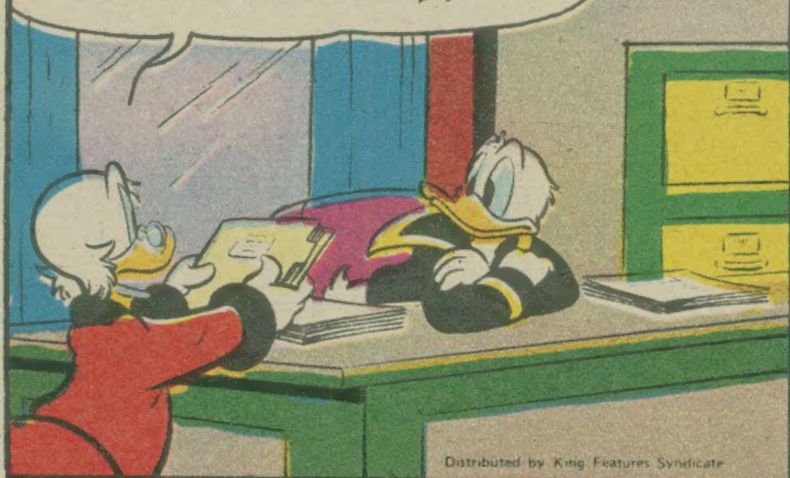

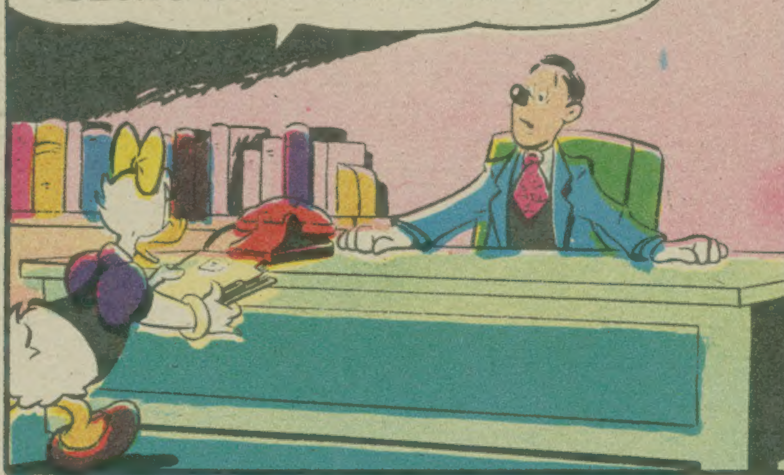

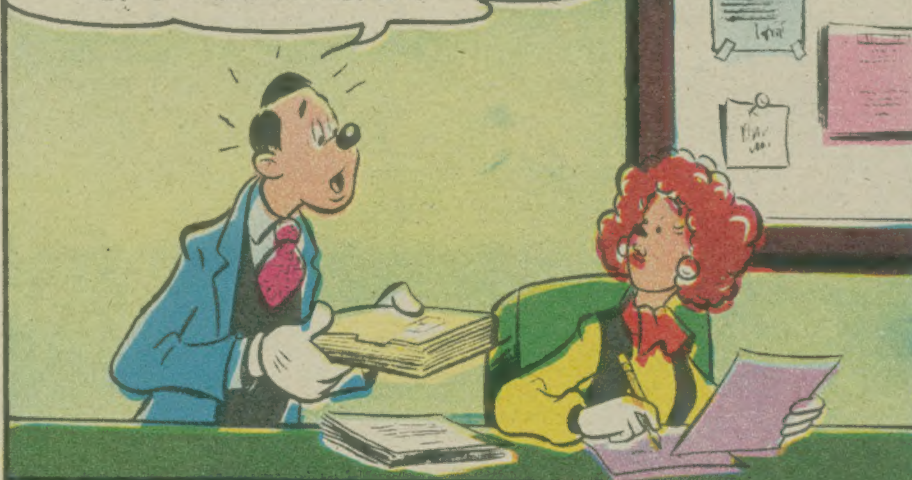

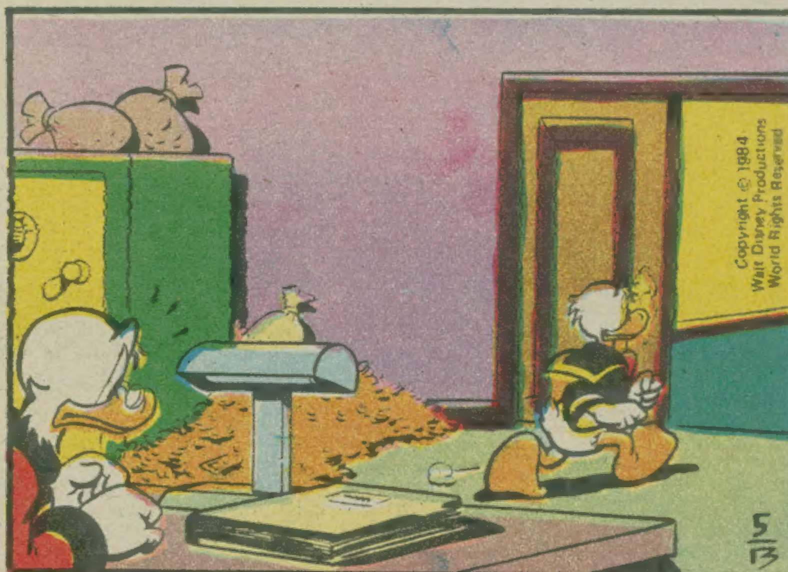

За читање наглас

РЕЦЕПТ ЗА МИРАН ЖИВОТ

Предавач: Грађани, наша кућна управа позвала ме је да одржим станарима кратко предавање о томе како треба организовати миран живот. После зрелог размишљања, ја сам пристао.

Многи се чуде мојој способности да увек будем сталожен и добре воље, док свуда унаоколо тече веома буран живот, тако да се живци бесмислено троше. Е, лепо... На линији размене искустава, изнећу сва моја достигнућа.

Молим да не реметите тишину, јер ћу у противном морати да прибегнем одговарајућим оштрим мерама.

Дакле, уколико човек жели да остане миран, неопходно је да увек носи собом следеће ствари: нотес, добро зашиљену оловку и пиштаљку. Тачно – пиштаљку. Миран живот је уопште незамислив ако вам пиштаљка није у џепу.

Рецимо, ви улазите у радњу, а циљ вам је куповина извесних прехрамбених производа или предмета масовне потрошње, или неких луксузних артикала, или канцеларијског материјала. Не спорим, понекад све иде глатко: ви брзо организујете пред тезгом ваше суделовање у реду, купујете жељену ствар, затим организујете и пред касом шта треба, плаћате и одлазите. Али посета радњи обично је скопчана с инцидентом. Неко од купаца може да вас гурне, продавац – да вам грубо одговори, а касирка изјављује како нема да вам врати кусур. У таквим случајевима увек настаје галама, долази до препирке и узбуђења – углавном, као што сам већ споменуо, живци се бесмислено троше. А баш то не сме да се допусти. Нипошто да подигнете тон... Рецимо, неко вас је гурнуо. Лепо. Остајете потпуно мирни. Али треба да утврдите која је то личност. Захтевајте да вам покаже своје личне исправе. Разуме се, кривац изјављује да вас је гурнуо ненамерно, а одбија да покаже исправе. Још боље. Зовите пословођу и сасвим тихим гласом, али одлучно, гражите да одмах одстрани хулигана са територије дотичног трговачког пункта. Пословођа, изјављује, наравно да се то њега не тиче и да, уопште, нема смисла правити проблем од такве једне ситнице. Ситница? Изврсно! Ви вадите оловку из џепа и без икакве галаме, тихо, мирно уносите презиме тог бирократе у нотес. На то пословођа каже да пљује на ваш нотес... Пљује, је л'те? Сјајно! Ви часом мобилишете актив купаца, претварате га у *компактну целину и покрећете* исти да се бори против бирократе који је изгубио смисао за стварност.

Купци не желе да се укључе у борбу, је л'те? Не желе да буду компактна целина? Дивота! Поново вадите исту оловку и, остајући савршено мирни, потписујете редом све грађане који се налазе у радњи. Дабоме, све одреда, заједно с кућним адресама и подацима о томе где раде. А у борбу против тих антисоцијалних елемената укључујете продавце.

Уколико вам продавци не пружају помоћ коју оправдано очекујете – утолико боље. Убаците и њих у исти нотес. Касирку такође. Да се не смеје онако идиотски, директно на штету обављања своје дужности. казаћете, разуме се, да кривци могу побећи из радње, како би на тај начин избегли одговорност. Али они не могу побећи, у томе је ствар. Јер скандал привлачи радозналу публику с улице, па су врата тако рећи заптивена – ни да уђеш, ни да изиђеш.

Деца плачу, одрасли прете, нека нервно нестабилна жена пада у несвест, чује се, сликовито речено, како је лупила телом о под. Долази до онога што вам већ поменух у два маха: живци се троше. Али ви се бавите својим послом – настављате попис.

Буду ли вас вређали за време пописа разним речима, и то је изврсно! На вређање реагујте мирно. Унесите увреде у нотес и ставите посебан знак уз презиме ниткова који воли да вређа.

Глас из дворане, веома заинтересовано: А ако вас неко распали по њушци?

Предавач: Е, ту сам га чекао! Распалио ме је, дакле, по њушци. Сјајно. Сад је у мојим рукама цела та удружена банда купаца и продаваца. Ствар иде не може бити боље. Незадовољни грађани имају намеру да ме линчују. Већ ме хватају за кошуљу – „толстојевку". Е, онда ја вадим пиштаљку и продорно, свечано звиждим. Нико неће моћи да побегне, сви имају да одговарају: један због шамарања, други због тога што је подбадао на шамарање. Долази милиционар и цела дружина криваца упућује се у милицију. Пазите, опет је посреди бесмислено трошење живаца. Сви су узрујани, ником се не иде у милицију. Па су надали дреку: треба да иду на посао, лекару, кући... Међу њима, само ја се не узбуђујем.

Свест да сам у праву омогућује ми да останем миран. Пулс шездесет и два, прворазредан. Температура тридесет и шест са седам. Зенице правилно реагују. Штавише, ја се осмехујем. За то време цело друштво испољава страховиту нервозу поводом моје мирноће, па ме наочиглед представника власти још неколико пута распале по њушци. Одлично! Опет вадите ону исту оловку и хладнокрвно уписујете у нотес – ко вас је тукао и колико пута ударио. И стављате оне ознаке крај дотичних презимена. Сад можете да будете мирни – суђење је обезбеђено. Уопште, грађани треба да упамтите један аксиом: свака ствар без изузетка мора доспети у суд. Без тога нема мирног живота.

Илустровао ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

НАСТАВАК НА СТР. 10

Глас из дворане: Апсолутно свака ствар?

Предавач: Да, свака – апсолутно. Били сте, рецимо, у гостима. Неко је обуо ваше каљаче па отишао. Утврдите ко је то учинио и тужите га суду! А уједно и домаћина – што није пазио. И госте исто тако, због пијанчења и саучесништва. Јасно, ствар је чисто принципијелна. Кад бисмо постигли да све иде пред суд, нагло би опала кривуља нервних обољења.

Глас из дворане: Ово је да човек побесни! (Општа галама).

Предавач: Мир, молим! Због ремећења мира плаћа се новчана казна. Е, у вези са тим, крајње је време да се покрене једно питање. Грађанима ваља дати право да се међусобно кажњавају новчано, што би одиграло врло велику васпитну улогу. Ја кажњавам вас, ви кажњавате мене. Ви мене, ја вас. Кондуктери – публику, публика – кондуктере... Красно би то било, настао би у правом смислу миран живот – без икаквог трошења живаца. Наплатиш некоме пет рубаља, издаш му признаницу, па мирно наставиш својим путем. Но ипак, суд је најважнији. Ја сваку ствар догурам до суда. Сада, на пример, судим се с мојом вереницом због једног личног питања, у вези са шамаром који ми је опаљен с њене стране, и то за време заједничке посете Художественом театру. Рећи ћете да је то интимна ствар и да би за мене било много једноставније коначно раскинути веридбу. Тачно, то би било једноставније. Али ја поступам принципијелно. И, да знате, имам сведоке. Записао сам дванаесторицу са друге галерије и тројицу разводника. Њен тата – бандит један – трага за мном по целом граду и обећава да ће од мене направити богаља. Изврсно! Мирно чекам хулигански испад. Забрињава ме само једно: да ме будући, може се рећи, таст не ухвати без сведока. Мораћу да током предстојећих веома живих дана водим собом сведоке.

У главним цртама, грађани, то су методи којима се служим и који ми омогућују да увек избегнем бесмислено трошење живаца и останем миран. Понављам још једном: ни корака без суда, ни корака без сведока, све мора да буде записано, протоколисано... Ко је штетан глупак?! Ја сам штетан глупак? Лепо. Аха, чак сам нитков? Изванредно! Кажете да сам подлац? Дивота! Ево, ја вадим нотес, узимам оловчицу и пишем... Не вреди вам да машете рукама, грађанине Феодалкину, све ће ово расправити суд. Песнице нису никакав аргуменат, не вреди вам то. Аха, тако дакле? Ударили сте ме? Ту сам вас чекао. Не, ви не умете да живите. Морате још дуго да се усавршавате. (Уздише, вади пиштаљку и заглушно звижди.)

Иљф И.Петров

„СЛАБИЈИ" ПОЛ ПОСТАЈЕ СВЕ ЈАЧИ

ЖЕНЕ ЋЕ...

„ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ СУ САМО ЗА МУШКАРЦЕ. УЛОГА ЖЕНА УЊИМА, КАО И НА АНТИЧКИМ ТАКМИЧЕЊИМА, ЈЕ ДА МУШКЕ ПОБЕДНИКЕ КРУНИШУ ЛОВОРОВИМ ВЕНЦЕМ". ОВО СУ РЕЧИ ПЈЕРА ДЕ КУБЕРТЕНА, ОСНИВАЧА МОДЕРНИХ ОЛИМПИЈАДА 1896.

Док гледамо како спортисткиње освајају медаље и обарају светске рекорде, не размишљамо, или не знамо, да у 9 од 27 олимпијских спортских дисциплина оне немају право учешћа. Бокс, фудбал, џудо, рвање, модерни петобој, дизање терета, биатлон, боб и хокеј на леду нису засад женски спортови. Мушкарци се боре у 168 олимпијских такмичења, а жене у 73. Оне немају право на скок с мотком, бацање кладива, трчање на 5.000 и 10.000 метара...

Само је 15 такмичења у којима се мушкарци и жене срећу заједно и равноправно – једрење, коњички спортови, стрељаштво – и жене у њима често побеђују.

МАРАТОН

Резултати нису узети само са олимпијада. Минути и секунди испод резултата приказују мушко-женску разлику. Хоће ли се 1990. изједначити?

1990.	
НУЛА?	
1984.	
ЖЕНЕ	**2:24:52**
МУШКАРЦИ	**2:09:21**
15 мин 31 сек	
1983.	
ЖЕНЕ	**2:22:43**
МУШКАРЦИ	**2:08:13**
14 мин 30 сек	
1980.	
ЖЕНЕ	**2:27:32,6**
МУШКАРЦИ	**2:11:03**
16 мин 29,6 сек	
1976.	
ЖЕНЕ	**2:38:19**
МУШКАРЦИ	**2:09:55**
28 мин 24 сек	

Илустровао НЕНАД МИЛИЋЕВИЋ

Скандалозна маратонска прича

Кубертенова „заповест" прекршена је 1912. године: на олимпијади у Стокхолму први пут су се појавиле и жене. Када им је, на олимпијади 1928. први пут дозвољено да трче на 800 метара, више учесница попадало је од исцрпљености у несвест после доласка на циљ и, због тога, следећих 28 година дина би им је забрањено да трче на стазама дужим од 200 метара. Џентлмени, забринути за здравље дама, потрудили су се да их заштите, па им је трчање на

Зола Бад и Мери Декер на стази од 3000 m (лево) и маратонке Грета Вајц и Џоан Бенов која има најбоље време у историји женског маратона.

ДОБИТИ ТРКУ

1500 m дозвољено тек на олимпијади у Монтреалу 1976, а на 3000 m летос у Лос Анђелесу.

За маратон су се даме саме побринуле и то на „скандалозан" начин. Године 1967. Кетрин Свицер је за Бостонски маратон пријавио њен тренер само под иницијалима К. С. Госпођица се подвргла приватном лекарском прегледу и потврда је такође предата под иницијалима. Да је једна жена међу учесницима искључиво мушког маратона примећено је тек на старту када је Кетрин свукла тренерку. Одмах је удаљена и суспендована из Америчког аматерског атлетског савеза.

Тај исти савез је ипак попустио 1972. дозволивши женама да трче маратон. Уследили су резултати од којих се мушкарцима завртело у глави. На Бостонском маратону 1972. најбоље женско време било је 3:10:26, а априла 1983. Американка Џоан Беноа претрчала је стазу Бостонског маратона за 2:22:43 што је досад најбоље женско време у историји, а ни многи мушкарци – маратонци га се не би стидели.

Године 1981. Међународни олимпијски комитет усвојио је предлог да се женски маратон уврсти и у олимпијске игре и први је трчан у Лос Анђелесу ове године.

Старо питање да ли су жене уопште за спорт заменило је, захваљујући све бољим резултатима, ново: хоће ли жене у спорту икада достићи, а можда и престићи мушкарце.

На олимпијади у Амстердаму 1928. женски рекорд Немице Лине Радке на 800 био је слабији од мушког за целих 25 секунди. У Москви 1980, када је совјетска тркачица Надежда Олизаренко поставила нов светски рекорд на 800, од мушког га је делило свега 8 секунди.

Маратонска прича још је фантастичнија. Године 1976. Американка Жаклин Хансен постала је прва жена која је стазу (не на олимпијади, разуме се) претрчала испод 2 сата и 40 минута. Разлика између њеног и мушког резултата износила је више од 28 минута – у спорту читава вечност. Али, до 1983. мушко-женска маратонска разлика преполовљена је на 14 минута. У том истом периоду од седам година резултат у мушком маратону побољшан је за 1 минут и 42 секунде, а женски за целих 16 минута!

Једнаки у 21. веку

Шта се може очекивати на олимпијади 2000. године?

– Жене могу да претекну мушкарце у такмичењима где је пресудна издржљивост, нарочито у пливању на дуге стазе, а боље су и у неповољним климатским условима (у Лос Анђелесу жене су на великој врућини обарале своје личне рекорде што с мушкарцима није био случај јер се, изгледа, више зноје и лакше подлежу губитку течности). Али, из бројних физиолошких разлога, у такмичењима брзине разлика ће остати око десет одсто у корист мушкараца – каже др Крејг Шарп са одељења за спортску медицину Универзитета у Бирмингему.

У недавно објављеном чланку научног листа „Њу Сајантист" др Кенет Дајер са Универзитета у Аделаиди предвиђа, међутим, да у маратону жене могу да стигну мушкарце већ крајем ове деценије; у трци на 3000 m – 2003. године, а на 400 m 2020. Према његовим проценама, направљеним на основу просечних годишњих резултата десет најбољих спринтера током последњих 20 година, момци и девојке трчаће равноправно на стази од 100 метара средином 21. века, тачније, око 2054. године.

Др Дајер прихвата да су жене, узме ли се у обзир само физиологија, управо достигле свој спортски врхунац, али сматра да наше познавање физиологије не може да буде мерило за предвиђање будућих резултата. По њему, мушкарци су тренутно за око 10 процената бољи од жена, али оне и даље напредују и то много брже од мушкараца.

Олимпијске статистике из неколико последњих деценија недвосмислено показују да се у свим дисциплинама јаз између „јачег" и „слабијег" пола драстично смањује. Чак и у спринту на 100 метара, такмичењу где се сматра да су жене, баш због своје физиологије, осуђене на заостајање за мушкарцима, разлика у резултатима се од 1928. године преполовила.

Они су бољи бацачи, оне боље пливачице

Физиолошке разлике међу половима неоспорно постоје спорно је само колико су пресудне у врхунском спорту.

Мушкарци јесу у просеку виши од жена (1.75 m према 1.63 m), имају уже кукове, шира рамена, и релативно дуже руке. Ово им даје већу снагу у свим бацачким такмичењима, али жене имају нижи центар гравитације што им даје предност у оним гимнастичким бравурама где је пресудна равнотежа (мушкарци, на пример, не вежбају на греди).

Женско тело има већи проценат масног ткива него мушко (26 одсто код просечне жене, а свега 12 одсто код просечног мушкарца) што би требало да буде сметња и за брзину и за снагу. Али, код пливања на дуге стазе, рецимо, то је управо предност јер масно ткиво даје бољу изолацију и, што је битно, омогућава женама да се више издигну изнад воде.

Савремене методе тренинга, а то је права наука, могу, ако треба, да смање масно ткиво. Заиста, проценат масноће код врхунских тркачица није много већи него код тркача. Ако се овоме дода и женска предност у издржљивости, права је смејурија што им олимпијске игре не дозвољавају трчање на 5.000 и 10.000 метара. Ово ће им бити „одобрено" у Сеулу 1988.

Жене имају и мању „аеробичку моћ", односно примају око 15 одсто мање кисеоника него мушкарци: женско срце је, у односу на тело, мање од мушког, а крв има око десет одсто мање хемоглобина, супстанце која црвена крвна зрнца храни кисеоником. Разумно прилагођен интензиван тренинг и овоме може да доскочи.

Мајке са златним медаљама

Живи пример да физиолошке разлике не могу да се упоштавају је млада минијатурна британска тркачица на дуге стазе Зола Бад. И сам др Крејг Шарп, који женама не даје велике шансе у борби полова, за њу каже:

– Она има изузетно снажно срце и савршене мишиће. Не мислим да је претерано мишићава, напротив, али, ћелија по ћелија оно што је унутра савршеног је квалитета.

Ово мирне душе важи и за све остале врхунске спортисткиње. Све оне су „ћелија по ћелија", а не скуп „просечне физиологије тела".

Упркос резултатима и научним подацима већина мушкараца и даље гаји предубеђење да су жене, чија је биолошка улога да буду мајке, „неподобне" за извесне спортове. Ово се нарочито односи на такозване „контактне" дисциплине, као што су бокс или фудбал, иако је одавно доказано да женске груди од повреда при ударцима штити баш масно ткиво, а што се неких осетљивих органа тиче, они су код жена сви у телу и безбеднији од мушких.

Ни материнство није никаква препрека. На олимпијским играма 1948. Холанђанка Фани Бланкерс-Кун, мајка двоје деце, освојила је на Вемблију у Лондону 4 златне медаље: на 100m, 200 m, 80 m с препонама и у штафети 4 × 100 m.

Аустралијанка Ширли Стрикленд, такође мајка, освојила је 1956. у Мелбурну 7 медаља: 3 златне, 1 сребрну и 3 бронзане! Још једна мајка Американка Валерија Бриско-Хукс изборила је летос у Лос Анђелесу 2 златне медаље: на 200 m и 400 m.

Жене су, очигледно, поодмакле на путу да се и у спорту изједначе с мушкарцима. Али још нису успеле да мушкарцима отворе очи и натерају их да сагледају истину о „слабијем" полу.

Иначе се не би догодило да, колико летос, коментаришући саплитање у финалној трци на 3000 m (после чега се фавориткиња Мери Декер срушила и испала из трке, а Зола Бад завршила међу последњима) Брендан Фостер преко Бибисијеве телевизије узвикне „Овако нешто никада се не би десило у трци мушкараца!"

Бојана Дожић

Коњички спорт један је од ретких у којем се жене и мушкарци такмиче заједно и равноправно.

Вежба на греди: акробатика, равнотежа... Мушкарци се не такмиче на овој справи.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

У ДОБА АУТОЉУБАЦА И АУТОМРЗАЦА

ТО ЧУДО ШТО ЈУРИ 30 КМ/ЧАС

Француски новинари питали су недавно извесног господина Деламар-Дебутвила – зашто се изум његовог деде Едуарда никада није појавио на тржишту. Такав изум!?

Зато, одговорио је унук, што се његов деда бавио и граматиком, проучавањем шкољки и скупљањем птичијих гнезда!

Данас, чак, у многим енциклопедијама нема ни помена о виспреном Едуару Деламар-Дебутвилу кога, ево, његови земљаци сада славе као човека који је измислио аутомобил. Деламар-Дебутвилови били су богата руанска породица и поседовали су тада чувену предионицу памука.

На његову несрећу (а на срећу науке и технике) Едуар је био други син у породици, тако да је предионицом руководио његов старији брат а он је морао да се задовољи мање важним пословима... Тако је имао довољно времена да се шета по халама и посматра гломазне парне машине које су покретале чункове разбоја. Требало би, мислио је у својој проналазачкој глави, смислити мање, лакше и покретљивије машине.

Ни трчећи да га стигну

Те смеле идеје млади геније поверио је главном механичару порodичне предионице Леону Маландену и њих двојица прионули су на посао. Убрзо су склопили мали четворотактни мотор с једним цилиндром који је радио на гас а и на бензинску смешу. Одлучили су да га испробају на једном трициклу. Тадашње новине јавиле су о двојици која праше у малим колима путељком између Фонтен-Ле-Бура и Кајиа тако брзо „да дечурлија ни трчећи не може да их стигне"!

Али, требало је начинити још један корак (мали за њих, а огроман за аутомобилизам) који се састојао у „усавршавању мотора на гас".

Кола врсте „ловачки брек" била су снабдевена с два мотора од укупно четири коњске снаге и сасвим су лепо и брзо клопарала својим металним точковима по џомбастим друмовима око Руана. Срећни конструктори патентирали су изум 12. фебруара, пре сто година...

Међутим, технички геније из Руана није доживео чак ни почетак аутомобилског „лудила" које је захватило свет већ на прелазу између два века. Едуар Деламар-Дебутвил умро је у 45. години, а да аутомобил никада није имао, иако је ту справу у то време већ имало чак седам хиљада Француза.

Али, као сваки геније, Едуар-Деламар-Дебутвил био је помало „на своју руку": чим би нешто изумео, то га више није интересовало и он се посвећивао нечем сасвим новом. Пошто је конструисао низ циновских мотора на гас и бензин од којих је најјачи, из 1900. године, имао чак седам хиљада коњских снага, посветио се санскриту, написао граматику тог језика, а упоредо с тим изучавао је шкољке и подигао фарму острига у Бретањи, сакупио запањујућу збирку птичјих гнезда и – основао породицу.

Луда трка јединог такмичара

Зато су други увелико смишљали, цртали, куцкали, клепали, разна возила, углавном на тада нову к занимљиву пару а све у напору да направе „возило које се само креће", то јест аутомобил. Може се рећи да је крај деветнаестог века време колебања између паре и бензина, али су и једни и други аутомобили представљали довољно велико и примамљиво чудо. Парњаци су чак били нешто бржи. Индустријска производња, међутим, никако да почне. Да би подстакао потражњу за аутомобилима, један заљубљеник у те справе досетио се да организује – трку. Био је то маркиз Де Дион који је и сам, заједно с пријатељем „кликерашем" Бутоном конструисао аутомобиле.

Историјска трка одржана је 1887. године у Булоњској шуми пред очима доста велике гомиле радозналих посматрача. Победио је довитљиви Де Дион који је био – једини такмичар...

Маркиз ипак није био до те мере шашав да се задовољи сопственом победом над самим собом. Седам година после ове прве аутомобилске трке на свету он је организовао и другу, Париз – Руан, у којој је учествовало чак 120 такмичара!

Кренули су са старта 22. јула 1894, уз много буке и чангрљања. Било је свакојаких аутомобила и на бензин и на пару. Де Дион је успео да победи, али на завршетку је доживео неочекивани ударац: жири га је дисквалификовао пошто његово парно возило, пре налик на рогобатни трактор него на аутомобил, није било довољно „покретљиво и економично" како су налагала правила...

Несаломиви маркиз желео је да се освети, па је смислио трку на 1200 километара без заустављања и то друмом Париз – Бордо. Са старта у Версају кренуло је 21. јуна 1895. године 21 возило, што на бензин, што на пару, а што, замислите – на струју! Такмичили су се најбољи представници већ основаних фабрика Де Дион – Бутон, Панар и Левасор, Пежо, Бенц, да набројимо само најпознатије. После непрекидне вожње која је трајала 48 сати и 47 минута на циљ у Бордоу стигао је прашњав и задовољан – Емил Левасор... Сматра се да је ова победа означила и крај ере парних аутомобила.

Као прва аутомобилска нација на прелазу векова, Французи су држали и друкчије рекорде: већ су у анале ушли и први судски процеси на којима су одговарали дрски појединци због пребрзе вожње од 30 километара на час којом су препадали мирне грађане дуж путева, дизали силну прашину, а каткада згазили и понеку гуску или прасе. Било је возача који би провели ноћ у затвору. Французи су се због моторних возила поделили на „аутољупце" и „аутомрсце" – праве „зараћене" стране од којих су последњи, као пешаци, обично добијали судске парнице.

Тако је изгледало „детињство" аутомобила.

М. Крстуловић

Доба кад су аутомобили јурили „ужасном брзином" од 35 км/час, а судије кажњавале возаче због застрашивања и удеса у којима би страдала по неку гуску или прасе.

КО ЈЕ ПРВИ

Сада чувени, а некад готово непознати Едуар Деламар-Дебутвил ипак није отац аутомобила. Та част морала би припасти Немцу Зигфриду Маркусу. Први Маркусов ауто из 1864. године покретао је гломазни двотактни бензински мотор смештен иза задњих точкова. Да би аутомобил „прорадио" морао је снажан човa да га гурне, а даље је возило успевало само да превали чак 200 метара.

Други Маркусов модел из 1874. био је тако солидан да је после 56 година упалио и возио улицама Беча!

БРАЧНЕ ПОНУДЕ ПОЗНАТИХ ЉУДИ

МИЛИОН ДОЛАРА ЗА ЈЕДНО ДА

Брачне понуде су приватна ствар и одвијају се у четири ока, али је амерички новинар Боб Кастон из Вајоминга хтео да буде сасвим сигуран да ће му изабраница срца његовог Гејл Велинг рећи „да". Ризикујући да буде отпуштен он ју је запросио, 1982. године, у својој недељној рубрици листа „Саратога Сан".

Када га је уредник позвао на одговорност, Кастон је изјавио: „Не могу без ње, а сигуран сам да неће бити у стању да ме одбије пред свим нашим читаоцима!"

Цењени читаоци имали су прилику да сазнају и одговор младе даме – у рубрици „Писма уредништву" појавило се и њено у коме је прихватила да постане госпођа Кастон.

Животне стазе чувеног енглеског драмског писца Џорџа Бернарда Шоа (Нобелова награда за књижевност 1925. године) и познате феминисткиње Ани Безант укрстиле су се у Лондону на неком од политичко-интелектуалних скупова младих гневних људи крајем прошлог века.

Ани Безант је била растављена од мужа свештеника, а покушај да се и судски разведе изазвао је незапамћен скандал у Енглеској којом је владала краљица Викторија.

После извесног времена Бернард Шо и Ани Безант одлучили су да се венчају, али ни у цркви ни у општини, већ само да потпишу узајаман строго приватни уговор који би им био уместо праве венчанице.

Како је Ани имала пуно искуства на том пољу – била је и аутор расправе под насловом „Брак, некада, сад, и какав би требало да буде" – њој је поверен задатак да уговор састави. Она је дуго и предано радила на документу. Када га је, најзад, срочила и предала Шоу на потпис, он је пажљиво прочитао рукопис и – прснуо у смех:

Илустровао НИКОЛА КОСТАНДИНОВИЋ

– Господе сачувај, Ани, ово је страшније од брачних заклетви свих цркава и религија на кугли земаљској!

Шо је одбио да потпише, Ани је одбила да преиначи уговор и – никада се нису саставили.

Краљица Велике Британије Викторија имала је само осамнаест година када је села на престо и сви су одмах почели да брину за кога да је удају не би ли империји, на време, био обезбеђен наследник.

Њена мајка, немачка војвоткиња, и ујак, белгијски краљ Леополд, сматрали су да би немачки принц Алберт Сакс-Кобург-Гота био одговарајућа прилика и не знајући да млађано срце Њеног величанства одавно за њим жуди.

Једног октобарског поподнева 1839, док је Алберт био у гостима, Викторија га је позвала у краљевски дворац Виндзор и с неба па у ребра му понудила брак рекавши „да би је веома усрећио ако би пристао".

У писму својој тетки Викторија је објаснила да је она преузела иницијативу „јер Алберт никада себи не би дозволио такву слободу да запроси енглеску краљицу".

Брак је био срећан и Њено величанство је изродило деветоро деце.

На самом почетку 20. века у Њујорку није било складнијег пара од глумице Лилијан Расел и мултимилионера „Дијамантског Џимија" Бредија. Пуначка Лилијан била је једина жена чији је апетит могао да се мери с његовим. Њих двоје су често једно другом правили друштво у најотменијим ресторанима Менхетна проождирући количине јела које би заситиле десетак особа.

Уверивши се тако да је Лилијан жена његовог живота, „Дијамантски Џими" је одлучио да је запроси и то је извео прилично невешто, спустивши јој, за време једне вечере у крило милион долара у готовом новцу!

Лилијани није била довољна заједничка љубав према јелу и одбила је понуду, тешећи га да би брак само упропастио њихово дивно пријатељство.

Када се писац Сем Клеменс заљубио у Оливију Ленгдон и дрхтавим гласом је замолио да му постане жена, пристанак је зависио искључиво од одлуке господина Ленгдона, њеног строгог оца. Просилац, момак са Запада где је завршио типографски занат, био лађар на Мисисипију и трагао за златом у Калифорнији, није имао ничег заједничког са отменом породицом Ленгдон из круга њујоршких богаташа.

Како нису имали ни заједничких познаника, девојчин отац је од писца затражио да од својих пријатеља добије писмене препоруке. Али, сва писма која су дошла у руке Ленгдону једнодушно су оцрнила Клеменса, а у једном од њих је чак стајало да ће завршити у јарку крај пута као и све пијандуре.

– Зар ти, момче, немаш баш ниједног пријатеља на овом белом свету? – упитао га је Ленгдон показујући му „препоруке".

– Очигледно не – промумлао је Клеменс.

– Е, кад је тако, ја ћу ти бити пријатељ. Узми девојку, познајем те боље од свих њих!

Стари Ленгдон се није преварио. Сем Клеменс ни у браку није престао да обожава Оливију, а у међувремену се, под уметничким именом Марк Твен, прославио као један од највећих хумориста у светској књижевности и први типичан амерички писац.

Елвис Присли, у четрдесет другој години поднадуо од дрога, али још увек краљ рокенрола, познавао је двадесетогодишњу Џинџер Аљен само два месеца али је одлучио да се њоме ожени. Прегледао је специјалну Књигу бројева не би ли пронашао идеалан датум за просидбу и открио да је то баш тај дан.

Како је било неизводљиво да се на брзину пронађе веренички прстен с каменом достојним „краљице", Елвис је жртвовао скупоцени дијамант од једанаест и по карата из свог прстена. За место просидбе изабрао је своје омиљено пребивалиште купатило. Посадио је Џинџер на столицу, пао на колена, изјавио јој љубав и замолио је да му буде жена.

Сцена је била неодољиво романтична: скупоцен прстен, нежна изјава, златне славине, много цвећа и Џинџер је просто морала да каже „да".

До овог брака никада није дошло. Неколико недеља касније Елвис Присли је умро од срчаног удара у том истом купатилу, а милијарде је оставио тестаментом својој јединој малолетној ћерки из првог брака.

Б. Д.

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

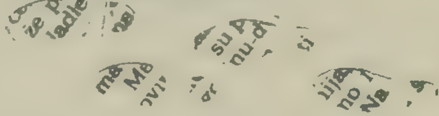

СПОМЕНИК МОЉЦУ

Од свих животиња највише споменика на свету подигнуто је псима, али има и других примера. На Париском универзитету откривен је споменик жаби. На острву Родосу подигнуте су две бронзане статуе јелена који су копитама изгазили клупко отровних змија. Бронзани голуб – споменик је смелој птици која је 1942. године спасла британску подморницу – однела је на обалу поруку о квару на мотору.

У САД је откривена монументална фигура делфина који је одлично одиграо своју улогу као веза између копнених снага и једног америчког брода на пучини. У центру данског града Орхуса стоји бронзана свиња са десет прасића – спомен хранитељки и главном извозном артиклу ове земље.

У прошлом веку у Аустралији се претерано раширио кактус који је увезен из Америке. Борба са њим започета је помоћу бразилског кактусовог мољца. Захвални Аустралијанци подигли су му зато споменик. Почетком овог века у Алабами су инсекти потпуно уништили цео род памука. Опустела пространства засејана су новим културама које су донеле изванредну зараду власницима ■

МЕТАЛНА „РУБИКОВА" КОЦКА

Индијска фирма „Нуове" пустила је у продају интересантну варијанту Рубикове коцке. Број разнобојних коцкица на једној страни смањен је, оне су од метала и намагнетисане су негативно и позитивно. Циљ игре је остао исти – сложити коцкице тако да једна страна коцке буде у истој боји, само што се

код индијске коцке ствар компликује тиме што још треба уредити тако да се намагнетисане коцкице узајамно привлаче а не одбијају ■

Е, АКО У РАЈУ СЛУЖЕ ИСТО...

Демократа по опредељењу, британски политичар и премијер Дејвид Лојд Џорџ (1863–1945), иначе велики љубитељ меса, једну ствар ипак никако није могао да разуме: вегетаријанство Бернарда Шоа (1856–1950).

Једном приликом Лојд и Шо обрели су се за истим столом. Пошто се једно време уздржавао Лојд је, дижући очи са свог тањира са дукат-златно печеном говедином, помало с гађењем погледао у чинију зеленишa испред славног писца.

– Јесте ли сигурни да вам то чини добро? – упитао је премијер тоном којим није успео да прикрије одвратност.

– Не само да ми чини добро телу, него је благотворно и за мој дух – одговорио је заклети противник покоља недужних животиња – Доживећу стоту, а ако постоји рај, ја ћу вероватно доспети у њега. Сумњам да ћу вас тамо срести.

– Ако у рају служе оно што ви једете – одговорио је Лојд – надам се да сте у праву.

Сви су изгледи да се месољубац Лојд и вегетаријанац Шо заиста нису срели у рају, а што се тога тиче ни на небу. Што се земаљског живота тиче, Бернард предсказану стоту није доживео, али је од Дејвида Лојда ипак живео дванест година дуже ■

АУТОМОБИЛ ПЕСМАРИЦА

Када га је зауставила патролна полиција, Фрејзер Бенсон се надао најгорем. Сигурно је направио неки прекршај или нешто није по пропису на колима. За дивно чудо није било ни једно ни друго. Полицајац га је зауставио да би на миру могао да чита с његових кола. Нисмо погрешили, ако сте то помислили – полицајац је стварно читао стихове које је Фрејзер исписао свуда по каросерији.

Самоук песник из Илклеја у западном Јоркширу, кога су многи издавачи одбијали одлучио је да своје песме објави исписујући их по свом аутомобилу.

Убрзо се показало да је Фрејзер добро поступио. За чудног поету заинтересовао се издавач и ускоро ће му објавити збирку песама. Овог пута – у књизи ■

ЈАДНА ЈЕ ТО СЛИЧНОСТ

Незадовољна како јој је урадио портрет дама је замерила Паблу Пикасу да портрет уопште не личи на њу.

– Ја нисам фотограф већ сликар. А ако баш желите сличност промените лице да буде као ово на слици ■

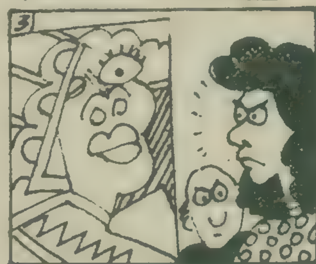

ОДЕ ШКОЛА!

Дечаци и девојчице журе на наставу, часови треба да почну сваког тренутка... Али, малишани се разочарано згледају – школе више нема!

Ово се догађа на обалама језера Титикака у перуанским Андима, где живе потомци Инка. Они граде зграде на острвцима од трске и блата које једноставно одува ветар. Реч је о Индијанцима који на води, од нарочите трске праве све што им је потребно: острвца, колибе, чамце, весла...

Они су осуђени да заувек нестану. Њихов број се непрестано смањује. Тренутно их има само стотинак ■

ПОШТАНСКИ СЛУЖБЕНИЦИ КОЈИ МАУЧУ

У лондонским поштама, и дан-данас, на платним списковима службеника обично су бар две мачке. Откуд ови четвороношци у поштама? Зар мачке разносе и разврставају писма? Не, њихов посао је, баш као што им и природа налаже, да лове мишеве.

Средином прошлог века мишеви су се толико намножили по Лондону (па и у поштама) да је претила опасност да изглођу све на шта наиђу. Пошиљке су глодали, писма су нестајала. Мачке су биле последњи спас. А ако су већ стално запослене, онда је било природно да се одваја извесна сума за њихову храну. Отуд мачке на платним списковима. А како су трошкови живота расли и надница им се повећавала. Чак се 1953. и у Парламенту о њима разговарало. Са задовољством је констатовано да се плате мачора не разликују од плата припадница лепшег мачјег пола.

У данашње време неколико пошта у Лондону плаћа запосленим мачкама по фунту недељно за издржавање ■

БОМБАРДОВАЊЕ БЕРЛИНА 1941.

Бела заставица у рукама стартера подигла се увис и тешки бомбардери су зарулали пистом импровизованог аеродрома на острву Сарема, у Балтичком мору. Часовник тек што је откуцао 21 час, 7. августа 1941. Пуковник Евгениј Николајевич Преображенски, командант Првог гвардијског авио-пука, с муком је одлепио своју летелицу од тла. Његов авион био је накрцан бомбама и горивом, а писта је била краћа него што је то уобичајено за узлетање такве грдосије.

Задатак је био – бомбардовати Берлин. У време кад је готово цео свет мислио да Хитлер само што није ушао у Москву и Лењинград, припреман је противудар. Совјети су тада једино могли да се уздају у изненађење.

КАД СЕ ЧИНИЛО ДА ЈЕ ПИТАЊЕ ДАНА КАД ЋЕ НЕМАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ УМАРШИРАТИ У МОСКВУ И ЛЕЊИНГРАД, ГРУПА СОВЈЕТСКИХ БОМБАРДЕРА ПОЛЕТЕЛА ЈЕ НА ГЛАВНИ ГРАД РАЈХА

Рефлектори над Шћећином

И поред топлог крзненог комбинезона и чизама, Преображенски је подрхтавао од хладноће – још један поуздан знак да се летелица пење. Петар Хохлов, навигатор, задовољно је промрмљао да је синоптичар Каспун био у праву, време је било лепо. На висини од 4500 метара ставили су маске са кисеоником. Сад је требало пазити кад ће наићи обала, с њом и опасност од немачке противавионске артиљерије.

– Шћећин слева! – јавио се Хохлов. – Тамо напред, мора да је пристаниште, ако је веровати овим картама.

– Добро је, летимо по плану! – коментарисао је, више за себе, Преображенски.

Одједном, тамно небо над Шћећином запарали су рефлектори. Један се просто залепио за њихов авион. Противавионска артиљерија само што се није огласила. Међутим, и даље се само чуо једноличан звук авиона. Зашто ћуте, забринуо се Преображенски, можда спремају неку другу замку?

Светла Шћећина нестајала су за њима и тек онда је командант Првог гвардијског авио-пука схватио зашто ћути непријатељева противавионска артиљерија и не појављују се њихови ловци. Немци су, највероватније, помислили да се то неки њихови бомбардери враћају са акције. Уосталом, зар их стално преко радија и штампе нису обавештавали да совјетска авијација практично више не постоји, уништена у „блиц-кригу".

До Берлина је, према прорачуну, остало неких тридесетак минута. Преображенски је наредио да се још једном провере сви уређаји, колико се то може у ваздуху. У оваквом задатку не сме да буде грешке.

Најзад, светлости у даљини, велики град. Берлин. Окупан у светлости! Немци су били више него сигурни да их ништа не може изненадити, чак ни из ваздуха.

Сметње на везама

У međувремену на острву Сарему комесар пука Огањезов је нервозно шетао горе-доле, сваки час, бацајући поглед на велику карту. Више није могао да издржи па је наложио радисти Федору Росљакову:

– Нађи Берлин!

– То су наши, сигурно наши! – готово је узкликнуо комесар.

Из Берлина, одакле су очекивали свечани маршеви, јавио се паничан глас:

– Ваздушна опасност... ваздушна опасност...

И онда мук. Само крчање. Сметње на везама.

...Бомбардери, један за другим, већ су били над циљем. Снажан удар ваздушне струје у труп авиона: отворено је спремиште бомби. Ослобођен је сигурносни вентил. На командној табли пилотске кабине наизменично се пале сигналне лампице – зелена и црвена. Све је спремно. Преображенски је управио летелицу према утврђеним циљевима: рекама и великим објектима. Циљ: складишта бензина, станица, одакле се јединице отпремају на фронт, танкови, фабрике оружја.

Засветлела је бела лампица. Навигатор Хохлов притиска дугме електричног избацивача бомби. Ништа. Уређај се оглушује о команду. На срећу, само за тренутак. Авион је поскочио изненада ослобођен великог терета. Неколико секунди касније блесак. Експлозије. Берлин је у пламену. Зар је то могуће?

Илустровао НЕНАД МИРКОВИЋ

„Месершмити" узлећу

Неколико минута касније над Берлином се појавила нова група совјетских бомбардера коју је предводио Андреј Јаковљевич Ефремов. Још издалека угледали су пламен у Берлину.

У међувремену у етар, према бази на острву Сарема, полетела је порука Евгенија Преображенског: „Налазим се над Берлином. Задатак извршен, враћамо се у базу!" Међутим, за повратак у базу ваљало је сачекати. Небо над Берлином осветлили су рефлектори. Совјетски бомбардери су се нашли на осветљеној позорници.

Са берлинског аеродрома у небо су полетели немачки „месершмити". Преображенски је зажалио што је обавестио базу да се враћају. Повратка можда неће бити. Како да умакну брзим немачким ловцима? Уз то, небо над Берлином штитили су противавионски балони, „кобасице", како су их звали. Преображенски је вештим маневром успео да избегне два. Ефремов такође.

Совјетски авиони су узели нови курс – исток. Успели су да умакну „месершмитима", а уз пут су, по договору, обишли Шћећин знајући да их сада немачка противавионска артиљерија неће тек тако пропустити.

Летећи према бази на Сарему Преображенски је запитао Хохлова, навигатора:

– Јеси ли видео шта су им бомбе урадиле?

– Свакако – одговорио је овај. – Само сад морамо још једном да кажемо морнарима хвала...

У чему је била ствар? Једноставно, тешко да би до акције која је изненадила свет, највише Немце, уопште и дошло да морнари Балтичке флоте нису успели да из Кронштата до Сарема допреме потребне количине бомби и горива. Из захвалности, пилоти су на неким бомбама исписали „Балтфлота". Да се зна.

Акција је имала и те каквог одјека. Највише психолошког. Јер у тренуцима кад су Немци планирали своју параду на Црвеном тргу, совјетске бомбе пале су на Берлин. О стварном ефекту бомбардовања мало се знало. Немци су крили, а Совјети нису имали прецизне информације. Изгледа да су најдебљи крај извукли они из немачке противавионске артиљерије у Шћећину. Нису смели да пропусте совјетске бомбардере. А урадили су то – веровали су својим новинама и радију.

П. М.

ПИШЕ: A. ONGARO
ЦРТА: H. PRATT

СЕНКА У АКЦИЈИ: ТАЈАНСТВЕНА КУГЛА

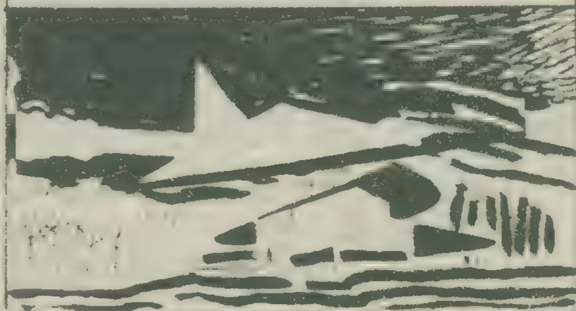

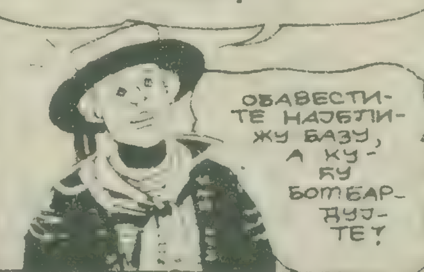

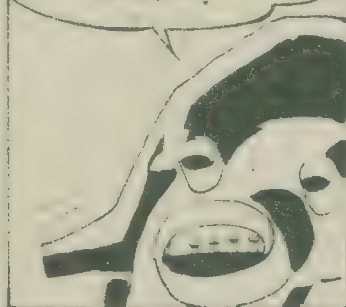

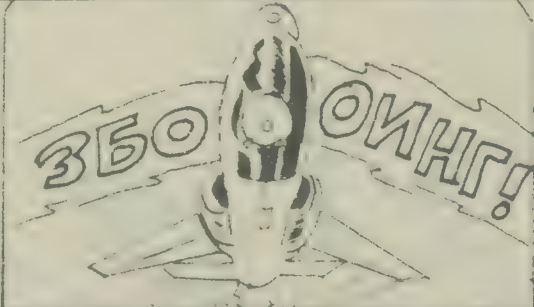

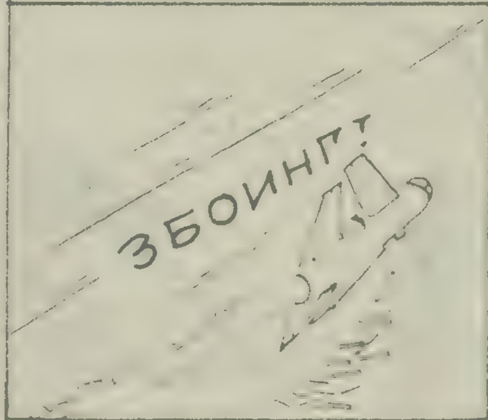

НЕДУГО ЗАТИМ ЗГРАДА СЕ СРУШИЛА...

СЕНКА ЈЕ УПРАВО ДОПРАТИО АЛИСУ КУЋИ...

ХВАЛА, АЛИСА! МНОГО СТЕ МИ ПОМОГЛИ! ВИДЕЋЕМО СЕ УСКОРО!

НЕ ЗНАЈУЋИ ШТА СЕ У МЕЂУВРЕМЕНУ ДОГОДИЛО, СЕНКА ЈЕ КРЕНУО КУЋИ...

СУТРА ИДЕМ У ОНУ КРЧМУ ДА НАЂЕМ ГЛОВЕРА!

СТИГАВШИ ДО МЕСТА ГДЕ ЈЕ БИЛА ЊЕГОВА КУЋА, УГЛЕДАО ЈЕ СТРАВИЧАН ПРИЗОР...

ТО ЈЕ АДМИРАЛОВО ДЕЛО! ШТА ЛИ ЈЕ С ЛОРНОМ И ВУОМ?

САМО ДА СУ УСПЕЛИ ДА СТИГНУ ДО СКРОВИШТА ДВА... ПРОВЕРИЋУ!

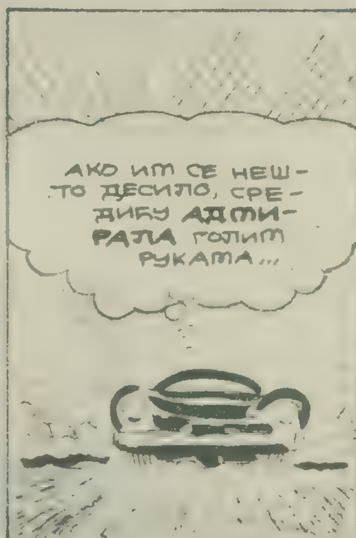
АКО ИМ СЕ НЕШТО ДЕСИЛО, СРЕДИЋУ АДМИРАЛА ГОЛИМ РУКАМА...

ТОГ ТРЕНУТКА ОСКАР СЕ ВРАТИО У КУГЛУ...
ЗНАЧИ, И СЕНКА И ПИТ СУ МРТВИ! ЗНАО САМ ДА СЕ НА ТЕБЕ МОГУ ОСЛОНИТИ ОСКАРЕ!
БЗЗ!

СЕНКА ЈЕ НЕСТАО ПОД РУШЕВИНАМА СВОЈЕ КУЋЕ! ХА, ХА, ХА!

ИЗВИНИТЕ, АДМИРАЛЕ, ДОБИЛИ СМО ВЕСТ ОД АГЕНТА 013...
ЛОШЕ ВЕСТИ... СЕНКА НИЈЕ БИО У КУЋИ ЗА ВРЕМЕ БОМБАРДОВАЊА!

БЗЗЗ!
ДО ВРАГА! ДАЈ ДА ВИДИМ ТАЈ ИЗВЕШТАЈ!
ЕВО! АЛИ СТВАРИ НЕ СТОЈЕ ТАКО ЛОШЕ...

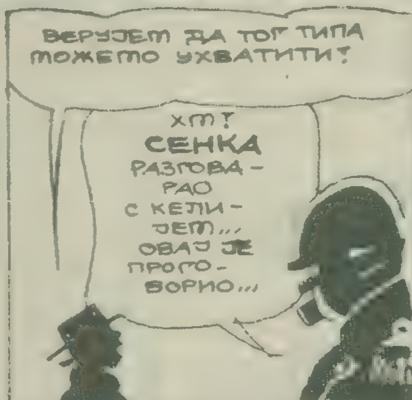
ВЕРУЈЕМ ДА ТОГ ТИПА МОЖЕМО УХВАТИТИ!
ХМ! СЕНКА РАЗГОВАРАО С КЕЛИЈЕМ... ОВАЈ ЈЕ ПРОГОВОРИО...

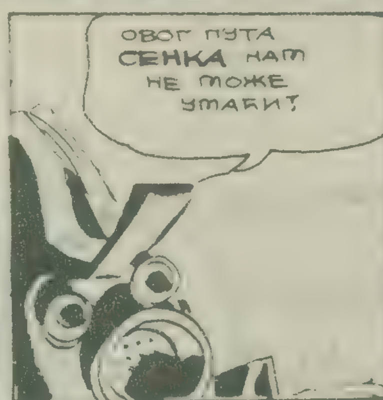
ОВОГ ПУТА СЕНКА НАМ НЕ МОЖЕ УМАЋИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА СЕ ЗАУСТАВИО У ШУМИ...
ЧАМАЦ ТРЕБА ДА БУДЕ САКРИВЕН У ТРСЦИ...

ЕВО ГА! КРОЗ ПОЛА ЧАСА БИЋУ НА ОСТРВУ!

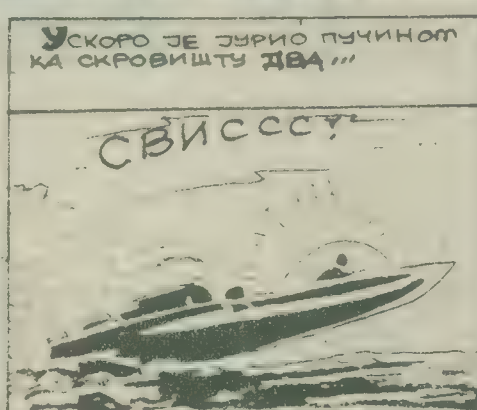
УСКОРО ЈЕ ЈУРИО ПУЧИНОМ КА СКРОВИШТУ ДВА...
СВИССС!

ШУТОВИТО ОСТРВО НИЈЕ БИЛО ДАЛЕКО ОД ОБАЛЕ...

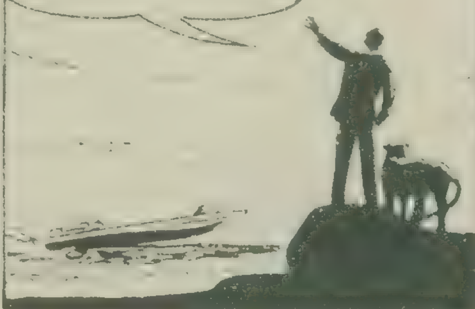
НА ОСТРВУ ГА ЈЕ ЧЕКАЛО ПРИЈАТНО ИЗНЕНАЂЕЊЕ...
ЗДРАВО, ПРИЈАТЕЉУ! ЗНАО САМ ДА ЋЕШ ДОЋИ!

ЗАБРИНУО САМ СЕ ЗА ТЕБЕ И ЛОРНУ!
УСПЕЛИ СМО, ПРИЈАТЕЉУ! БИО СИ КОД КУЋЕ?

ДА! ПОТПУНО ЈЕ СРУШЕНА! НЕ СХВАТАМ КАКО СУ НАС ОТКРИЛИ...

МОЖДА ЈЕ НАШ ЗАРОБЉЕНИК ИМАО У ОДЕЋИ СКРИВЕН ОДАШИЉАЧ СИГНАЛА...

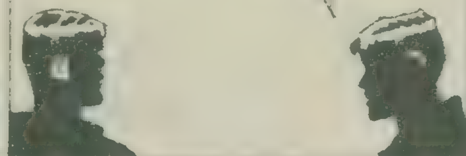
ТО ЈЕ ЈЕДИНО ОБЈАШЊЕЊЕ...
КАКО СИ ТИ ПРОШАО?

СЕНКА ЈЕ УКРАТКО ИСПРИЧАО ПРИЈАТЕЉУ ШТА ЈЕ ОТКРИО...
ТАЈ ГЛАВЕР ЈЕ СИГУРНО ПРОДАО АДМИРАЛУ ФОРМУЛУ ЗА СКАТЕЊИВАЊЕ!

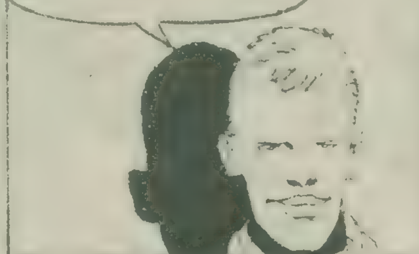
СУТРА ИДЕМО У МОРНАРСКУ КРЧМУ ДА НАЂЕМО ГЛАВЕРА!

ПОМОЋУ ЊЕГА УЋИ ЋЕМО У КУЋУ... А ОНДА?
ВИДЕЋЕМО ШТА ЋЕМО КАД СТИГНЕМО ТАМО!

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА СЕНКА И ВУ СУ КРЕНУЛИ У МОРНАРСКУ КРЧМУ...
ЕНО КРЧМЕ! ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН ДА РЕЦИТУЈЕШ СВОЈУ УЛОГУ?
ЈЕСАМ! ПОЧНИМО...
SEAMAN
WE

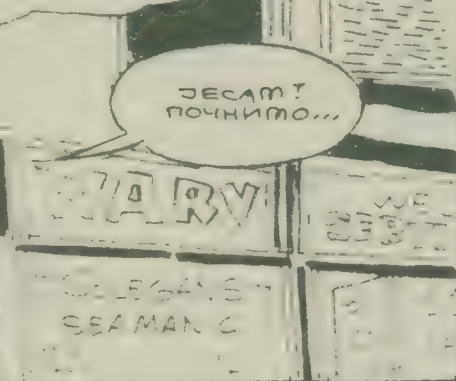

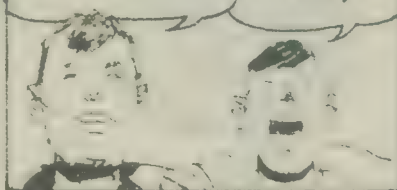
ЗДРАВО, ДРУШТВО! ДВА МОРНАРА КОЈИ ХОЋЕ ДА СЕ ПОШТЕНО НАПИЈУ!
ПИЋЕ ЗА СВЕТ! МОЈ ПРИЈАТЕЉ ПЛАЋА!

НА ДОШЉАКЕ ГОТОВО НИКО НИЈЕ ОБРАТИО ПАЖЊУ...
КО КАЖЕ... ХИК... ДА ЈА ПЛАЋАМ?
ЈА? РАЗБИЋУ ТИ ЊУШКУ АКО НЕЋЕШ!

САМО ЈЕДАН ЧОВЕК СА ЗАНИМАЊЕМ ЈЕ ПОСМАТРАО ДВОЈИЦУ ПИЈАНАЦА...

СЕНКА И ВУ СУ НАСТАВИЛИ СВОЈУ КОМЕДИЈУ...

ВИДИМ ДА ПИЈЕТЕ ПИВО, МОМЦИ... МОГУ ЛИ ВАМ НЕШТО ПРЕПОРУЧИТИ... ХИК?

ШТА ОВА БУДАЛА ХОЋЕ?!

ОВО ПИВО ЈЕ МОЈЕ... ЗАТО ЋУ ГА ПОПИТИ...

ДО ЂАВОЛА, ПОПИ ТИ ПИВО!

СКИНУЋУ ТИ ГЛАВУ, БУДАЛО!

УХ! ШТО ЈЕ ПИВО ДОБРО... А САД, ЕВО ТИ...

ТРАС!

УХ!

ЗВЕК!

...ЛЕКЦИЈА ДА ДРУГИ ПУТ ПОНУДИШ... ХИК... ЧЕСТИТЕ МОРНАРЕ ПИВОМ!

ТАКО! А САД, КО ЋЕ ДА ТИ ПОНУДИ ПИВО?

ЈА ЋУ И ТО ОДМАХ!

У ИМЕ СВИХ...

ПА ШТА ВАМ ЈЕ? ХИК...

ЗАШТО МЕ ТЕРАТЕ ДА СЕ РУЖНО ПОНАШАМ!

ХЕЈ, МОМЦИ! ПОМОЗИТЕ МИ...

А ОНДА СЕ УМЕШАО ВУ...

ПРЕСТАНИТЕ ДА ИЗИГРАВАТЕ БУДАЛЕ! МИ СМО ДОШЛИ ДА НАЂЕМО СВОГ ПРИЈАТЕЉА ГЛАВЕРА И НИШТА ВИШЕ!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ПОСМАТРАО ВУА И СЕНКУ ИЗНЕНАДА ЈЕ ПРЕКИНУО ТИШИНУ...

ТИ НА МЕСТО, А ВАС ДВОЈИЦА СЛУШАЈТЕ: ЈА САМ ГЛАВЕР И СОПСТВЕНИК ОВЕ КАФАНЕ...

...А ВАС ДВОЈИЦУ НИКАД НИСАМ ВИДЕО!

ЗНАЧИ, ВИ СТЕ ГЛАВЕР?!

ХОЋЕТЕ СА МНОМ ДА РАЗГОВАРАТЕ? ПОЂИТЕ НА МИРНИЈЕ МЕСТО...

...У МОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ!

ЗНАО САМ ЈА ДА СМО ПРИЈАТЕЉИ...

5

ДАКЛЕ, ШТА ХОЋЕТЕ?
ЧУЛИ СМО ДА ОРГАНИЗУЈЕТЕ УКРЦАВАЊЕ МОРНАРА КОЈИ НЕМАЈУ ИСПРАВНА ДОКУМЕНТА...

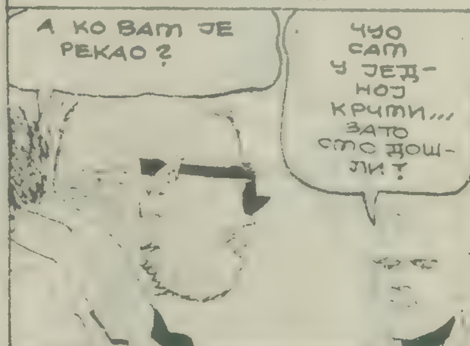
ГЛАВЕР ЈЕ ЗА ТРЕНУТАК ЗАЖМУРИО...
А КО ВАМ ЈЕ РЕКАО?
ЧУО САМ У ЈЕДНОЈ КРЧМИ... ЗАТО СМО ДОШЛИ!

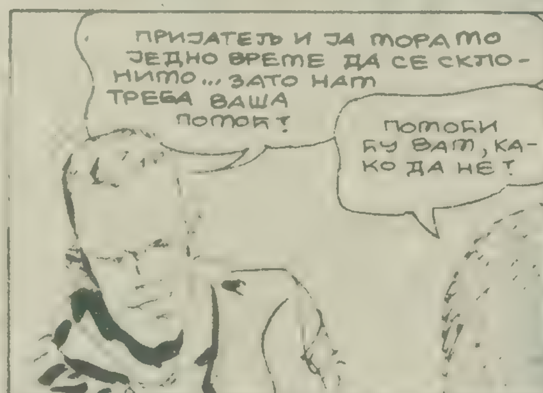
ПРИЈАТЕЉ И ЈА МОРАМО ЈЕДНО ВРЕМЕ ДА СЕ СКЛОНИМО... ЗАТО НАМ ТРЕБА ВАША ПОМОЋ!
ПОМОЋИ ЋУ ВАМ, КАКО ДА НЕ!

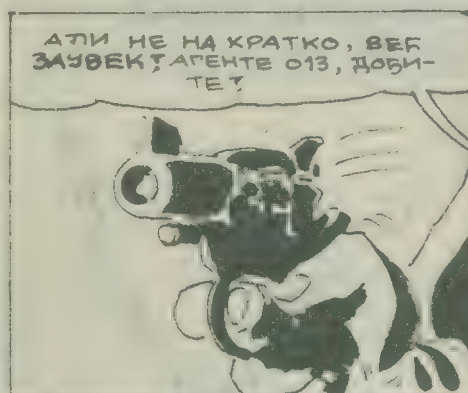
АЛИ НЕ НА КРАТКО, ВЕЋ ЗАУВЕК! АГЕНТЕ 013, ДОЂИТЕ!

НИЈЕ ВАЉДА?!

СЕНКА ЈЕ ЗАПРЕПАШЋЕНО ПОСМАТРАО АЛИСУ...
КОЈИ ЈЕ ОД ВАС ДВОЈИЦЕ СЕНКА?

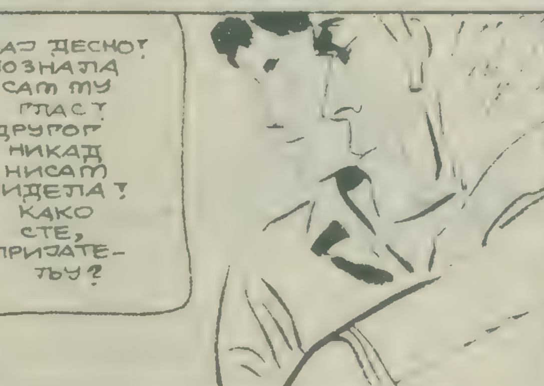
ОВАЈ ДЕСНО! ПОЗНАЛА САМ МУ ГЛАС! ДРУГОГ НИКАД НИСАМ ВИДЕЛА! КАКО СТЕ, ПРИЈАТЕЉУ?

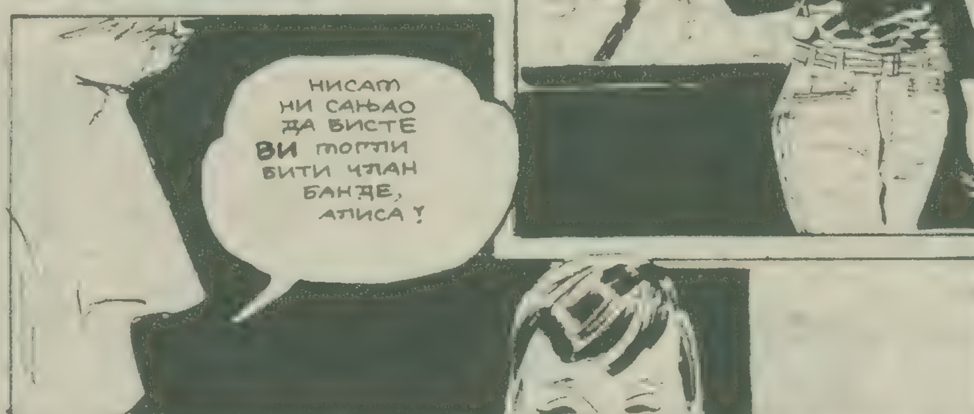
НИСАМ НИ САЊАО ДА БИСТЕ ВИ МОГЛИ БИТИ ЧЛАН БАНДЕ, АЛИСА!

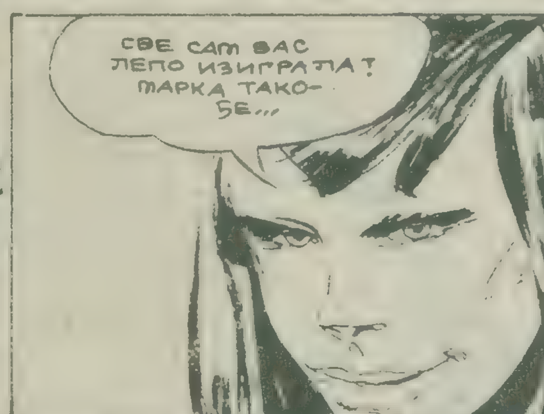
СВЕ САМ ВАС ЛЕПО ИЗИГРАЛА! МАРКА ТАКОЂЕ...

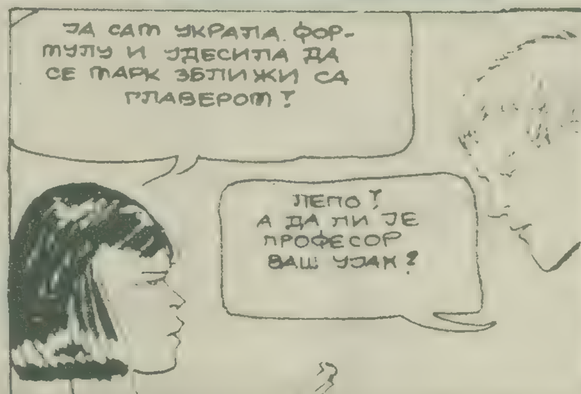
ЈА САМ УКРАЛА ФОРМУЛУ И УДЕСИЛА ДА СЕ МАРК ЗБЛИЖИ СА ГЛАВЕРОМ!
ЛЕПО! А ДА ЛИ ЈЕ ПРОФЕСОР ВАШ УЈАК?

НАРАВНО ДА НИЈЕ! НИКАД ТЕ НИЈЕ ВИДЕО, ОТКАД САМ У ЊЕГОВОЈ КУЋИ ПО АДМИРАЛОВОМ НАРЕЂЕЊУ... А САД, НИ МАКАЦ!

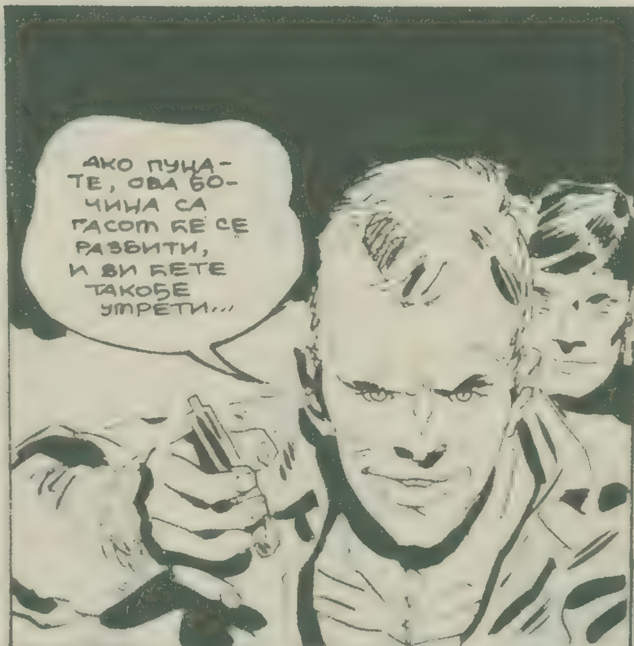
АКО ПУЦАТЕ, ОВА БОЧИЦА СА ГАСОМ ЋЕ СЕ РАЗБИТИ, И ВИ ЋЕТЕ ТАКОЂЕ УМРЕТИ...

НЕ ВЕРУЈЕМ! УОСТАЛОМ...
СЕНКА ИМА ГАС СТРАХА, АЛИ ЕФЕКАТ НЕ ТРАЈЕ ДУГО!

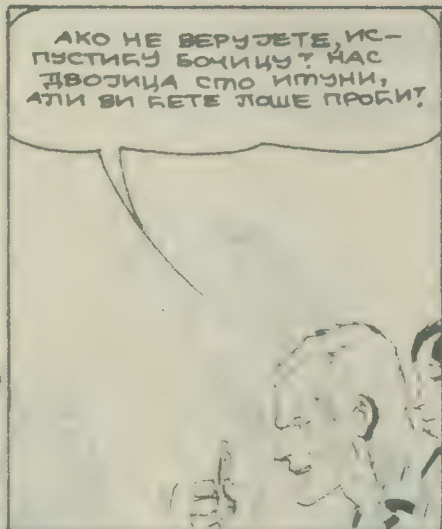
АКО НЕ ВЕРУЈЕТЕ, ИСПУСТИЋУ БОЧИЦУ! НАС ДВОЈИЦА СМО ИМУНИ, АЛИ ВИ ЋЕТЕ ЛОШЕ ПРОЋИ!

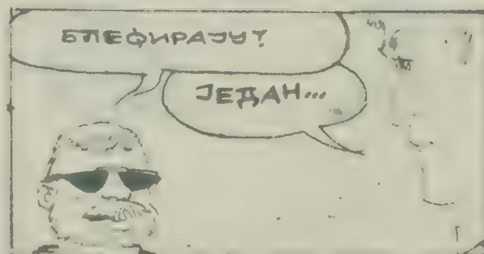
БЛЕФИРАЈУ!
ЈЕДАН...

ДВА...

ДОСТА! ПОБЕДИЛИ СТЕ!
ШТА?

АЛИСА ПУЦА, АЛИ ПОГАЂА СВОГ САУЧЕСНИКА...
ЕВО ВАМ!
АХ!
БАНГ!

ЈЕДНОМ РУКОМ ВУ ЈЕ РАЗОРУЖАО ДЕВОЈКУ...

БОЛИ МЕ! ПУСТИТЕ МЕ!

У РЕДУ!
НЕ ПУШТАЈ ЈЕ, ВУ!

ДО ЂАВОЛА! ПРЕШЛА МЕ ЈЕ!

БАШ САМ ИСПАО БУДАЛА!
БОЉЕ ЈЕ ТАКО! НЕ БИХ ВОЛЕО ДА ЈОЈ НАНЕСЕМ ЗЛО!

ГЛЕ, И ГЛАВЕР ЈЕ КИДНУТ!
РАЊЕН ЈЕ, НЕЋЕ ДАЛЕКО!

ЗВУК ХЕЛИКОПТЕРА ПРИВУКАО ЈЕ ПАЖЊУ СЕНКЕ И ВУА...
ТО ЈЕ ГЛАВЕР ОДЛЕТЕО!

НЕ ПРЕОСТАЈЕ НАМ ДРУГО НЕГО ДА ОД ЗАПОВЕДНИКА БРАЈАНА ЗАТРАЖИМО ПОМОЋ!
PPP!
PPP!
PPP!
PPP!

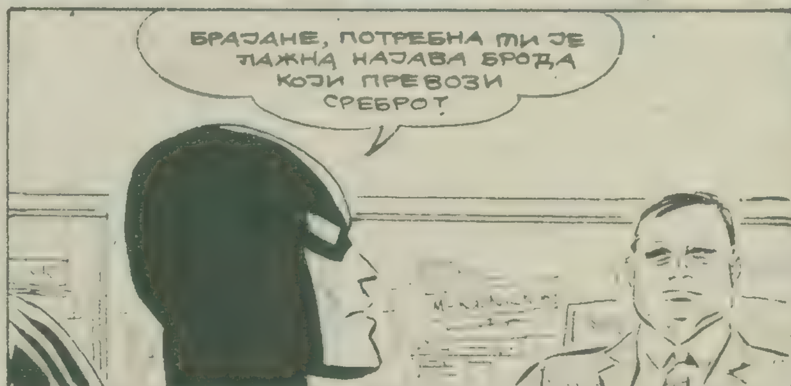
БРАЈАНЕ, ПОТРЕБНА ТИ ЈЕ ЛАЖНА НАЈАВА БРОДА КОЈИ ПРЕВОЗИ СРЕБРО!

АДМИРАЛ ЋЕ НАПАСТИ БРОД, ОДНЕТИ ЛАЖНО СРЕБРО, А ЈА ЋУ БИТИ У ЈЕДНОМ САНДУКУ! ОСТАЛО ЈЕ МОЈА СТВАР!

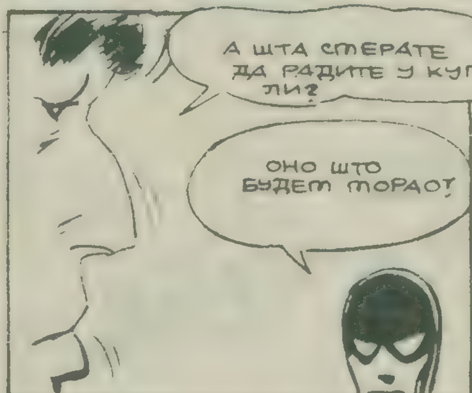
А ШТА СМЕРАТЕ ДА РАДИТЕ У КУГЛИ?
ОНО ШТО БУДЕМ МОРАО!

У РЕДУ! ДОГОВОРЕНО!

СЛЕДЕЋЕ НЕДЕЉЕ ПРЕКО РАДИЈА ЈЕ ОБЈАВЉЕНО ДА БРОД ФЛОСИ ТРЕБА ДА КРЕНЕ СА ТОВАРОМ СРЕБРА...

ТО ЈЕ ДОБРА ВЕСТ, ОСКАРЕ!
PPP!
PPPP!

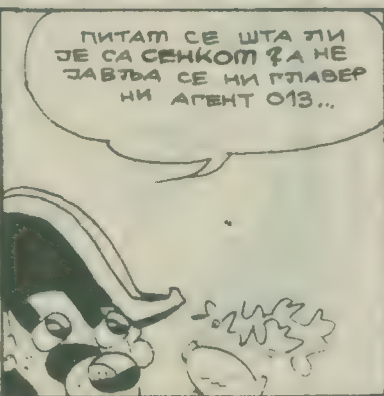
ПИТАМ СЕ ШТА ЛИ ЈЕ СА СЕНКОМ? А НЕ ЈАВЉА СЕ НИ ГЛАВЕР НИ АГЕНТ 013..

ФЛОСИ ЈЕ УПРАВО БИЛА НА ПУТУ ЗА САН ФРАНЦИСКО...

МИСЛИШ ДА ЋЕ АДМИРАЛ УПАСТИ У КЛОПКУ?
НАДАМ СЕ, ИЛИ ЋЕ НАС УДЕСИТИ!

ДОК СЕ ФЛОСИ УДАЉАВАЛА ИЗ ЛУКЕ СА СЕНКОМ У САНДУКУ, АЛИСА ЈЕ РАЗМИШЉАЛА ...

ТРЕБА О СВЕМУ ДА ОБАВЕСТИМ АДМИРАЛА, САМО НЕ ЗНАМ КАКО...

КУЋИ НЕ СМЕМ... СЕНКА ЋЕ, МОЖДА, ОБАВЕСТИТИ ПОЛИЦИЈУ! ПОЗВАЋУ МАРКА!,

АЛО! МАРК? ХТЕЛА БИХ ДА РАЗГОВАРАМО... ВИДИМО СЕ НА ПРИСТАНИШТУ...

ДА СЕ МАЛО ПРОВОЗАМО ЧАМЦЕМ, ВАЖИ?

ОДЛИЧНО! ИДЕМО!

ХОЋЕШ ЛИ МОЋИ ДА ЗАБОРАВИШ ОНО ШТО САМ УЧИНИО?

НЕЋЕМО САД О ТОМЕ, МАРК...

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ...

СУВИШЕ СМО ДАЛЕКО... ДА СЕ ВРАТИМО?

НЕ, ЈОШ МАЛО! ШТО ЈЕ ЛЕП РАДИО! ДАЛЕКО ЕМИТУЈЕ?

ОТПРИЛИКЕ НА ПЕТ МИЉА...

ИМАМ ЈЕДНОГ ДРУГА, РАДИО-АМАТЕРА! ДА ГА ПОЗОВЕМО?

ЕВО ЊЕГОВИХ КАРАКТЕРИСТИКА: О.С.К.А.Р., ТАЛАСНА ДУЖИНА С.З. 144/3, ФРЕКВЕНЦА Ч.М.А 71/С...

МАЛО ЧУДНЕ ЗА АМАТЕРА! НО, ПРОБАЈМО!

НЕДАЛЕКО ОД ЊИХ, У КУЋИ АДМИРАЛА...

ЕВО, ЈАВЉА СЕ 013!

БЗЗЗ!

ИЗГРДИЋЕМО ЈЕ ЗБОГ ТОЛИКОГ ЋУТАЊА!

О.С.К.А.Р, ОВДЕ ТВОЈА ДРУГАРИЦА 013! ВОЛЕЛА БИХ ДА СЕ ВИДИМ С ТОБОМ И ФЛОСИ! ТУ САМ С ПРИЈАТЕЉЕМ...

ДОВЕДИТЕ МИ СМЕСТА 013 И ЊЕНОГ ПРИЈАТЕЉА!

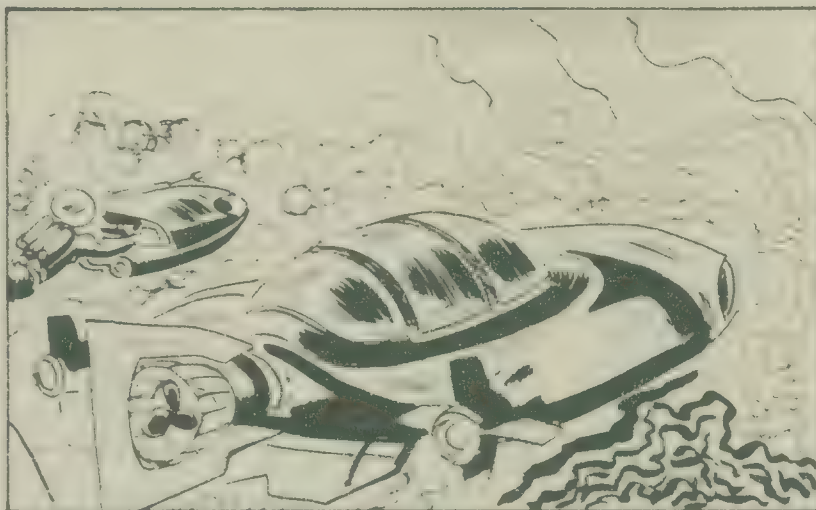

ХВАЛА ТИ МНОГО, ДРАГИ МАРК...
КО СУ ОС-КАР И ФЛО-СИ?
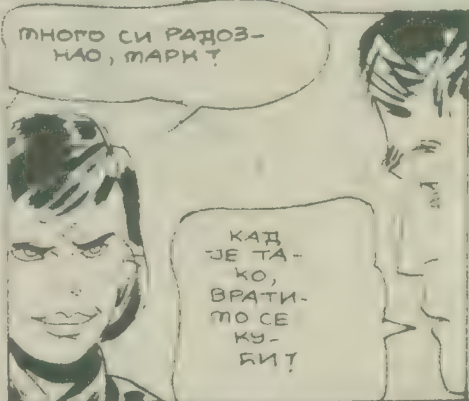
МНОГО СИ РАДОЗ-НАО, МАРК!
КАД ЈЕ ТА-КО, ВРАТИ-МО СЕ КУ-ЋИ!

СТОЈ, ДРУШ-КАНЕ! ПОЗВАНИ СТЕ КОД АД-МИРАЛА!
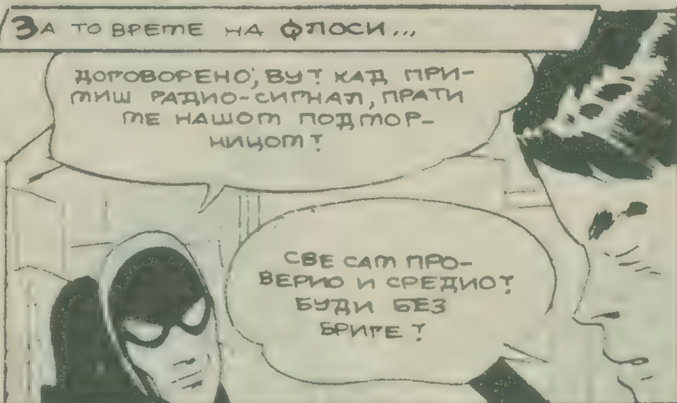
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ФЛОСИ...
ДОГОВОРЕНО, ВУ! КАД ПРИ-МИШ РАДИО-СИГНАЛ, ПРАТИ МЕ НАШОМ ПОДМОР-НИЦОМ!
СВЕ САМ ПРО-ВЕРИО И СРЕДИО! БУДИ БЕЗ БРИГЕ!
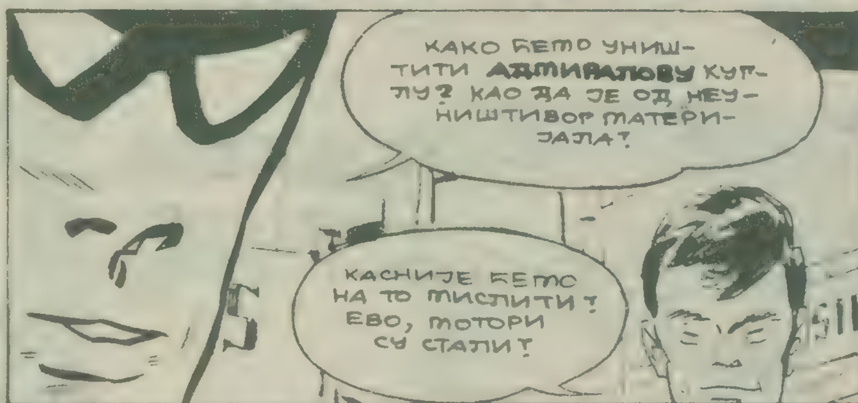
КАКО ЋЕМО УНИШ-ТИТИ АДМИРАЛОВУ КУГ-ЛУ? КАО ДА ЈЕ ОД НЕУ-НИШТИВОГ МАТЕРИ-ЈАЛА!
КАСНИЈЕ ЋЕМО НА ТО МИСЛИТИ! ЕВО, МОТОРИ СУ СТАЛИ!

ТО ЈЕ АДМИ-РАЛ!
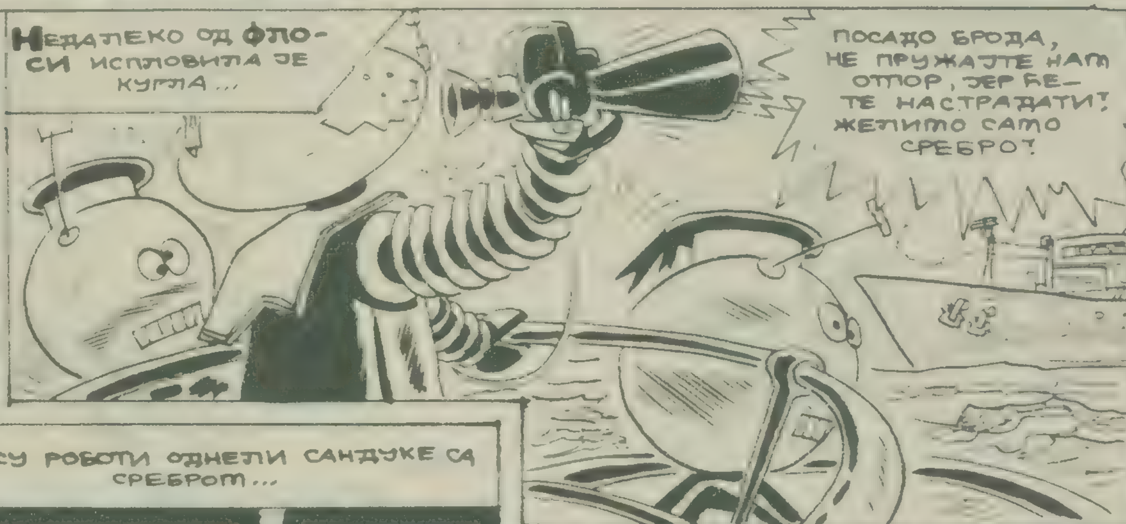
НЕДАЛЕКО ОД ФЛО-СИ ИСПЛОВИЛА ЈЕ КУГЛА...
ПОСАДО БРОДА, НЕ ПРУЖАЈТЕ НАМ ОТПОР, ЈЕР ЋЕ-ТЕ НАСТРАДАТИ! ЖЕЛИМО САМО СРЕБРО!

ТАКО СУ РОБОТИ ОДНЕЛИ САНДУКЕ СА СРЕБРОМ...
PPPP!
PPPP!
PPPPP!
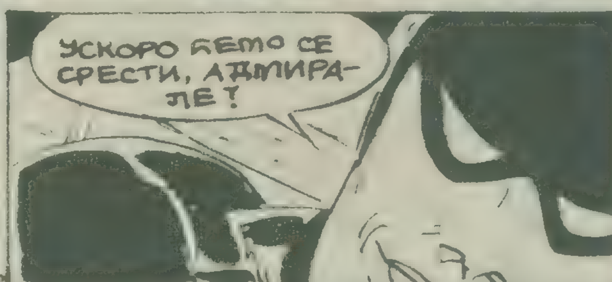
УСКОРО ЋЕМО СЕ СРЕСТИ, АДМИРА-ЛЕ!

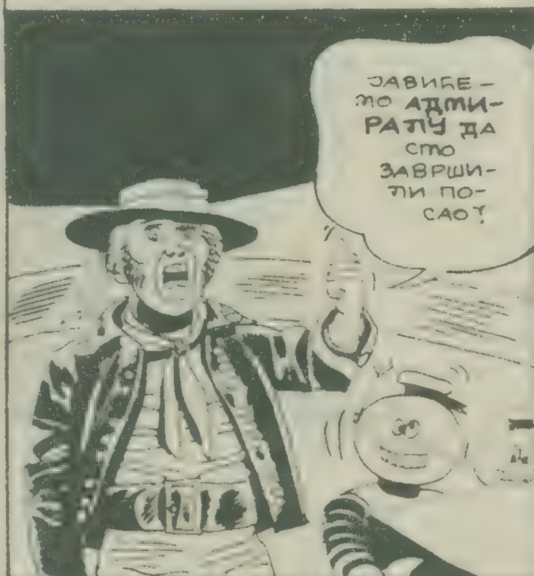
СЕНКА ЈЕ У ЈЕДНОМ САНДУКУ ЗА СРЕБРО ОДНЕСЕН У МАГАЦИН У КУГЛИ...
ЈАВИЋЕМО АДМИРАЛУ ДА СМО ЗАВРШИЛИ ПОСАО!

ЗАХВАЉУЈУЋИ ТЕБИ, И ОВАЈ ПОДУХВАТ ЈЕ УСПЕО! САД ЋЕМО ПОЗВАТИ ПРИЈАТЕЉЕ И ОДЛУЧИТИ О БУДУЋНОСТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ СЕНКА ЈЕ РАЗГЛЕДАО КУГЛУ...
СВИ СУ ОТИШЛИ, ПА МОГУ ДА ПРОЊУШКАМ УНАОКОЛО...

ОДАВДЕ СЕ ИДЕ У КОМАНДНУ САЛУ!

ПА ОВО ЈЕ ПРАВО ЧУДО ЕЛЕКТРОНИКЕ! КО ЛИ СЕ КРИЈЕ ИЗА АДМИРАЛА?
БИП!
БИП!
БИП!

ГЛЕ, КОГА ВИДИМ... АЛИСА... КУДА ТО ИДЕ?

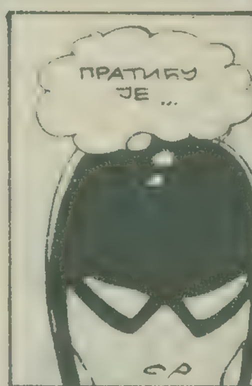
ПРАТИЋУ ЈЕ...

АЛИСА СЕ ЗАУСТАВИЛА ПРЕД ЈЕДНИМ ПРОЗОРОМ...
ЈЕСИ ЛИ ЈОШ ЉУТ НА МЕНЕ, МАРК?

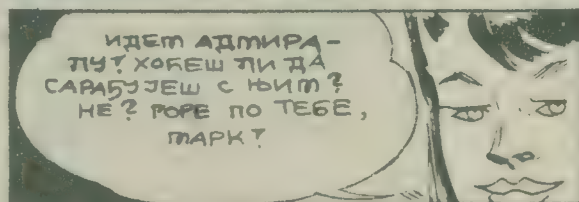
ИДЕМ АДМИРАЛУ! ХОЋЕШ ЛИ ДА САРАЂУЈЕШ С ЊИМ? НЕ? ГОРЕ ПО ТЕБЕ, МАРК!

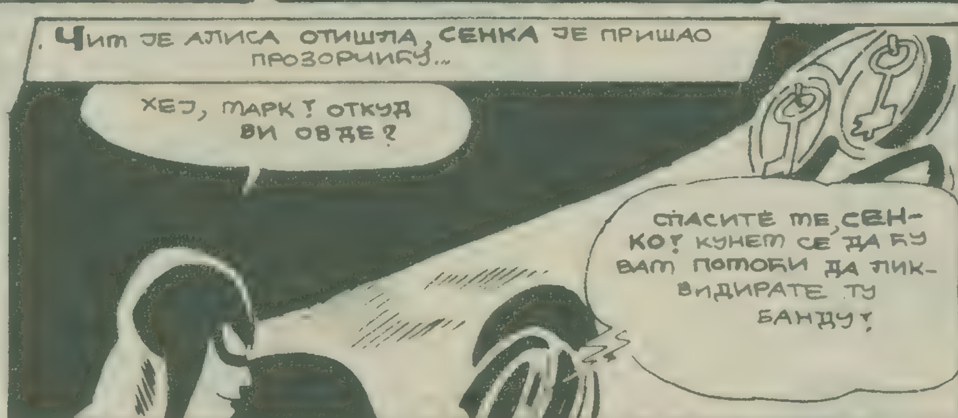
ЧИМ ЈЕ АЛИСА ОТИШЛА, СЕНКА ЈЕ ПРИШАО ПРОЗОРЧИЋУ...
ХЕЈ, МАРК! ОТКУД ВИ ОВДЕ?
СПАСИТЕ МЕ, СЕНКО! КУНЕМ СЕ ДА ЋУ ВАМ ПОМОЋИ ДА ЛИКВИДИРАТЕ ТУ БАНДУ!

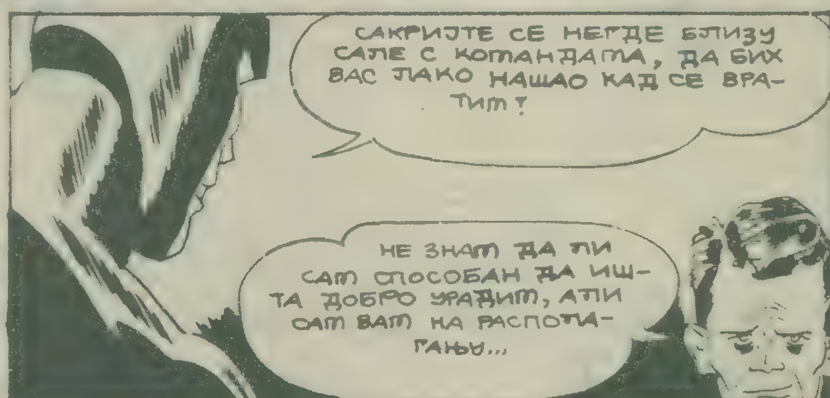
САКРИЈТЕ СЕ НЕГДЕ БЛИЗУ САЛЕ С КОМАНДАМА, ДА БИХ ВАС ЛАКО НАШАО КАД СЕ ВРАТИМ!
НЕ ЗНАМ ДА ЛИ САМ СПОСОБАН ДА ИШТА ДОБРО УРАДИМ, АЛИ САМ ВАМ НА РАСПОЛАГАЊУ...

СЕНКА СЕ УПУТИО КА АДМИРАЛОВОЈ КАБИНИ...
ЧУЈЕМ АЛИСИН ГЛАС...
... И ТАКО САМ УСПЕЛА ДА ПОБЕГНЕМ! ОСТАЛО ЗНАТЕ!

ДОСТА ЗА ДАНАС! ИДЕМ ДА ПОГЛЕДАМ СВОЈЕ СРЕБРО, А ТИ, ОСКАРЕ, ПРАВИ ДРУШТВО 013!

САД ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ИЗНЕНАДИМ АДМИРАЛА!

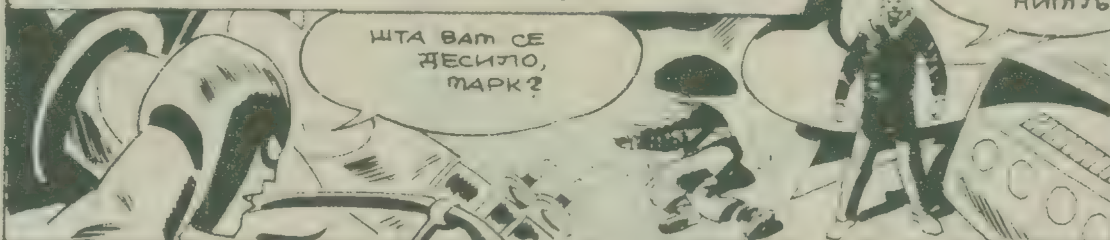
СЕНКА ЈЕ ПОШАО У САЛУ ЗА КОМАНДЕ...
ШТА ВАМ СЕ ДЕСИЛО, МАРК?
ОВАЈ МЕ ЈЕ ОТКРИО ПА САМ ГА МОРАО УКЛОНИТИ! НАШАО САМ НЕШТО ЗАНИМЉИВО!
ВИДИТЕ ОВА ТОРПЕДА! ПРАЗНА СУ И ИМАЈУ РАДИО И АТОМСКЕ БАТЕРИЈЕ ЗА ДУГА И БРЗА ПУТОВАЊА!

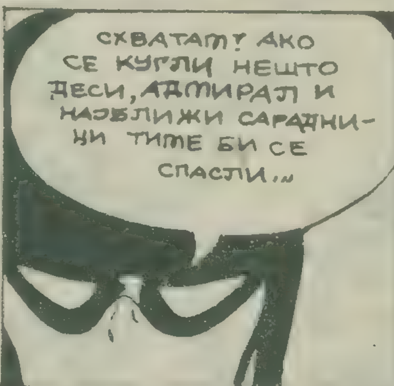
СХВАТАМ! АКО СЕ КУГЛИ НЕШТО ДЕСИ, АДМИРАЛ И НАЈБЛИЖИ САРАДНИЦИ ТИМЕ БИ СЕ СПАСЛИ...

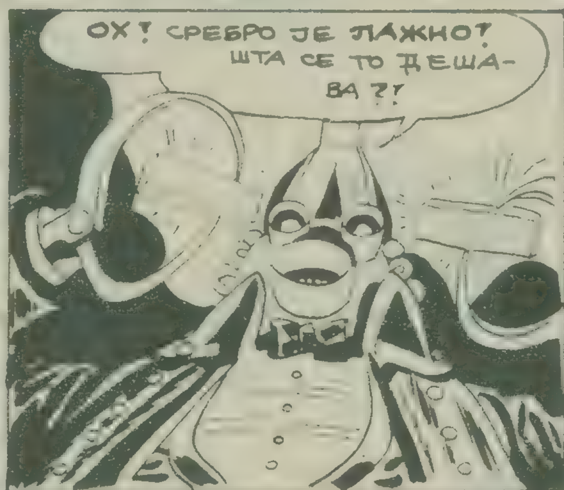
ОХ! СРЕБРО ЈЕ ЛАЖНО! ШТА СЕ ТО ДЕШАВА?!

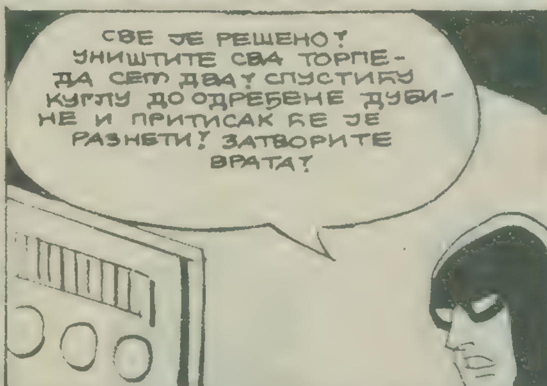
СВЕ ЈЕ РЕШЕНО! УНИШТИТЕ ОВА ТОРПЕДА СЕМ ДВА! СПУСТИЋУ КУГЛУ ДО ОДРЕЂЕНЕ ДУБИНЕ И ПРИТИСАК ЋЕ ЈЕ РАЗНЕТИ! ЗАТВОРИТЕ ВРАТА!

МОТОРИ КАО ДА СУ ПОЛУДЕЛИ!

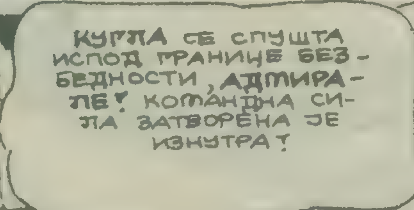
КУГЛА СЕ СПУШТА ИСПОД ГРАНИЦЕ БЕЗБЕДНОСТИ, АДМИРАЛЕ! КОМАНДНА СИЛА ЗАТВОРЕНА ЈЕ ИЗНУТРА!

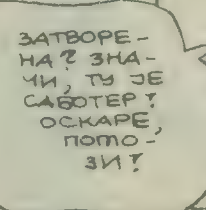
ЗАТВОРЕНА? ЗНАЧИ, ТУ ЈЕ САБОТЕР! ОСКАРЕ, ПОМОЗИ!

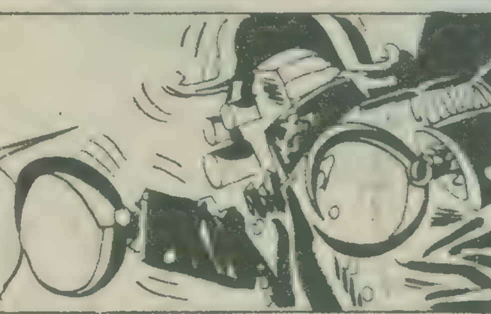

СПРЕМИТЕ СПАСИЛАЧКА ТОРПЕДА, МАРК! УСКОРО ЋЕ БИТИ ПАКАО!
ПАЗИТЕ! ВРАТА ПРСКАЈУ!

ЗАБОГА! ОСКАР ЈЕ АУТОМАТ!
БЗЗЗ!
БЗЗЗ!

ОСКАР ЈЕ УПРАВИО ЈЕДАН ВАТРЕНИ ЗРАК НА СЕНКУ...
ЧУВАЈТЕ СЕ, МАРК!
ОСКАР ЗРАЧИ ТОПЛОТУ КАО УЖАРЕНА ПЕЋ! МОРАМО ГА УКЛОНИТИ С ВРАТА!
ЗА ТО ВРЕМЕ КУГЛА ЈЕ ТОНУЛА СВЕ ДУБЉЕ...
ОСКАР ЈЕ И ДАЉЕ НАСТОЈАО ДА НЕУТРАЛИШЕ НЕПРИЈАТЕЉА ...
АГЕНТ 013, ИДИТЕ У САЛУ ЗА КОМАНДЕ!
ПОЖУРИЋУ! КУГЛА САМО ШТО НИЈЕ ПРСНУЛА!
ОСКАРЕ, УЛАЗИ ВОДА!
НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ ЈОЈ СЕ ОСКАР ЈАВИТИ!
ТАЈ СЕ НЕ МИЧЕ С ВРАТА!
УЛАЗИ ВОДА! ХРАБРО, МАРК!
ТЕШКО СЕ ДИШЕ!
САМО ХРАБРО, МАРК!
ДА НИЈЕ ОСКАРА, ВЕЋ БИСМО БИЛИ НАПОЉУ!
ВИБРАЦИЈЕ СУ СВЕ ВЕЋЕ... МОЖДА ЈЕ ТО СПАС!
МИСЛИТЕ...
ВОДА ЈЕ ПЉУШТАЛА И ПО ОСКАРУ...
ДОШЛО ЈЕ ДО ОКСИДАЦИЈЕ...
ХИП!

И ТАКО...
ХИП!
ХИП!

ГЛЕДАЈТЕ, РОБОТ ЈЕ ОКСИДИСАО!
ДА, САВ ЈЕ ПРЕКРИВЕН СОЉУ!

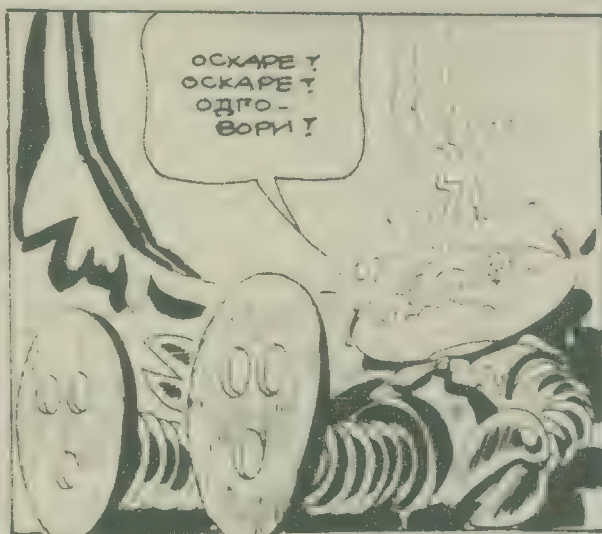
ОСКАРЕ! ОСКАРЕ! ОДГОВОРИ!

ТО ЈЕ АДМИРАЛОВ ГЛАС!
ГДЕ СИ, ОСКАРЕ? ОСКАРЕ!

РАДИО-СИГНАЛ! ТО ЈЕ ВУ!
БИП! БИП! БИП!

ТАЧНО ИЗНАД ПОДМОРНИЦЕ...
ЧУЈЕШ ЛИ МЕ, СИНКО?
БИП! БИП! БИП!

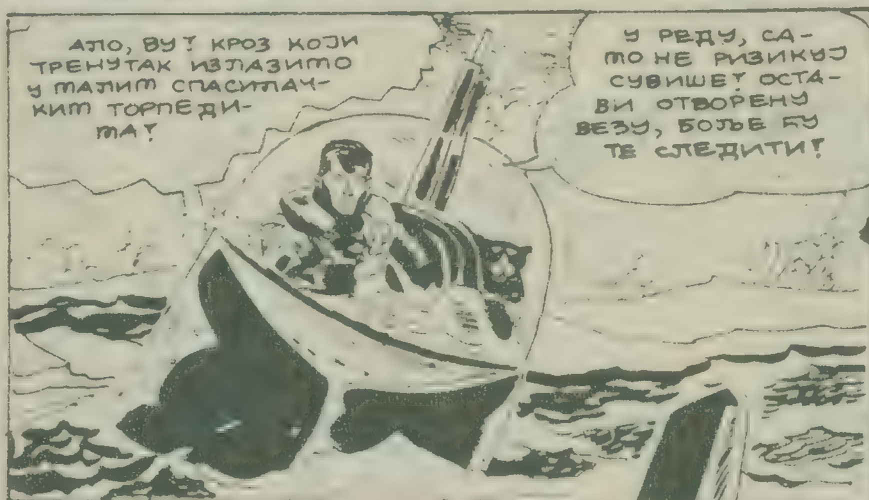
АЛО, ВУ! КРОЗ КОЈИ ТРЕНУТАК ИЗЛАЗИМО У МАЛИМ СПАСИЛАЧКИМ ТОРПЕДИМА!
У РЕДУ, САМО НЕ РИЗИКУЈ СУВИШЕ! ОСТАВИ ОТВОРЕНУ ВЕЗУ, БОЉЕ ЋУ ТЕ СЛЕДИТИ!

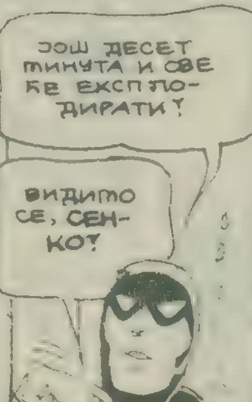
ЈОШ ДЕСЕТ МИНУТА И СВЕ ЋЕ ЕКСПЛОДИРАТИ!
ВИДИМО СЕ, СЕНКО!

ГДЕ СТЕ, МАРК? ОХ, АДМИРАЛОВИ ЉУДИ!

МОРАМ НАЋИ МАРКА И АЛИСУ! ПРОЛАЗ!

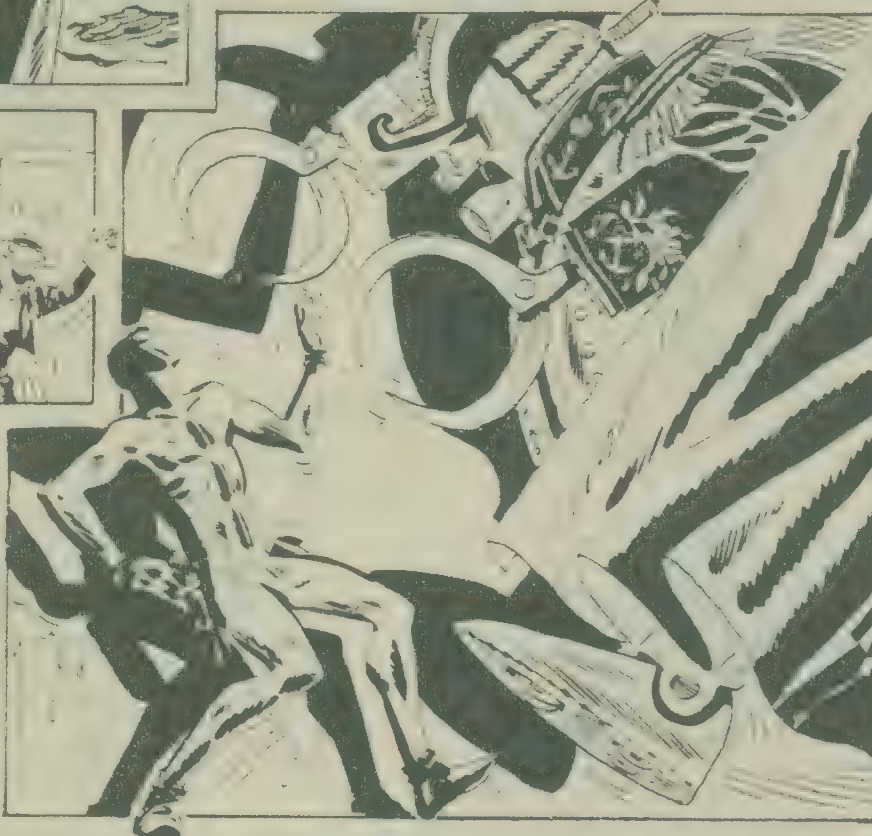

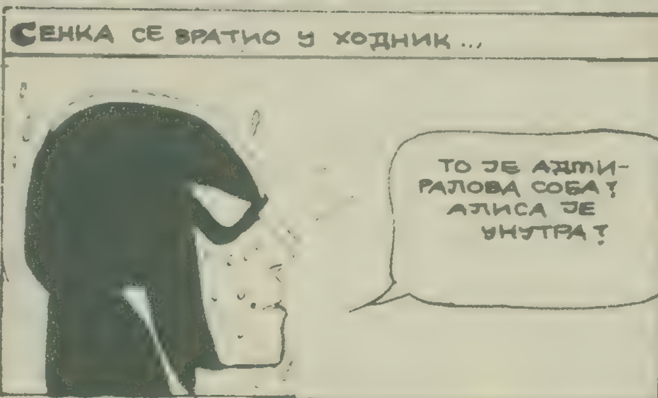
СЕНКА СЕ ВРАТИО У ХОДНИК...
ТО ЈЕ АДМИРАЛОВА СОБА! АЛИСА ЈЕ УНУТРА!

АДМИРАЛ СЕ УСТРЕМИО НА СЕНКУ...
АДМИРАЛ?!
УБИЋУ ТЕ!

СЕНКА ЈЕ ИЗБЕГАО СМРТОНОСНЕ КАНЏЕ...

ОВО ЋЕ ТЕ ЗАУСТАВИТИ!
ХА! ХА! КАКО ДА НЕ!

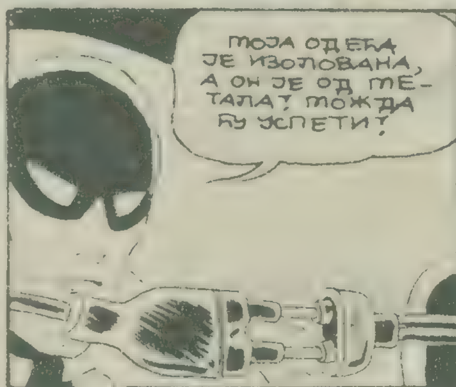
МОЈА ОДЕЋА ЈЕ ИЗОЛОВАНА, А ОН ЈЕ ОД МЕТАЛА! МОЖДА ЋУ УСПЕТИ!

АДМИРАЛ СЕ ПОНОВО БАЦИО НА СЕНКУ...
УБИЋУ ТЕ!

ЕВО ТИ МАЛО СТРУЈЕ!

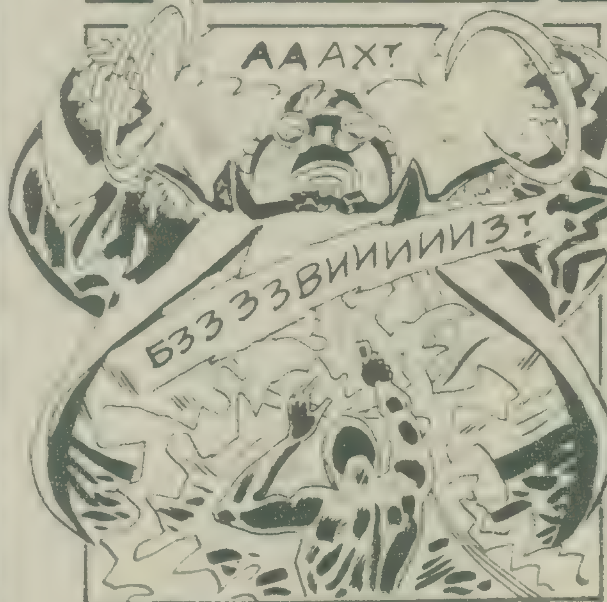
АААХ!
БЗЗЗЗВИИИИИИЗ!

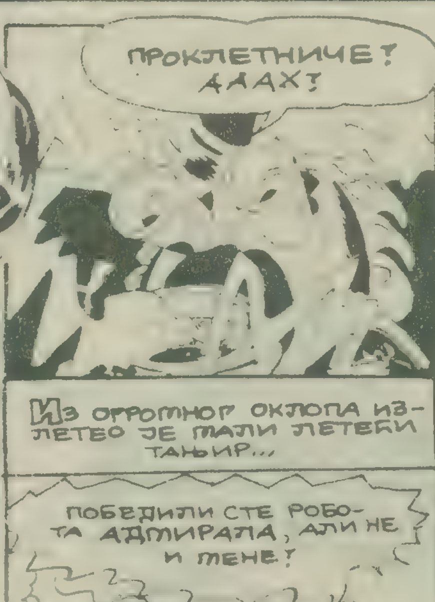
ПРОКЛЕТНИЧЕ! АААХ!
ИЗ ОГРОМНОГ ОКЛОПА ИЗЛЕТЕО ЈЕ МАЛИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР...

САД ЋЕМО ДОЗНАТИ КО СИ!

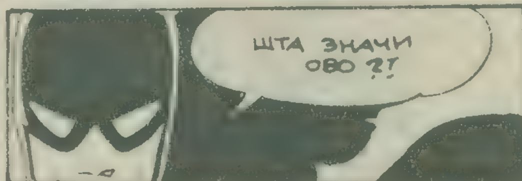
ШТА ЗНАЧИ ОВО?!

ПОБЕДИЛИ СТЕ РОБОТА АДМИРАЛА, АЛИ НЕ И МЕНЕ!

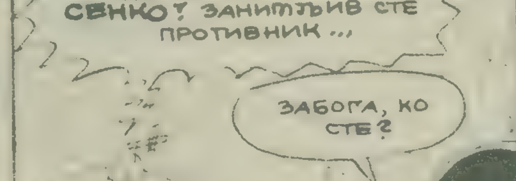
ВИДЕЋЕМО СЕ ПОНОВО, СЕНКО! ЗАНИМЉИВ СТЕ ПРОТИВНИК...
ЗАБОГА, КО СТЕ?

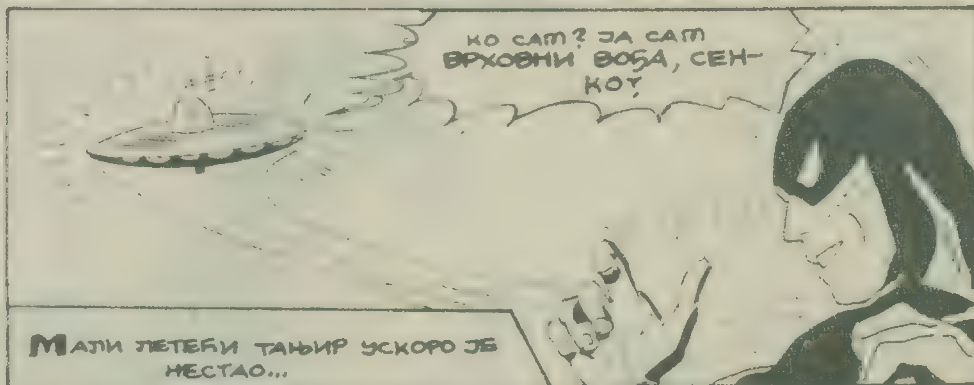
КО САМ? ЈА САМ ВРХОВНИ ВОЂА, СЕНКО!
МАЛИ ЛЕТЕЋИ ТАЊИР УСКОРО ЈЕ НЕСТАО...

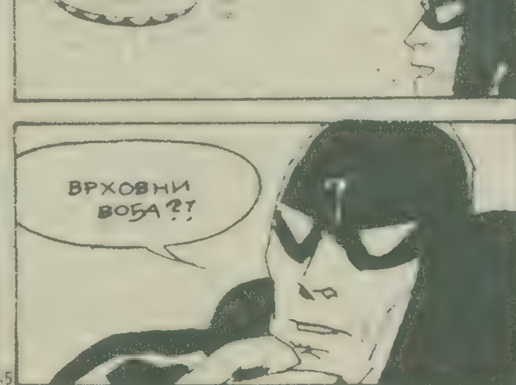
ВРХОВНИ ВОЂА?!

ПОШТО ТИ АДМИРАЛ ВИШЕ НЕЋЕ СМЕТАТИ, ИДЕМ ПО МАРКА И АЛИСУ...
ЕВО ИХ!
РУКЕ УВИС, ИНАЧЕ ПУЦАМ!

У ЈЕДАН ТОРПЕДО ЋЕМО ОСКАР И ЈА, А У ДРУГИ ЈЕДАН ОД ВАС ДВОЈИЦЕ! БАЦАЈТЕ КОЦКУ КОЈИ! ЗБОГОМ!

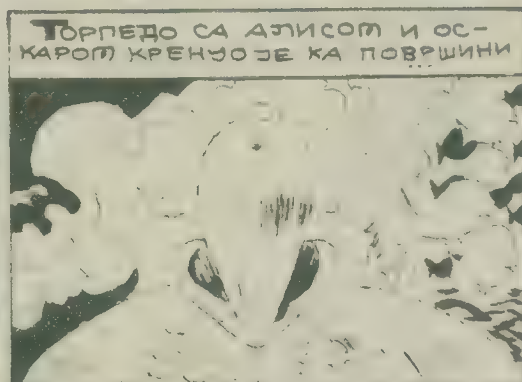
ТОРПЕДО СА АЛИСОМ И ОСКАРОМ КРЕНУО ЈЕ КА ПОВРШИНИ...

МАРК, ВИ УЗМИТЕ ТОРПЕДО, А ЈА ЋУ ВЕЋ НЕШТО СМИСЛИТИ!

ИЗВИНИТЕ, АЛИ ВИ СТЕ ТАЈ КОЈИ ТРЕБА ДА СЕ СПАСЕ!
ОХ!
ТРАС!

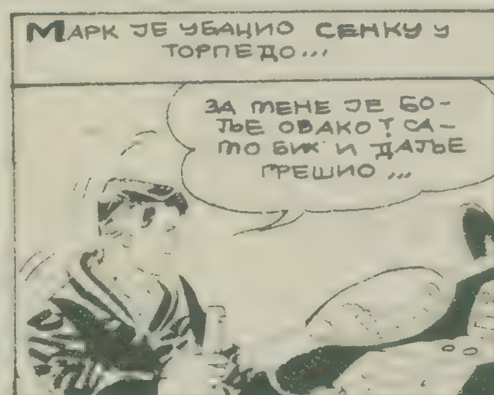
МАРК ЈЕ УБАЦИО СЕНКУ У ТОРПЕДО...
ЗА МЕНЕ ЈЕ БОЉЕ ОВАКО! САМО БИХ И ДАЉЕ ГРЕШИО...

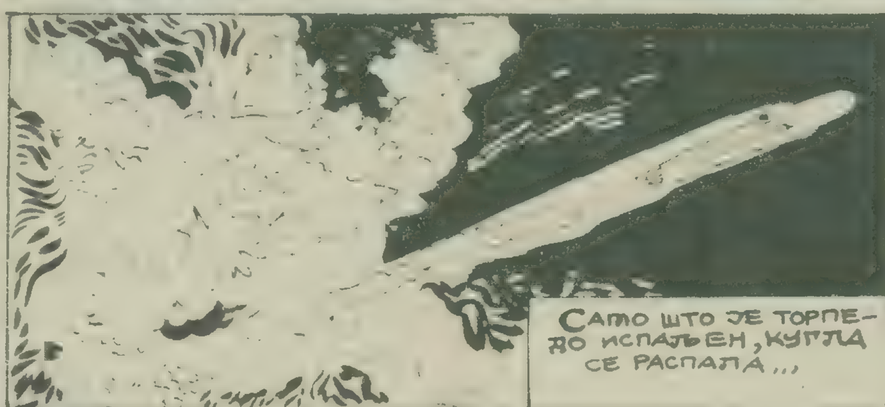
САМО ШТО ЈЕ ТОРПЕДО ИСПАЉЕН, КУГЛА СЕ РАСПАЛА...

НА ПОВРШИНИ ВУ И ЛОРНА ЧЕКАЛИ СУ СЕНКУ...
СВЕ СМО ЧУЛИ... ЖАО НАМ ЈЕ МАРКА... АЛИ, ПОБЕДИЛИ СМО!

ДА! ПОБЕДИЛИ СМО, ВУ, ЗАЈЕДНО С МАРКОМ!
КРАЈ

10 × 10

НАУЧИ ДА БРОЈИШ ДО 10 НА 10 ЈЕЗИКА—

(арапски, румунски, аустралијски, ирски, енглески, самоједски, исландски, берберски, сијамски, грузијски)

ШТА ДА РАДИМ СА ОВОЛ'КЕ ЖЕНЕ?

ХАШАР(10), ТИСХ(9), ТАМАН(8), САБАХ(7), СИТ(6), ХАМС(5), АРБА(4), ТАЛАТ(3), ИТНЕН(2), ВАХИД(1)

АРАПСКИ

УНУ(1), ДОИ(2), ТРЕИ(3), ПАТРУ(4), ЧИНЧИ(5), ШАСЕ(6), ШАПТЕ(7), ОПТ(8), НОУ(9), ЗЕКЕ(10).

РУМУНСКИ

ЈУИНТА(1) ТАРА(2) ТАРАМАНАЈУИНТА(3) ТАРАМАТАРА(4) ТАРАМАТАРАМАЈУИНТА(5) ?

АУСТРАЛИЈСКИ

ЈЕЗИК АРАНДА ДОМОРОДАЦА. БРОЈЕ САМО ДО ПЕТ.

ДОН(1), ДО(2), ТРИ(3), СЕТЕР(4), КВИГ(5), СЕ(6), СЕХТ(7), ОХТ(8), НОИ(9), ДИХ(10)!

ИРСКИ

ДЕТЕЛИНА ЈЕ ЗНАК ИРСКЕ

УАН(1), ТУ(2), ТРИ(3), ФОР(4), ФАЈВ(5), СИКС(6), СЕВН(7), ЕЈТ(8), НАЈН(9), ТЕН(10)!

ЕНГЛЕСКИ

САМОЈЕДСКИ

(ЈЕЗИК ЗАУРАЛСКИХ, САМОЈЕДСКИХ НАРОДА У СССР-У)

УКОР(1), ШИТИ(2), НАКИР(3), ТЕТИ(4), СОМБИЛА(5), МУКТИТ(6), СЕЉЧИ(7), ШИТИ ЦЈЕЊАГИТИЛ КЕТ(8), УКИР ЦЈЕЊАГИТИЛ КЕТ(9), КЕТ(10).

ЕИН(1), ТВЕИР(2), ТХРИР(3), ФЈОРИР(4), ФИМ(5), СЕКС(6), СЈЕ(7), АТА(8), НИУ(9), ТИУ(10)!

ИСЛАНДСКИ

ФУЈ, И ТО МИ ЈЕ БЕРБЕРИН!

НЕ КУКАЈ, ИМА САМО ... ЈН(1), СИН(2), КЕРАДХ(3), ОКОЗ(4), СМУС(5), САИС(6), ЕСА(7), ЕТАМ(8), ТЕЗА(9), МЕРАВ(10) ... ПОСЕКОТИНА!

БЕРБЕРСКИ

НУНГ(1), САНГ(2), САМ(3), СИ(4), ХА(5), ХОЈ(6), ЧЕТ(7), ПЕТ(8), ХАУ(9), СИП(10).

СИЈАМСКИ

ЕРТИ(1), ОРИ(2), САМИ(3), ОТКСИ(4), ХУТИ(5), ЕКВСИ(6), ШВИДИ(7), РВА(8), ЦКРА(9), АТИ(10) cm!

ГРУЗИЈАЦ БЕЗ ВЕЛИКОГ НОСА И НИЈЕ ГРУЗИЈАЦ!

ГРУЗИЈСКИ

ПОБИЈ ОНЕ ГРАЂАНЕ КОЈИ СЕ ИСТИЧУ

О ВЕКОВНОМ СУКОБУ ГЛАВЕ КОЈА МИСЛИ И ПЕСНИЦЕ КОЈА УДАРА

Твоме гласнику нисам ништа одговорио, него сам га одвео на житно поље и штапом ударао и посекао класове који су прерасли друге, док ме је он пратио. И ако га будеш питао шта је чуо или видео, он ће ти испричати. И ти уради тако ако желиш да своју апсолутну власт ојачаш: побиј оне грађане који се истичу било да ти изгледају непријатељи, или не. Јер, апсолутном владару сумњив је чак и пријатељ".

Тако је тиранин Перијандар из Коринта, који је владао од 625–585. год. пре н.е. саветовао Трасибула, тиранина у Милету. Не зна се, додуше, како је Трасибул поступио, али је из историје познато да је свака апсолутна власт поступала у овом духу и да су апсолутни владари, заиста, сумњали чак и у најближе пријатеље. Правила, слична овом, постојала су и у персијском систему власти, али и у многим другим земљама тога времена. И готово по правилу, тирани су најчешће прогонили филозофе. Међутим, нису само тирани доживљавали паметно мишљење као опасност. За истином су, на срамоту људског рода, вековима расписиване потернице.

Пођимо редом: Солон (635–559. г. пре н.е) – један од седморице мудрих чија је максима била: Нека ти ум буде вођа – морао је да напусти своју домовину, Атину. Анаксагора (500–428. г. пре н.е), последњи велики представник јонске школе, био је осуђен због „безбожности". Питагора (568–493. г. пре н.е) и његови ученици су каменовани. Хераклит (535-475. г. пре н.е), у знак протеста што је осуђен његов пријатељ Хермодор, повукао се из друштва и живео у горама, хранећи се лишћем и травама. Из домовине је побегао и Емпедокле, а у историју филозофије ушао је као „мученик" и Ксенофан. Своје учење платио је животом Зенон, Парменидов ученик и пријатељ, припадник елејске школе, док је Демокрит доживео јавну осуду.

И Протагора из Абдере (481–411. г. пре н.е), најпознатији и најутицајнији софист, био је при крају живота, и то после четрдесет година јавног подучавања и филозофирања, оптужен за „безбожност". Овај најстарији теоретичар демократије морао је по пресуди да напусти Атину. Бежећи на Сицилију, он се, наводно, удавио, а његов спис „О боговима" јавно је спаљен на атинском тргу. То је можда прва књига која је била јавно спаљена, али пламен ове ломаче за књиге гореће све до наших дана. Кажу да је Хипија, који се помиње у Платоновим дијалозима, био убијен, а не зна се како је завршио Алкидамант, филозоф чију је мисао прихватио француски парламент и унео је у резолуцију о правима човека. Да подсетимо, ова мисао гласи: „Људи се рађају и остају слободни и једнаки у својим правима".

Остракизмом (остракизам је прогонство на десет година, које је увео Клајстен, вођа демократа у Атини) – био је прогнан и Сократов учитељ Дамон, Периклов саветник, док је Сократ (470–399), искапивши пехар са отровом од кукуте, ушао у историју као оличење трагедије саме Атине, Грчке и читаве епохе, чија сенка прати филозофију и филозофа све до наших дана.

Зла судбина филозофског позива пратила је и Сократове ученике: Есхин је морао да напусти родно место Сфет, Еуклид, оснивач мегарске школе, побегао је из Атине, Менедем је, после лажних оптужби, отишао у Македонију код краља Антигона, Диоген се потуцао од немила до недрага, а прогонима су били изложени Моним, Менип, Бион, Теодор и многи други.

Ни највећи грчки умови Платон и Аристотел нису били поштеђени: Платон је три пута био у великој опасности (једном је по налогу Дионриза Старијег одведен као роб у Егину на продају), а Аристотел, оптужен због безбожности, бежи из Атине у Халекс „како се Атина по други пут не би огрешила о филозофију", где је, убрзо, и умро.

Тако је било у старој Грчкој где се филозофија родила и слободна мисао достигла неслућени развој.

Нису били боље среће ни филозофи у далекој Кини. Конфучије (551–579. г. пре н.е), иако је био постигао висок званични положај, морао је услед политичке сплетке да поднесе оставку и оде у изгнанство. Путовао је тринаест година из државе у државу, стално се надајући да ће наћи прилику да оствари свој идеал политичке и друштвене реформе, али у томе нигде није успео. Пустињачким животом је живео и Чуанг Чу, а кад је на власт дошла династија Чин, њен први министар, Ли Су, препоручио је цару да се сви филозофски списи и историјски документи, изузев докумената династије Чин, предају властима и спале. Сврха Ли Суове препоруке је очигледна. Он је желео да буде сигуран да ће постојати само један свет, једна влада, једна историја и један начин мишљења. Ова његова жеља је остварена, а овај период је ушао у историју под називом „Период спаљивања књига".

Трагедија није мимоишла ни арапске филозофе, а слична судбина је задесила и филозофе у многим другим земљама: Персији, Египту, Византији, Риму. Свака филозофска школа, сваки филозофски правац и покрет долазили су под удар владара, државе, закона или цркве.

Зашто?

Неки као, рецимо Ксенофонт, Сократов ученик, изнели су да се „тирани боје мудраца". Тиранинов страх – објашњавао је он – је специфичан страх. Он се боји храбрих, јер су због слободе спремни на ризик. Боји се праведних, јер мноштво би могло пожелети да они владају. Што се тиче мудрих, он се боји да би они „могли снивати нешто".

Слично гледиште је изнео Аристотел. Говорећи о правилима за очување тираније Аристотел је упозорио да су тирани увек уклањали истакнуте људе и људе чврстог карактера. Следећа правила су била забрана удружења, школовања и томе слично, заправо свега онога што људима може да улије, пре свега, самосвест и поверење. Зато тирани, сматрао је овај мислилац, нису трпели слободне и племените људе, јер племенитост и слободоумност смањују његов ауторитет и умањују његову власт. Сви тирани, написао је Аристотел у својој „Политици", мрзе такве људе, јер сматрају да су опасни по њихову власт. Уместо њих, они траже „рђаве људе", зато што тирани уживају у ласкању, а човек слободног духа не уме да ласка. Племенити људи, веровао је Аристотел, умеју да воле, али не и да ласкају, док рђави људи могу да се употребе за нечасне послове.

Р. Ђурић

Илустровао БРАНА ЈОВАНОВИЋ

ТАЛЕНТИ КОЈЕ СУД НЕ ОБОЖАВА

СЛИКАР КОЈИ ЈЕ ПРОДАВАО НОВАЦ

КАД МУ ЈЕ ПОНЕСТАЛО ПАРА, НИНГЕР ЈЕ СЕО И ПОЧЕО ДА ЦРТА НОВЧАНИЦЕ

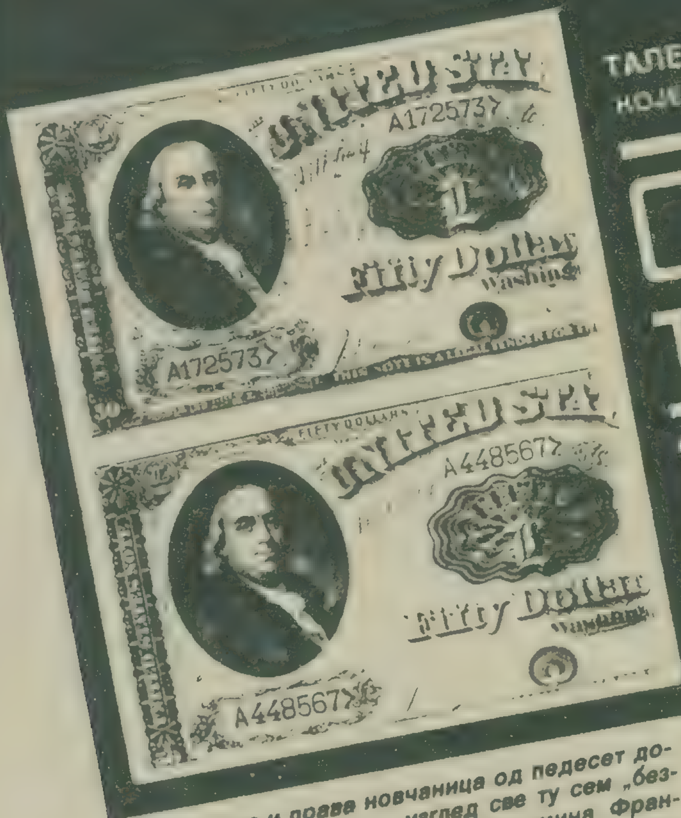

Нингерова и права новчаница од педесет долара. На лажној је на изглед све ту сем „безначајних" детаља! Имена Бенџамина Франклина, датума и податка да је новчаница штампана и изгравирана у бироу за штампање новца. Ипак, не сликајте паре, боље пејсаже.

На светским берзама - док ово пишемо – влада паника. Амерички долар обарао је рекорде свих времена, пробијао баријере у односу на марку, швајцарски и белгијски франак. Говорило се да је запаљен фитиљ финансијске бомбе. Економисти се хватају за главу. Нико (или бар мало ко) може да предвиди како ће се завршити овај „доларски валцер".

Добро се знало да је преко три марке, или шездесет и нешто белгијских франака за долар – исувише, али ништа није помагало. Зелена доларска новчаница је право мало богатство. Баш као и оне које је правио Емануел Нингер а које су се (додуше, у малом броју) затекле код појединих колекционара.

Долари са укусом кафе

Са тридесет пет година Емануел Нингер се 1882. године са супругом доселио у Сједињене Америчке Државе. Ово двоје немачких држављана убрзо су постали грађани САД. Купили су фарму за осамсто долара и настанили у градићу Вестфилду у држави Њу Џерси. Са остатком од хиљаду двеста долара неко време су безбрижно живели. Нингеру није било ни на крај памети да се запосли. Одлучио је да искористи своју сликарску вештину у друге сврхе. Сам ће цртати новац.

За почетак, требало је наћи одговарајући папир. У компанији „Крејн", фирми која је за америчку владу производила специјалну, свиленим нитима проткану хартију, купио је најфинији папир и прионуо на посао.

Требало је прво одредити величину. Одлучио се само за крупне новчанице од двадесет, педесет и сто долара. Кад се већ мучи, бар да од тога има корист. Исечену хартију потапао је у слабу кафу да би му „новац" изгледао што истрошеније, као да је прошао кроз ко зна колико руку. Влажан папир стављао је на стакло. С друге стране постављао је оригиналну банкноту, за узор. Кроз стакло се лепо оцртавала свака цртица.

Оловком би прво осликао главне обрисе, па би се латио четкице. Умочена у одговарајућу боју требало је да што верније пренесе детаље са новчанице. Ту је већ долазио до изражаја Нингеров сликарски таленат. Кад се погледа оригинал и његов фалсификат, тешко је уочити разлику. То је њему и био циљ, нико није смео да посумња да су паре фалсификоване. Када се боље погледа, све је ту, а у ствари, друкчије. Ни оне фине испреплетане цртице које уоквирују новчаницу, ни лик, ни бројеви, ни потпис нису исти. Свака Нингерова новчаница, тако су касније многи рекли дивећи се његовом умећу, право је ремек-дело.

Основна разлика је да ниједна Нингерова банкнота не носи податак где је штампана и гравирана. Вешти фалсификатор био је поштен. Паре нису биле штампане, већ његов лични ручни рад.

Цењени лопови

Пошто је прву новчаницу коју је сам направио протурио без сметње (продавац коме ју је дао ништа није приметио), Нингер се одважио да продужи. Процењује се да је месечно правио око триста долара. Кад се зна да су му трошкови око израде износили око осамдесет долара (таређе фалсификованих), зарађивао је више него многи Американци тога времена.

Господа и господин Нингер постали су угледни грађани. Године 1892. преселили су се у други град, Флегтаун. Купили су ново имање за хиљаду петсто долара. Давали су новац свим добротворним организацијама, били широке руке према цркви. Када би госпођу Нингер неко запитао зашто јој супруг редовно, бар једном месечно, одлази у Њујорк, имала је спреман одговор: скроман је али успешан бизнисмен. Прати стање на берзи.

Ухваћен

Али после тринаест година безбрижног живота Нингер је сасвим случајно улетео у клопку.

Као и обично куповао је у једној њујоршкој радњи. Када је требало да плати, замолио је продавца да му размени новчаницу од педесет долара. Овај је то без поговора учинио. Вратио је купцу кусур у правом новцу, наравно. Било му је чудно што овај није ни проверио колико му је дао већ се, ставивши новац у џеп, журно удаљио.

Продавац је тад пажљивије погледао новчаницу. С једне стране изгледала је сасвим у реду, али с друге стране пола „цртежа" је недостајало. Наиме, продавац је новчаницу ставио на пулт који је био мокар. Наредио је свом помоћнику да потрчи за муштеријом која је управо изашла. Очигледндо се радило о фалсификатору.

Помоћник је потрчао, али на улици већ није било никога. Радња је била у близини станице и логично је било да потрчи у том правцу. Уз пут је наишао на полицајца. Наставили су заједно. Нингера су ухватили на станици. Управо се спремао да уђе у воз за Флегтаун у Њу Џерсију.

Сви су му се дивили

Прича о вештом фалсификатору неколико дана није силазила са првих страница новина. Називали су га генијем. Неки новинари су га чак проглашавали јединственим сликарем импресионистом. Успео је све да нас завара – писао је новинар њујоршког „Хералда" – оно што је изгледало као пара била је само вешта копија.

Емануел Нингер изведен је пред суд. Његов адвокат тражио је да му се ублажи казна. Његов клијент је, годинама фалсификујући новац, готово ослепео. Новчанице које је израдио одједном су добијале на вредности. Без обзира на наређење владе да се сместа све врате, колекционари су их љубоморно чували.

Нингер је осуђен на пет година затвора. Због доброг владања у затвору је остао четири године и два месеца.

По изласку са робије настанио се у Олеју у држави Пенсилванији. Пошто су га осудили због фалсификовања долара, одлучио је да се опроба на некој другој валути. Направио је две велике новчанице енглеске фунте. На томе је и остало. Фунте је лако протурио у банци и никада се више није латио фалсификовања. Умро је 1924. у седамдесет седмој години.

В. С.

ПОЗАЈМЉИВАЧ ХРАБРОСТИ

У ОВОЈ ИГРИ УЛОГ ЈЕ ЖИВОТ

Бекство са двокрилца (који је у оно време био грађен од шпера) у ваздушни балон. Још једном је пркосио смрти.

Опроштајни скок. Иако је имао пуних седамдесет година, Хари је одлучио да се од свог заната опрости на достојан начин. Скочио је у Циришко језеро са четрдесет метара висине.

КАСКАДЕР ХАРИ ФРОБЕС УШАО ЈЕ У ГИНИСОВУ КЊИГУ РЕКОРДА

Тишину која се надвила над Циришко језеро нарушавало је зујање хеликоптера који се примирио четрдесет метара изнад његове површине. Хиљаде гледалаца на обали притајило је дах. Одједном је из хеликоптера искочила људска прилика и чинило се да за тренутак лебди у ваздуху. Тада се раширених руку стрмоглавила ка мирној површини да би за неколико тренутака заро-

Најпознатији пад немог филма! Иако је падао читавих шездесет метара заједно са порушеним мостом и коњем, захваљујући брижљивим припремама нису се повредили ни он ни коњ!

Хари Фробес је 1924. године добио златну медаљу на светском првенству у Паризу за скокове са торња.

нила у њу стреловито, као пеликан који кидише на рибу.

Гледаоци су свашта нагађали. Све претпоставке су убрзо пале у хладну воду језера када се пред знатижељницима убрзо појавило задовољно лице седамдесетогодишњака.

Хари Фробес је свакако имао разлога за задовољство. Тим скоком је крунисао своју каријеру скакача са висина од којих се свакоме, осим њему, вртело у глави. Ништа ту није било случајно. Једва да је напунио пола године, а мајка га је учланила у Дамски пливачки клуб, чији је председник била. Отац му је био фискултурник и непрестано га је опседао атлетским вежбама. Тако је још од малих ногу скакао из једне опасности у другу. До данас је написао три књиге о узбудљивом животу пред филмским камерама.

За мачку се каже да има девет живота, али, по свему судећи, каскадер Хари Фробес има их више! Најмање неколико живота заложио је када је прескакао с једног на други вагон захукталог воза. Пењао се ужетом са авиона двокрилца (направљеног од шпер-плоче) на балон, високо изнад земље. Све за потребе филма.

Дођите у Холивуд!

Затим се с коњем суновратио заједно са мостом у шездесет метара дубоки кањон. После тога је јуна 1936. године из цепелина „Хинденбург" скочио у Боденско језеро са 110 метара висине! Овај подвиг га је увео у Гинисову књигу рекорда.

Гледаоци су од свога јунака с филмског платна очекивали да просто ускаче у опасности. Хари Фробес је замењивао многе познате филмске звезде у опасним сценама. По освајању златне медаље на светском такмичењу за скокове у Паризу 1924. године Хари је постао најпознатији глумац у акционим филмовима и у филмовима страве и ужаса. Како његова беспримерна акробатика није прошла незапажено, ускоро је добио позив за Холивуд.

У то време, које се може назвати и дивљим временом филма, Хари Фробес је скако са све виших и виших кула и мостова у реке и језера. Надалеко се прочуо његов сензационални скок са седамдесет пет метара високог торња моста на Елби, у Дрездену.

Најдосадније – сензација од јуче

Хари Фробес добио је тада посао у једном од таквих филмова. Учествовао је као каскадер у снимању пљачке воза између Париза и Будимпеште. Тада је скочио из захукталог воза у Сену. Када је слична сцени требало да се понови у Будимпешти, како би уштедели трошкове око добијања дуготрајних дозвола за рад, продуцент му је у руке једноставно тутнуо возну карту и угурао га у воз. У Будимпешти се замало догодило да се овај трик трагично заврши. Хари је у последњем тренутку приметио да је воз на мосту променио колосек и да се нашао на средњим шинама, далеко од ограде моста и спасоносне реке под њом. Када је сцена требала да се понови, брижни путници су дозволили Харију да скочи у реку тек када им је показао да на глави носи филмску перику. Сутрадан се у новинама појавила вест да се непозната дама убила скочивши с моста!

Наравно да Фробес никада није имао самоубилачке намере, иако је то често падало на памет шокираним филмским гледаоцима. Ипак, сензација на филму дели судбину сензације у циркусу. Најдосаднија ствар у том делу шоу-бизниса је сензација од јуче!

Шездесет година касније. Чувени каскадер позира репортерима у аутомобилу свога унука.

Све су то роботи

Преживети у „дивљини опасности" може само онај ко је спреман на сва изненађења. Хари Фробес је један од ретких старијих каскадера који са поносом може да гледа своја дела и због тога што се четрдесет година бавио једним од најопаснијих заната на свету и што је из свих опасности изнео живу главу. То је један од разлога зашто га називамо једним од очева каскадерства.

– Како сам од најранијег детињства тренирао, сви ти скокови нису били опасни за мене. Увек сам био у стању да предвидим ризик у који се упуштам. Сећам се да сам једном приликом одвраћао свог млађег колегу да не скаче у језеро из авиона због јаког ветра. За њега је исувише била примамљива сума новца коју је требало да добије и скочио је – у смрт!

У таквим моментима увек постоји шанса, али само ако успете да се згрчите попут топовског ђулета. При скоковима с великих висина вода је тврда као бетон, па је зато дубина занемарљива, али се зато може догодити да у судару с водом попуцају табани. Што се правилније (вертикално, попут шила) урони прстима у воду, то је безопасније. Наравно, то се постиже дугогодишњим тренингом и неизмерном контролом тела. Када се припремите за своју тачку, немате времена да мислите на страх, сва енергија се преноси на прецизну припрему, а приликом извођења страх потискује концентрација.

Када данас гледам своје филмове на телевизији, када као Зоро прескачем кланац, помало се јежим. У оно време страх ме је хватао тек после извођења или када сам гледао снимљени материјал – присећа се Хари својих славних дана.

Данашњи каскадери имају мишиће, али немају мозга! – помало ће љутито Хари. – У моје време каскадери су морали да буду врхунски спортисти у више дисциплина и само се тако могло радити, а да се при том не изгуби глава. Данас су све то мумифицирани роботи, мада мислим да има и мали број правих људи који се могу добро употребити, пошто данас техника увелико замењује тело.

Хари Фробес је напунио 84 године, али га оне не спречавају да три пута недељно даје часове пливања. Живи у Швајцарској у једном селу крај Цириха, на језеру Цугер.

Н. В. Ц.

ХИТ

ЛЕТЕЋУ ЗА ТЕБЕ
(I'LL FLY FOR YOU)

музика и текст: Geri Kemp
изводе: Spandau Ballet

Passion take the wind
And break me from this tie
We're mortals on the earth
But God's up in sky
I haven't got a clue
I haven't got a thing
But what I give to you
Is all that I could bring
I'll give you all my time
That's everything to me
You know all my crime
Is this flight of fanstasy
Becouse there's nothing else here for you
And just becouse it's easier than the truth
Oh, if there is nothing else I could do
I'll fly for you
I am just an average boy
You are more than average girl
And when you sing to me
The shoo-bee-doos you sing so well
Oh, don't you know that when I'm under you
I'm over-joyed

А САДА ПАРАДА

[illegible]

[illegible]

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

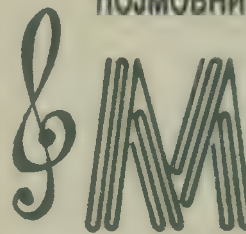

МАДРИГАЛ
вокални музички облик световног карактера. Познат још од 14. века.

МАНДОЛИНА
инструмент са жицама. Свира се трзалицом. Омиљена је у Италији.

МАРСЕЉЕЗА
француска револуционарна песма уједно и државна химна коју је компоновао капетан Роже де Лил 1792. године.

МАСОВНА ПЕСМА
популарна, најчешће једногласна или двогласна вокална мелодија са или без инструменталне пратње. У њима се музички обрађује текст патриотске или политичке садржине.

МУЗИКАНТ
назив за извођача нижег реда.

МУЗИКАЛНОСТ
способност човека да схвата, прима, памти, ствара или изводи музику.

МОНО
најједноставнији облик звучног снимка. Комплетно је све стављено на један канал. Постоји стерео као виши и квадрофонија као још сложенији облик звучног документа.

НИКАД ВИШЕ STATUS QUO

Прошло је доста времена откако су легендарни британски рокери Status Quo објавили да се опраштају од публике. Од тада су непрекидно на опроштајној турнеји која никако да се заврши. Шалу на страну, изгледа да је и тој причи дошао крај. На великом концерту пред око 40.000 људи у Милтон Кејнс Боулу, уз помоћ још неколико састава међу којима су и Nazareth, Marillion и Гари Глитер бенд, Френсис Росси и његова екипа рекли су, по свему судећи, последње збогом својим обожаваоцима. После више од двадесет година заједничког свирања није им ни замерити.

SCORPIONS

– **„Lonesome Crow"** (1971; Клаус Мајне – вокал, Рудолф Сенкер – гитара, Мајкл Сенкер – гитара, Волфганг Зиони – бубњеви, Лотар Хајмберг – бас)
– **„Fly To The Rainbow"** (1974; Клаус Мајне – глас, Рудолф Шенкер – гитара, Урлих Рот – гитара, Франсис Бухолц – бас, Клаус Розентал – бубњеви)
– **„In Trance "** (1975; на место бубњара долази Херман Раребел)
– **„Virgin Killer"** (1976; иста постава)
– **„Best Of Scorpions"** (1977)
– **„Taken By Force"**(1977; иста постава)
– **„Tokyo Tapes"** (1978; „живи" албум, иста постава)
– **„Lovedrive "** (1979; уместо Рота, гитариста постаје Матиас Џабс)
– **„Animal Magnetism"** (1981; иста постава)
– **„Blackout"** (1982; иста постава)
– **„Love At The First Sting"** (1984; иста постава)

Жеље нису тако далеко, ако штедиш!

*Једва чекам зиму.
Низ беле падине спуштаћу се на новим смучкама.
И то на онаквима као што их имају смучари такмичари.
Помоћу уштеђевина и своје зараде од феријалне праксе успео сам да купим оно што сам највише желео.*

ljubljanska banka

ЧУДОВИШТЕ У ЈЕЗЕРУ

ДА ЛИ САМ, ИПАК, ИМАО ПРАВО НА ОСЕЋАЊА УЖАСА, МРЖЊЕ И ОСВЕТЕ КОЈА СУ МЕ ОБУЗЕЛА?

Овамо, Меган... брже, Меган... овамо!

Мора да се велики крокодил до тада одмарао у једној од увала језера. У сваком случају, ја сам га прекасно приметио: пливао је право ка мом теријеру. Са обале сам гледао како се његове жућкастосмеђе очи, клизећи тик изнад површине, ни за тренутак не скидају с плена – моје Меган, већ три године мог нераздвојног другара и пратиоца.

Прави ужас обузео ме је тек када сам изблиза у разјапљеним чељустима угледао стравичне, шиљате, беле огромне зубе. Иако није била свесна опасности, Меган је, осетивши да сам се избезумио, и сама била усплахирена: послушно је грабила ка мени све док није коначно ногама додирнула дно.

Извукла се!

Коркодил је осетно да му плен измиче. Одједном је удесетостручио брзину. Телесина се издигла из воде с претећи раширеним канџама.

Имао сам право: био је то знак за напад. Црне чељусти склопиле су се око Меган, а онда је, дрмусајући жртву и преврћући се, звер почела да је одвлачи вукући је надоле ка блату и трави.

Крикнуо сам од ужаса и у следећем тренутку скочио на то чудовиште које је напало мог пса.

Већ две године смо се Меган и ја купали у језеру, али нас крокодили до тада никада нису узнемиравали. Догађало се да их видим, али би заронили чим би човек покушао да им се приближи.

Дубоко у дивљини севера Флориде, језеро Отер било је за мене уточиште. Бежао сам од телефона, изненадне звоњаве на вратима и неплаћених рачуна. Кад год би ми се окапавање над писаћом машином смучило, одлазио сам на језеро чије су прохладне и мирне воде Меган и мене увек срдачно дочекивале.

Само, језеро више није било мирно: његова стакласта површина пенушала се од силовитих удараца крокодиловог репа. Ни ја се нисам одмарао од луднице градског живота: боже драги, па ја сам доиста јахао на леђима крокодила!

Огромно тело било је готово суво, у сваком случају не љигаво као што сам очекивао. И незамисливо коштано и круто: ма колико се трудио, ни за длаку није попуштало под мојим слабашним насртајима. Док сам се борио да се одржим на свом месту, крокодил је у једном тренутку дубоко удахнуо ваздух од чега су се рожнате плочице накострешиле. Одједном сам седео на стотинама непријатно оштрих бодљи.

Не обраћајући пажњу на мене, крокодил је на тренутак олабавио стисак својих зуба, само да би у следећем још чвршће зграбио Меган која је готово ишчезла у његовим чељустима. Нисам се предавао. Свим силама сам настојао да га некако спречим да зарони у дубину. Само, челичне чељусти нису попуштале. Осећао сам како из моје Меган чиле последњи остаци живота. Онда су се на површини појавили мехурићи...

Небројено пута покушао сам да, запињући из све снаге, горњу вилицу повучем нагоре, разјапим те страшне чељусти и ослободим Меган, али ми ни то, нити покушаји да осујетим звер у њеној намери да свој плен одвуче дубље у језеро нису полазили за руком.

Очи!...

Прстима сам му напипао очи, али су се два пара капака, један опнасти, један од некаквог дебелог кожастог ткива, склопили над једином рањивом тачком које сам успео да се досетим. Бездушно сам зарио прсте у њих, али капци као да су били од метала.

Крокодил је запливао брже. На том месту, знао сам, дно језера нагло се обрушавало: мој непријатељ је све дубље залазио у свој свет. Некако сам успео да једном дубоко удахнем ваздух пре него што се црна површина склопила над мојом главом. Тек тада сам коначно признао: Меган више не могу да спасем... Како је могла да преживи када су јој кости до сада сигурно смрвљене, а плућа пробушена дугачким зубима?

Замахујући репом, крокодил је срљао напред. Носио ме је право ка средини језера, тамо где је најдубље. Поново сам удахнуо и трен касније још једном се нашао под водом. Чинило ми се да ће ми плућа пући. Обузео ме страх, непојмљив страх за самога себе.

Пустио сам се и као опчињен гледао како чудовишна телесина нестаје у тами испод мене. Последње што сам од ње видео биле су задње ноге с кожицама за пливање и реп. Меган нисам могао да видим. Више је никада и нећу видети.

Изронио сам и почео да гутам ваздух. Када сам нешто касније коначно поново нормално дисао, из грла ми се отео бесловесни урлик рањене животиње: Меган! Јечао сам и јаукао док сам се, четвороношке, извлачио на обалу.

Окренуо сам се и погледао у језеро. На мирној, стакластој површини огледали су се бели, вунасти облачићи и стари храстови дебала обраслих маховином. Као да се ништа није догодило.

Тек три недеље касније смогао сам снаге да се вратим на језеро. Хтео сам да поново видим крокодила, да залечим ране које ми је задао, да му доделим једино место које му заиста припада: не место крволочног чудовишта, него место животиње од крви и меса.

Спустио сам кану у воду и почео да чекам. Прво се површина ускомешала, а онда се помолила и глава. На тренутак су ме обузели необуздана мржња и страх. Желео сам само једно: да му се осветим!

Онда сам почео да размишљам: па то језеро је природни резерват. У њему сам ја уљез а не крокодил. То је његов дом. Гледао сам га и све више схватао да он не може да буде чудовиште, само обичан крокодил, створење које се није мењало 60 милиона година, програмирано да се храни свим живим бићима која нађе у води.

Могуће је да сам уобразио, али тај крокодил ме је смело гледао у очи. Гледао сам и ја њега и при том мислио како је све питање времена. Ако не ове или следеће године, језеро Отер ће у догледно време запосести људи. Крокодила ће убити јер ће их угрожавати. А када се то догоди, биће то велика несрећа.

Џек Радлоу

КАД ДУШАН ЈОШ НИЈЕ БИО НИ СИЛНИ НИТИ ЦАР

ДВОБОЈ НА ЗЛАТНОМ РОГУ

– ИЛИ ЋЕШ ПОВУЋИ СВЕ УВРЕДЕ ШТО СИ ИХ ИЗГОВОРИО НА РАЧУН МОЈЕ ЗЕМЉЕ, ИЛИ СЕ БРАНИ – РЕКАО ЈЕ ДЕЧАК СНАЖНОМ ВОЈНИКУ И ИЗВУКАО МАЧ

Илустровао ДРАГУТИН ЊЕЖИЋ

У време кад се овај двобој одиграо будући цар Душан није имао ни пуних тринаест година, није био чак ни престолонаследник. Његов деда, краљ Милутин, освајач који је подигао Србију до најмоћније државе на Балкану, био је себичан, безобзиран и свиреп. Чврсто је држао престо, а кад се његов син Стефан усудио да му се супротстави, ослепио га је и протерао у Цариград.

Стефан је провео у овом граду „много година са мало слугу, лишен славе и светлости очију", а крај њега растао је и мали Душан маштајући како ће једнога дана постати краљ и показати овим надменим Византинцима ко је он.

„У Рашкој су кукавице"

Душан је у изгнанству тешко подносио увреде на рачун своје земље. Цариградски Грци у његовој околини знали су то и избегавали кавгу са снажним и преким дечком. Иако је имао дванаест година, био је развијен као да му је најмање шеснаест. Једном је голорук одбранио игумана кога су напали пљачкаши и од тада му је старешина манастира дозволио да носи мач.

Једног дана у манастир је из Солуна стигао неки Маврикије, људина од човека, војник по занимању. Ко зна зашто, тек од првог дана, кад је сазнао ко су слепи човек и његов син, почео је да их вређа. Говорио је да су у Рашкој велике кукавице да беже чим виде византијско копље. Разуме се, у исто време није имао довољно речи да нахвали Византинце, а посебно самог себе. Толико је истицао своје личне подвиге да му је мало ко и веровао.

Док је Душан стављао облоге на очи свог оца Маврикије је поново почео своју серију погрда. Душан је припасао мач:

– Повуци све што си рекао о мом народу и извини се! – Војник, прекинут у пола реченице, забезекнуто се загледао у њега, а онда се грохотом насмејао.

Душан је на то тргао мач и кратко рекао:

– Брани се!

Тешки ударци

– Врати ту играчку у корице! – презриво му је добацио Маврикије и даље се смејући. Али, он се грдно варао. Душанов мач није била играчка. Био је то сиријски мач, од дамасног челика који је још Сава, Немањин син, касније прозван свети Сава, донео са свог путовања у Палестину.

– Склоните се да имамо места – довикнуо је Душан присутнима.

Маврикије који још није довољно озбиљно схватио дечака исукао је мач намеравајући да овом дрском дерлету очита кратку али ефикасну лекцију. Уосталом, и ако га прободе, нико овде неће заплакати за тим туђинцем. Његови јаки удари би располутили Душана да су га погодили. Али дечак их је све вешто дочекивао и одбијао својим мачем.

Душан је у почетку решио само да се брани, док је Маврикије желео да што пре оконча двобој. А имао је и план како ће то постићи. Душану иза леђа, отприлике на петнаестак корака, налазио се један угао и Маврикије је намеравао да дечака ту сатера и докусури.

Душан као да му је ишао наруку. Допуштао је да га Маврикије и даље засипа кишом удараца, добро парирао и полако узмицао, право према оном углу. Изгледало је да ће Маврикије ускоро тријумфовати. Али Душан није мислио тако. Чуо је како његов противник тешко дише.

Душан се нашао притеран у онај опасан угао. Маврикије је замахнуо да зада страховит ударац, али је дечак успео да га одбије. Кад је дошао ред на њега замахнуо је водоравно у висини Маврикијевог врата и да овај није инстинктивно тргао главу уназад био би то крај. Душан се окренуо као чигра и ситуација се наједном изменила.

Мачеви су севали, фијукали, Душан је силовито нападао. Из гомиле су се све чешће чули повици:

– Еугенос! Еугенос Стефанос! (Живео! Живео Стефан!)

У једном тренутку Маврикије је успео да се осврне и погледа колико му је слободног простора остало. Врло мало. А Душан, видећи то, повукао се два до три корака и тако смањио притисак на непријатеља! Гледаоци су бурно поздравили племенитост младог мачеваоца. Маврикије је искористио ову милост. Нагло је навалио на Душана настојећи да потисне свог противника. Душан је остао као укопан на свом месту. Маврикију су покрети постали тромији. Дечак је могао без много напора да га среди са два-три ударца. Али, он то као да није хтео. Није га ни ранио иако је имао прилике.

Поздрави у манастирском дворишту

Гомила посматрача је расла. У једном тренутку вешти дечак је муњевито врхом свога мача, избио оружје из Маврикијеве руке. С металним звуком мач је треснуо о поплочано манастирско двориште. Наступио је мук. Маврикије је био изненађен, али је стајао мирно. Кукавица није био. Чекао је свој крај.

Тад се Душан сагнуо, узео Маврикијев мач за врх сечива и једним вештим хицем бацио га у манастирска дрвена врата. Мач се обрнуо у ваздуху неколико пута и оштрим врхом зарио у дрво. Учинио је то исто и са својим мачем. Челик се зарио тик поред мача непријатеља.

То је био знак да је Душан поштедео живот човеку који га је увредио!

Зачули су се бурни поздрави. Предњачили су калуђери, којима се, изгледа, највише допао овај дуел.

– Ника Стефанос! – (Стефанова победа) – изговорио је Маврикије извињавајући се дечаку за све увреде које је изговорио на рачун Рашке.

Касније, кад је Стефан постао краљ, а Срби заратили с Бугарима, у бици код Велбужда главнокомандујући српских снага био је престолонаследник Душан, чија је војска потукла Бугаре до ногу, а погинуо је највернији Душанов дворјанин, исти онај солунски Грк Маврикије са којим се као дечак некада мачевао на Златном Рогу у Цариграду и поклонио му живот.

И. Н. И.

ЏОН БРАУН

ПУТ У БУДУЋНОСТ

ПРИХВАТИО САМ ПОНУДУ ТЕЛЕВИЗИЈЕ ДА УЧЕСТВУЈЕМ У РАЗГОВОРУ О ДОГАЂАЈУ КОЈИ ЈЕ УЗБУДИО СВЕТ

Господин Сикрет личио је, поготово у иностранству, на савршену карикатуру старомодног Енглеза. Тог јутра пробудио ме је у луксузном хотелу у Базелу где сам дошао на тзв. радни одмор надајући се да ћу написати серију чланака. Писање ми није ишло, а швајцарске цене нису ми пријале, па сам, ваљда због тога, прихватио понуду базелског ТВ-студија да учествујем у разговору о недавном догађају који је привукао пажњу светске јавности: у швајцарским Алпима нађен је смрзнути немачки генерал Хорст Вентшлер задужен за „коначно решење проблема нижих раса" у другом светском рату.

Вентшлера је последњи видео његов собар 3. априла 1944. у дворцу који је био генералов штаб у окупираној Чешкој. Био је одлично расположен, поменуо је високо одликовање које ће добити од фирера, а затим сео у лимузину. Возач му је показао неке папире, упалио ауто и кренуо. Генерал је после тога заувек нестао. Сви су мислили да је киднапован и убијен. Већ следеће недеље на тргу оближњег места стрељани су таоци.

Кад је Вентшлерово тело нађено, ја сам, као и многи, веровао да је, схвативши скору пропаст Немачке, успоставио везу са савезницима и пребацио се у Швајцарску. „Веза" није дошла на договорени састанак, генерал се изгубио у планинама и смрзнуо.

Признајем, за новац који ми је понуђен да се појавим на телевизији сложио бих се са било којом теоријом. Ипак, све су то биле само претпоставке. Савест ме је ипак гризла и можда сам зато те ноћи попио мало више.

Истуширао сам се, спремио и сишао у хол да се нађем са господином Сикретом. Сачекао ме следећом реченицом:

– Ужасно је видети земљака који прави будалу од себе, поготово у иностранству.

Осећао сам се непријатно, па сам ћутао. И он је ћутао.

– Реците ми поштено – процедио сам назад – да ли ви знате шта се стварно догодило с тим проклетим генералом?

– Знам... и испричаћу ти само због успомена на твог оца са којим сам током рата радио на истом послу. Добро је што није жив па није могао да чује твоја лупетања. Генерал Вентшлер – наставио је Сикрет – провео је цео дан саслушавајући ухапшене. Касно увече ушао је у спаваћу собу, али уместо свог собара угледао је непознатог човека који је седео у његовој омиљеној фотељи. Посегао је за оружјем, али странац је хитро устао и узвикнуо: „Хајл Хитлер!" Носио је исту униформу као Вентшлер, само је један знак био друкчији и непознат генералу: лобања с укрштеним ракетама.

– Господине генерале, допустите да вам се представим. Ја сам Леон Волфхабер, главни командант СС-Визеншафта. – Невероватно брзо уперио је револвер у генерала настављајући: – Морам да вас упозорим: ако било коме поменете моју организацију без мог, Химлеровог или фиреровог одобрења, бићу приморан да вас заувек ућуткам. Седите и слушајте.

Нешто у очима странца натерало је генерала да послуша иако никад није чуо да постоји научно одељење СС-а. Ипак, звучало је сасвим вероватно јер су сви знали да се прави супероружје које ће Немачкој донети коначну победу.

– Како сте ушли овамо? – упитао је покушавајући да задржи свој уобичајени заповеднички тон.

– Колеге и ја долазимо и одлазимо искључиво по фиреровим наређењима. Ту сам због вас лично, због одликовања које је фирер у својој мудрости ограничио само на неколицину најоданијих идеји хиљадугодишњег Рајха. Двојица су га већ добила, али морају да ћуте док не дође час... Знате да се много говорило о путовању кроз простор. Шта мислите о једном путовању кроз време?

– На жалост, имамо још доста нерешених проблема, али први кораци су учињени.

– Дакле, неколико наших људи посетило је будућност и донело извештаје...

– О томе која је од наших кључних одлука имала успеха? – упаде генерал.

– Тачно, господине генерале! Фирер је изабрао правог човека! А сад прочитајте шта је фирер својом руком вама написао.

Док је отварао писмо, генералу су дрхтале руке. Хитлеров рукопис играо му је пред очима:

„Многопоштовани генерале, ово ћете примити из руку главног команданта Волфхабера који ће вам објаснити зашто Вођа у одређеним тренуцима мора да игра улогу следбеника. Жао ми је што и сам не могу да будем сведок резултата својих садашњих активности у будућности. Донесите ми податке који су нам потребни и ја ћу остати ваш вечити дужник."

Испод узбудљивог писма познати потпис и печат.

– Дакле, пристајете ли или морамо да вас отпишемо и заувек ућуткамо. Вашу одлуку морам да знам пре него што вам откријем следећу етапу мисије.

Илустровао БРАНА ЈОВАНОВИЋ

– Ја не желим да изневерим Вођу! – изговорио је свечано генерал!

– Знао сам. А сад се пресвуците у цивилно дело.

– Зашто?

– Кад се појавите у будућности, не желимо да откријете ко сте.

– Још само једно питање: докле треба да идем?

– Ви бисте, као и сви добровољци, у далеку будућност. На жалост, засад су нам могућности ограничене: највише 15 година. Кад се вратите, казаћете нам тачно кад сте се спустили, шта сте видели и чули... И још нешто: пре него што вас проведемо кроз трансмитер, мораћемо да извршимо мањи хируршки захват – ставићемо вам у врат мало експлозива и повезати са кичменим стубом. Ако само и помислите да одате ко сте, доћи ће до експлозије.

– Али, ако ником не могу да кажем ко сам, како ћу онда...?

– Врло једноставно. На другом крају све је сређено за ваш долазак. Ваши претходници су се чак врло лепо забављали... Не смем више да вам кажем. Кола нас чекају, генерале.

Пробудио се у лепо намештеној просторији. Глава га је болела, али је скочио и погледао кроз прозор: вече, улична светла, бука саобраћаја... Волфхабер му је објаснио зашто не сме, а и на прозорима су биле решетке, истина украсне.

Ушао је собар:

– Драго ми је што сте се пробудили, господине. Домаћини и гости чекају вас на вечери. Позвоните чим се спремите.

Генерал је претпостављао да је то лажни собар упућен у тајну временског путовања. Откуд собар аријевац? Али, треба бити пажљив!

Ушао је у купатило и узео сапун. Пажљиво је прочитао текст на омоту: „Јасмин, производња 1950. године, Хемијска индустрија Свих земаља света".

Чудно, помислио је, не помиње се Немачка. Окупао се и позвонио. На вратима се појавио други лакеј, висок и плав. Невероватно, сва послуга припада вишој класи која говори најчистијим немачким!

Пошао је кроз кућу луксузнију од дворца разгледајући фантастичну збирку уметничких предмета и слика, али је са очајањем закључио да су све то, без изузетка, дела уметника које је нацизам прогласио за декадентне.

Најзад, лакеј је отворио велика врата и најавио:

– Господин Ханс Шмит!

Људи које је угледао били су већи шок од уметничких предмета и слика: високи Африканац у шареном огртачу, Индијка у сарију, један Кинез, прилично разголићена плавуша, човек који је личио на Рома, дечак негроидних црта, још једна жена оријенталног изгледа, два мушкарца словенских црта лица. Један му је пришао са смешком: – Добро дошли! Драго ми је што сте нам се најзад придружили! Ја сам Јаков Фрајштајн. Генерал је дубоко уздахнуо не верујући очима. Срећом, нико није чуо уздах јер је са радија гласно свирала забрањена црначка музика коју су у његово доба звали свинг. Поред грамофона је стајао телевизор.

– Драга, – наставио је домаћин обраћајући се Индијки – ово је господин Шмит који је дуго био у иностранству... Ово је моја супруга...

За генерала је почела права мора: скуп су сачињавали све сами интелектуалци, уметници! Како је ово могла да буде будућност великог Рајха!? Шта раде људи нижих раса у оваквом богатству? Шта је с немачком чистом расом? Зашто су једини прави Немци слуге? А она дивна плавуша, чуо је, супруга је афричког Црнца! То је превише! Осетио је мучнину. Није знао шта да каже и где да гледа. Једва је појео вечеру.

– Кафу ћемо попити гледајући телевизор. Господине, техника је далеко отишла, зар не? – рече домаћин.

Одлична прилика да види нешто од тадашњег времена и схвати у каквом то ужасу треба да живе будуће генерације. Програм га је толико запањио да се готово одузео: европска конференција о укидању виза за путовање у иностранство, трговински уговор са Бразилом потписан у Рију, посета играчке трупе Козака (!), пренос безбол утакмице Канада – Белгија и специјални извештај о новом открићу психијатрије. Слушао је и гледао немогуће. Козаци, амерички безбол... Све је схватио кад је саслушао извештај са психијатријске клинике:

– А сада – говорио је коментатор – желимо да вас упознамо са запањујућим новим лечењем ментално поремећених. Следећи разговор снимљен је данас у Националној клиници за ментално здравље, а ради се о злочинцима поремећеног ума.

– Ово је – почео је психијатар – случај Хермана Геринга (генерал је препознао лице и поред седе косе и остарелог изгледа) коме се после лечења на нашој клиници стање толико стабилизовало да је добио посао водича у музеју.

Неко из публике упитао је психијатра: – А докле сте стигли с најтежим злочинцем?

У часу кад се појавила следећа слика генерал је скочио и разјарен јурнуо на госте. Слуге притрчаше и оборише га на земљу.

* * *

– Успавали су га инјекцијом и одвели га у планине – завршио је господин Сикрет. – Цео подухват коштао је организатора око милион енглеских фунти. Замисли само, намештен једночасовни телевизијски програм, сви фалсификати, сви укућани које су морали да пронађу и доведу у Швајцарску из разних крајева света много раније да би увежбали улоге. Свако од њих имао је, наравно, довољно разлога да мрзи нацизам.

– Али, ко је био главни организатор? – упитао сам запањен причом.

– Његово име не могу да ти кажем, осим да је био једини преживели члан велике породице која је истребљена у концентрационим логорима по плану и наређењу генерала Вентшлера.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ПРЕТВАРАЊЕ У ГАСОВИТО СТАЊЕ	ПОЗВАНИ ГОСТ, ГОШЋА	ТУЛИПАН	МИРАЗ (ПРАВ.)	ПРОВОЂЕЊЕ ОДМОРА ЗИМИ	КОЗАЧКИ ПОГЛАВИЦА	ВРСТА СИТНЕ, СЛАТКЕ СМОКВЕ
ИЗЛАЖЕЊЕ							
СРУШИТИ, ОБОРИТИ							
ДЕБЕЛО БРОДСКО УЖЕ							
СТРУЧЊАЦИ У АНАТОМИЈИ							
АУТООЗНАКА РИЈЕКЕ			РЕКА У СРБИЈИ, ПРИТОКА ЛИМА				
ЗНАК ЗА АКТИНИЈУМ			ОЗЛЕДА / БЕСЕДНИШТВО				
ПРЕВОЈ НА ПУТУ СПЛИТ-ЛИВНО						ПОСУДА ЗА ЦВЕЋЕ (МН.)	МАЛА АРИЈА
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		НУЛА / ПРВИ МИТСКИ ЛЕТАЧ		ГЛУМИЦА РАС / ПИСАЦ ШАНТИЋ			
ОРАНИЦА					100 m² / УЧИНИТИ ТАМНИМ		
СТРУЧЊАЦИ ЗА ЕКОЛОГИЈУ							
НАШ КЊИЖЕВНИК ГАНЕ	ДЕЛО МИРОСЛАВА КРЛЕЖЕ						
ФИЛМСКИ РЕЖИСЕР ИЗ ЧССР ЈИРЖИ	▽					ФИЛМСКО ПЛАТНО	
ЗНАК ЗА КИСЕОНИК		МУШКО ИМЕ / КУЋНИ АПАРАТ					
ЖЕНСКО ИМЕ							
БОЈНО КОПЉЕ СТАРИХ ГЕРМАНА				ЗНАК ЗА ИРИДИЈУМ			ПРОСТРАНА ТРОПСКА РАВНИЦА
АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ КРИСТОФЕР				ДЕО ТЕРАЗИЈА / МАЛИ ВИР			
ДЕО МАШИНЕ							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			„ИСТОК" / ЈЕЗЕРО У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ		ФИЛМСКА ГЛУМИЦА ГАРДНЕР	„ВОЛТ" / ДИВЉА ЗВЕР	
НАРОДНИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТ							
ПУСТИЊСКА ПОВОРКА							
ЈАПАНСКИ РЕЖИСЕР КОН							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: студија, архивар, опомене, надарен, Ита, Ака, ци, око, е, пп, ВА, кредит, проређи, рика, омотати, синоним, интрига, пар, Тал, ало, Ари, талк, н, рицинус, Сет, Ил, тражило, ритинар, Књићани.

ИНЖЕЊЕРИ ГЕНЕТИКЕ: СТОП ЗА БОЛЕСТИ

ЛЕК ЗА СВЕ БОЛЕСТИ

НА ПРАГУ ПРИМЕНЕ ВАКЦИНЕ КОЈА ШТИТИ ОД МНОГИХ БОЛЕСТИ ОДЈЕДНОМ.

У Центру истраживачких лабораторија у Албанију, држава Њујорк, догодило се ових дана „чудо": животиње којима су убризгани изазивачи заразне жутице, херпеса, кијавице и маларије нису се разболеле од ових болести. Експеримент је поновљен неколико пута – са истим резултатом. Руководилац Центра Енцо Паолети закључио је да се он и његова екипа налазе на добром путу стварања јединствене вакцине за више болести. Приводи се крају један значајан подухват генетске инжењерије који ће, по свој прилици, обележити нашу епоху!

Иако Паолети тренутно експериментише са посебно припремљеном вакцином за сваку од ових болести и о свом раду не удара на сва звона, познаваоци тврде да се рад његове екипе заснива на револуционарним методама коришћења честица DNA (дезоксирибонуклеинске киселине) – носиоца наследних особина.

– Кренули смо од најстарије постојеће вакцине, оне против великих богиња, и то из два разлога: вирус ове болести познат је човеку од пре две стотине година, кад је на њој радио Едвард Ценер, и толико је велик да се с њим ради лакше него са другим вирусима којима се бави генетска инжењерија – каже Паолети.

Шта су даље урадили? Изоловали су патогене честице DNA вируса хепатитиса (запаљења јетре које изазива жутицу), а затим прекинули ланац DNA вируса великих богиња и у њега убацили патогене честице хепатитиса. Њихово присуство је, једноставно речено, преварило организам и натерало га да почне да производи антитела за одбрану и од ове болести. То је све. Поступак су поновили са инфективним честицама херпеса 1 (грозница на устима) и кијавице. Ниједна од експерименталних животиња које су покушали да заразе овим болестима није реаговала, упркос чињеници да су коришћене двадесет пута веће заразне дозе од уобичајених.

Могућности које пружа велики вирус великих богиња најпогодније су за експерименте ове врсте. У њих је могуће убризгати DNA честице 12 до 15 различитих болести.

Одувек је било и оних који са неповерењем гледају на све што је ново. Питају да ли постоји ризик нагомилавања вируса више инфективних болести.

Оваква опасност свакако да постоји, али само у случају кад нека особа већ има поремећен природни систем одбране, што је лекарима увек познато. Те особе се искључују из ових комбинација, а то не значи да за њих нема других решења.

Екипа из Албанија већ се припрема за нове подухвате. Намерава да још више прошири технику коришћења DNA, и то тако што ће из генетске меморије брисати гене који би могли да проузрокују нежељене последице вакцинације.

Претпоставља се да ће до 1986. године све бити спремно за клиничке експерименте на човеку. А онда ће произвођачи лекова добити прави посао – почеће масовна производња вакцине која обећава спокојнији живот садашњим и будућим генерацијама.

Д. В.

БИМ
И
БУМ

МАМА ЈЕ ЗАУЗЕТА ПА НАС НЕЋЕ УКЕБАТИ!
ГРАБИ ТОРТУ И БРИШИ НАПО-ЉЕ!
MIKE SENICH

САД ЋЕ ДОРУЧАК, ПА... ХЕЈ, ШТА ТО КРИЈЕТЕ?

ВРАЋАЈТЕ ТЕ ТОРТЕ! ЈА ПРАВИМ ПАЛАЧИНКЕ, А ВИ...

ШТА ТИ БИ, БАМЕ?
ХОЋУ ДА ПОМО-ГНЕМ МАМИ И ИС-ПЕЧЕМ НЕКУ ПА-ЛАЧИНКУ!

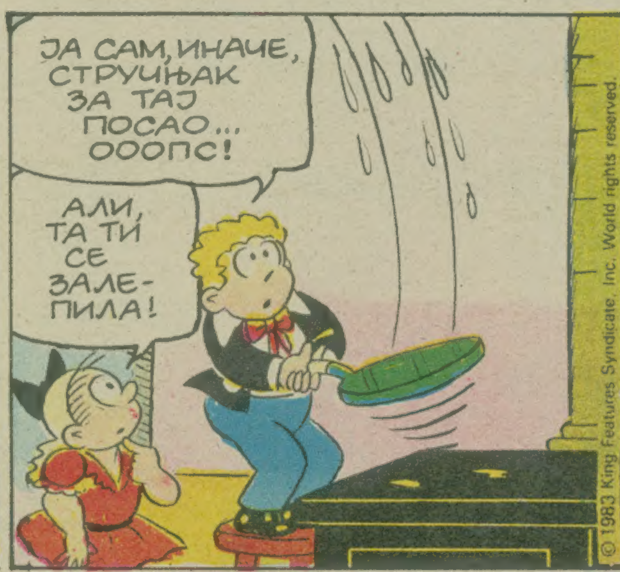
ЈА САМ, ИНАЧЕ, СТРУЧЊАК ЗА ТАЈ ПОСАО... ОООПС!
АЛИ, ТА ТИ СЕ ЗАЛЕ-ПИЛА!
© 1983 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ОХ, КАКАВ БОЖАН-СТВЕН МИРИС... ДОРУ-ЧАК ЈЕ ПО МОМ УКУ-СУ!

ЗДРАВО, НАРОДЕ! СТИЖЕМ НА ПАЛАЧИНКЕ!
ЈА... НИСАМ... ОХ...

ПЉАС!
5-22

А, ТАКО! ДОК ЈА СКАПАВАМ ОД РАДА, ТИ СЕ ИГРАШ КУВАРА, А?
АЛИ, МАМА...
A. DeCesare

Е ПА, ЕВО ТИ, ПА НА-УЧИ ДА ОКРЕЋЕШ ПАЛА-ЧИН-КЕ!
ШТА МИСЛИШ, КАД ЋЕ-МО ОПЕТ ИМАТИ ПАЛА-ЧИН-КЕ?

ЈЕ ЛИ, КАПЕТАНЕ, ЈЕ СИ Л' ТИ ЗАМЕСИО ОНУ ВАНГЛУ ТЕС-ТА? БИМ И БУМ КАЖУ...
??!!
A. DeCesare

БЕОГРАД
11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

Њ. В. ГАЗДАРИЦА

Ове јесени сам дошао на студије у велики град. Родитељи су ме од куће испратили са зебњом и мноштвом савета. Морам признати да сам се и ја мало упла-

шио да ли ћу се снаћи у свом новом, студентском животу. И чини ми се да ћу са свим препрекама и некако изаћи накрај осим с газдарицама.

Још пре него што су почела предавања потражио сам собу преко огласа. Газдарице су ме готово увек дочекивале истом причом. Прво би ми сручиле у лице шта све у том њиховом стану не смем да радим: да се купам сваки дан, да сваки час перем рубље, да држим храну у соби (а шта ћу кад моји у Ковину закољу свињу па пошаљу чварке, кобасице, крвавице и остале лепоте?), да често телефонирам, и тако унедоглед. На крају би свака посебно нагласила: „Знате, ја сам нервозна жена, не трпим гужву и галаму, па не дозвољавам да ми у собу доводите друштво, поготово не девојке".

На крају сам изабрао један пристојан собичак и пристао на све забране.

Касније се испоставило да ова моја газдарица и није баш тако страшна. Почела је полако да попушта. Ја се и даље осећам нелагодно. Кад се купам, мислим: „Сад ће ме мрко гледати јер сам потрошио сву топлу воду". Кад нешто на брзину кувам стално размишљам како киловати „јуре" а рачун за струју расте. Кад ме девојка позове телефоном уплашим се да случајно нисам пореметио неприкосновени мир моје газдарице. Некад сам чак и сам себи смешан због ових мојих силних страхова јер заборављам да ја ту собу дебело плаћам (6.000 динара). Ја нисам – сенка.

Молим вас, не објављујте моју адресу (због газдарице)!

САША
26220 Ковин

ЗЕМЉА ИСТА, РАЗЛИКЕ МНОГЕ

Овог октобра био сам на ђачкој екскурзији у Словенији. Први пут сам видео Бледско и Бохињско језеро, Постојнску јаму, скијашку летаоницу на Планици... Сва ова места раније сам познавао са разгледница и телевизије, а кад сам тамо крочио и видео својим очима, уверио сам се да је још лепше.

Право чудо, мене и моје другарице и другове дочекало је у излозима Љубљане... У књижарама се за динаре продају прави „синклер" кућни компјутери. Јесу скупи, али се у Београду могу купити само од шверцера. У продавницама текстила и робним кућама нуде оригиналне америчке „левиске", а у свакој самопослузи и бакалници рафови су пуни кафе, чоколаде... Чоколаду сам последњих година јео само кад би ми је рођаци донели из иностранства.

Мој отац иде на службени пут у Словенију. Донеће вероватно кафу. Још ми је за рођендан, у априлу, обећао кућни компјутер. Питао сам га да ли ће због њега и сличних путника-купаца бити уведен депозит за путовање у Словенију. Он је само одмахнуо руком.

Откуд такве разлике међу нашим крајевима. Зар не живимо у истој земљи?!

СТЕФАН ИВАНЧИЋ
Георги Георгију Дежа 7
11070 Нови Београд

СТРПЉИВО СА ЖУЋОМ

Канаринац кога сам купио пре шест месеци (жут је као жуманце) никако неће да се љуља на љуљашци која је намењена свим канаринцима, па и њему. Зашто?

Мој „Жућа" је одличан певач, по цео дан нас увесељава песмом: кад чује музику на радију, пева и он, кад свирам на фрули, он ме прати, кад мама нешто кува – он опет пева. То је све дивно, али мој канаринац има још једну ману – никако не дозвољава да га припитомим. Зашто?.

ИВАН РАДОВАНОВИЋ IV_2,
учитељ Таса,
Стара железничка колонија 314
18000 Ниш

Да ли ће се твој „Жућа" љуљати или неће не треба нимало да те забрињава. Једноставно препусти то њему да одлучи.

Знамо да би и ти радо шеткао по кући са канаринцем на прсту или рамену (то је, рецимо, чак била мода међу госпама на дворовима европских краљева и племића у 15. веку). Ипак, треба да знаш да је неке канаринце теже, друге лакше припитомити. Један од најважнијих услова је да птица буде сама у кавезу и у кући тако да је принуђена да потражи друштво човека. Наравно, неопходни су и велико стрпљење и упорност власника.

ЋОРАВА ЗИМА

Зима се приближава а с њом и једно питање постаје умесно. Често чујем од старијих да кажу за снег „види, опет нам је дошла у походе Ћорава Анђелија!". Шта им то, молим вас, значи?

ДРАГАН БЈЕЛИЋ,
Булевар Лењина 3
11070 Нови Београд

Тако се назива мећава која подиже суви снег и засипа очи. У народу се одржало тамно предање о измишљеном женском божанству Ћоравој Анђелији (Марији) која је управница студених ветрова.

По легенди, бура је направила двор од леда па позвала југ (топли јужни ветар) на весеље. Југ је откравио лед па се двор истопио. Бура се наљутила и југу избила око. Од тада се бура назива Ћорава Анђелија.

Када наступи зима и дођу мећаве народ се сети овог предања.

ПОЉУБАЦ ДИЈЕТА

Моја другарица каже да је недавно читала о некој дијети за заљубљене, односно да сваки пољубац наводно скида који грам сала. Знаш ли ти нешто о томе?

ЈЕЛЕНА
71000 Сарајево

Да, знамо и ми понешто о томе. Наиме, недавно је велику пажњу побудило занимљиво истраживање младе француске докторке Мартин Морије која се озбиљно позабавила пољупцем. Све што је о њему открила објавила је у књизи „Мала енциклопедија пољубаца".

Према тврђењу докторке Мартин одиста може да се држи „пољубац дијета". Јер, један пољубац потроши 50 до 100 калорија и тако помаже сагоревању сувишних масних материја. То би значило да неколико „цмок" може да замени оно тако досадно вежбање које пуначке приморава да по сто пута прстима додирну врхове стопала не би ли изгубили који грам.

У ствари, сам пољубац је врло сложена радња која „запошљава" 12 до 29 мишића. Тако, рецимо, док се двоје заљубљених страсно љубе, срце им лупа брзином 70 до 150 пута у секунди, пумпа један литар крви више него обично, у организам улази 9 милиграма воде, 0,7 грама беланчевина, 0,18 грама разних органских супстанци, 0,711 милиграма масних материја и 0,45 милиграма соли. Али пољупцем се

унесе и 250 бактерија и ко зна колико још разних вируса. Ако си се уплашила болести кад си прочитала ову последњу реченицу докторка Мартин пружа и утеху: „Пољубац не преноси само вирусе и бактерије већ и такозване лизозо-

ТРАЖИМО МЕЊАМО ПОКЛАЊАМО

Драган Јовановић, Петра Добрњца 77, 12300 Петровац на Млави и његови другари су основали „Библиотеку стрипа"; примају сва стрип-издања која су у очуванијем стању.

Дражен Дучић, Око Кмана 39/XI, 58000 Сплит – нуди ЛП плоче Здравка Чолића и Оливере Катарине за новије плоче Doors-a, MC 5, Бијелог дугмета, Рибље чорбе, Mozarhead-a, AC/DC, Deep Purple.

Дарко Митревски, Булевар „Партизански одреди" 111, 91000 Скопје – жели да набави „Алана Форда" бројеве: 213, 224, 210, 217, 256, 258, 125, 154, 155, 156, 157, 158, 189, 162, 266, 172, 144, 146, 274.

Лили Костова, Јосиф Христовски 3/22, 97000 Битољ – мењала би три Микијева забавника за једну Стрипотеку или једног Дениса за једну Стрипотеку.

Вукица и Вукман Којић, село Ками, 81204 Лијева Ријека – недостају им Забавници: 1960, 1961, 1962, 1693 и 1695.

ме, енциме који се убрајају у природне антибиотике и представљају неку врсту заштитника усне шупљине. Управо због тога неки амерички педијатри препоручују мамама да љубе своје бебе у уста и тако им помажу да се бране од болести.

РАСТУЖУЈЕ МЕ ТА ИЗЛОЖБА

Станујем у близини стадиона „Партизан". Кад се враћам из школе, пролазим поред тениских терена. Често застанем и гледам. Привлачи ме тај спорт и некако ми се чини да би ми ишао од руке. Помишљао сам већ сто пута досад да се упишем у школу тениса, али кад почнем да рачунам колико би ми за то пара требало, прође ме воља. Толико новца од родитеља не могу да тражим. Рекет је негде око десет хиљада динара, три лоптице осам хиљада, патике најмање две, а о чарапама мајицама и панталонама да не говорим, мада би се за то некако снашао и из овога што имам од гардеробе. Та моја опрема била би заиста скромна. Јер, кад застанем крај терена на којима уче тенис моји вршњаци и загледам мало у њихове патике, рекете и мајице – то су често разне стране марке као „фила", „данлоп", „лакост", „адидас" и шта ти ја знам све не. Шта би биле моје „борово" патике према њиховим „најкама"? Ништа!

Наравно рећи ћеш: „Зар је опрема важна?" Знам и ја да није! Али, кад погледам све те у бело упарађене дечаке и девојчице са прескупом опремом питам се шта ћу ја међу њима? Некако су ми страни и далеки. Све мислим: „Нису они моје друштво, а ни тај „бели спорт" није за мене!" А ипак знам, кад бих узео рекет у руке и нешто научио, био бих бољи од многих.

Нисам завидљив, али приметио сам да су често баш ти кицоши неспретни и спори. Дечаци и девојчице који боље играју некако мање мисле на то како изгледају, а више на саму игру. Да ли је свим тим „пумама", „адидасима", „најковима", „лакостама" важно да се баве спортом? Или да се – показују.

Та ме изложба понекад растужује. Ја сам Драган, а не „онај Лакост".

ДРАГАН
11000 Београд

ТЕЛЕГРАМ ОД ДИМА

Волим да гледам „каубоје" и зато те питам: како су се Индијанци споразумевали помоћу димних сигнала?

ПЕЂА ПЛЕЋАШ
78000 Бања Лука

Да би могли да се споразумевају на даљину Индијанци су на ватру бацали влажну траву како би се створило што више дима. Онда би „димни телеграфиста" добро наквашеном уштављеном кожом заклањао ватру која се пуши. Тако су се у небо у размацима дизали димни облачићи. По томе којом се брзином они дижу и колико их у свакој групи има, удаљени „читач" могао је да разуме шта значи вест из далека.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Заменик главног и одговорног уредника
Владимир Стефановић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара, годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара, полугодишња 1.760,00 динара, годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

Насловна страна:
ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ ЉУБАЦ

WALT DISNEY
МИКИ

ЦИРКУС

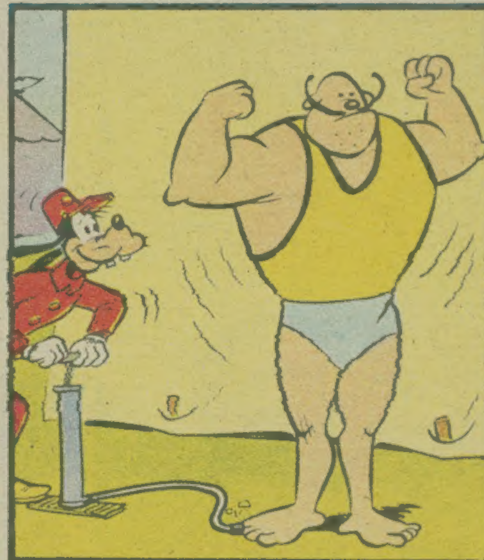

ЦИРКУС

А САДА, ДРАГИ ПОСЕТИОЦИ, НАСТУПА...

... ДОСАД НЕВИЂЕНИ, ФАНТАСТИЧНИ...

... СПАСА СКОРИША!

ВЕЧЕРАС ЋЕ ПРЕД ВАМА ИЗВЕСТИ ...

... ДВОСТРУКИ САЛТО НАЗАД ...

... ДА БИ НА КРАЈУ АТЕРИРАО...

... НА МОКАР СУНЂЕР!
ПЉУС!
7-10